

LETO XXI. Štev. 299

GLAVNI IN ODGOVORNI

UREDNIK

IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka # Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1954 # MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z „BORBO“

Edvard Kardelj sprejel predstavnik socialnega zavarovanja in trgovin- skih zbornic

Beograd, 23. dec. (Tanjug). — Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je danes sprejel predstavnike Zveze trgovinskih zbornic Jugoslavije, ki so ga seznanili z negativnimi težnjami v zvezi z uveljavitvijo uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o trgovinski dejavnosti ter o trgovinskih podjetjih in delavnicah. Predstavnik trgovinskih zbornic so podpredsednika Kardelja seznanili tudi z nekaterimi problemi v dosedanjih izkušnjah svetov potrošnikov.

Beograd, 23. dec. (Tanjug). — Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je danes sprejel članice Izvršnega odbora skupščine Zveznega zaveza za socialno zavarovanje pod vodstvom Josipa Gazijca. Le-ti so ga seznanili s tekočimi vprašanji v socialnem zavarovanju.

PROTOKOLARNI OBISK

Beograd, 23. dec. (Tanjug). — Državni podtajnik za zunanje zadeve Veljko Mićunović je sprejel včeraj na protokolarni obisk odpravnik poslov indonezijske republike g. Buntariana.

Vznemirljiv položaj v Alžiru

Francoska vlada sklenila poslati na bojišče nove okrepitve
Opozicijske stranke ostro obsojajo vladno »politiko sile«

Pariz, 23. decembra. (Tanjug). Vsi muslimanski poslanci alžirske posvetovalne skupščine so sklenili zahtevati od francoske vlade »pripoznanje neodvisnosti Alžira v okviru unije s Francijo«.

Delegacija alžirskih poslancev bo to zahtevo sporočila takoj po januarjskih volitvah novi francoski vladi. Tako je bil vladni program popolne integracije štirih alžirskih departementov z metropolitano Alžirsko, še preden je bil uradno predloženo alžirski posvetovalni skupščini v odobritev.

Vznemirljivi položaj v Alžiru je danes v središču pozornosti francoskih političnih krogov. Tisk piše, da je Faurova vlada sklenila poslati na alžirsko bojišče še okrog 60.000 vojakov. Opozicijske stranke ostro obsojajo to vladno »politiko sile«. Sklep o tem, da bodo poslali nove letnike rezervistov v Severno Afriko, so sprejeli v francoski javnosti z nezadovoljstvom.

Medtem v Alžiru nadaljujejo »operacije čiščenja«, ki so se začele 20. decembra. Na področju Kabylije so francoske čete ubile v zadnjih treh dneh okrog dvesto upornikov. Danes so tudi uradno sporočili, da so na področju Constantina francoski vojniki v zadnjih treh dneh ubili 40 upornikov in zaplenili velike količine orožja. V Alžiru se širi bojazan, da bi uporniki med božičnimi prazniki utegnili okrepiti

svojo dejavnost. Sodijo, da je bilo v zadnjih 48 urah v Alžiru ubitih 94 ljudi.

Na političnem torišču je napečenost prav tako velika, ker so uporniške oblasti ukazale vsem muslimanskim uslužbencem, naj do 2. januarja zapuste službo. Po nepotrjenih poročilih je 130 Alžircev že sporočilo odstop na svoj položaj v državnih službah.

V želji, da bi se pred volitvami izognila razpravi o alžirskem problemu, je Faurova vlada sklenila poslati v nedeljo v Alžir posebno »informativno komisijo«. Naloga te komisije bo, novi francoski vladi poročati o stanju v Alžiru. Opozicijske stranke pa poudarjajo, da je položaj v Alžiru že zdaj dovolj znan in da pomeni pošiljanje komisije samo »predvolilni maneverske vladne koalicije, še zlasti zato, ker ureditve alžirskega vprašanja ni moč več odlagati.

Z avtomobilom od Asmare do luke Masaue

(Od našega posebnega dopisnika)
MASAUA, 23. dec. — Od glavnega mesta Eritreje, Asmare, ki leži 2400 m nad morjem, se spušča v ostrih serpentinah proti morju odlična asfaltna cesta, dolga kakih 115 km. Potovanje po tej cesti je prijetno, ker se oči spočijejo na čudoviti pokrajini tega goratega področja, poraslega z zelenimi kaktusi.

Zraven ceste teče tudi ozkotirna železnica, ki povezuje Asmaro z luko Masaue. Proga je speljana skozi številne predore in prek prav tako številnih viaduktov.

Ce se voziš z avtomobilom od Asmare do Masaue, kar traja približno dve in pol uri, se lahko seznaniš z več popolnoma različnimi področji, in sicer tako glede podnebja kakor tudi glede vegetacije — od goratih pokrajin z zeleno vegetacijo do puščave, v kateri ne raste malone ničesar in v kateri je vse polno kobilic.

Pokrajine, po katerih teče ta cesta, so slabo naseljene. Vozili smo se samo skozi nekaj večjih naselij. Razen revščine in zaostalosti, ki v teh naseljih še vedno prevladujeta, je moč videti tudi moderno zgrajene hišice ter nekaj okusno urejenih kavarnic. Cesta Asmara—Masaue teče,

Nekaj francoskih časnikov trdi, da jim je cenzura prepovedala objaviti podatke o porazih francoskih čet v Alžiru v zadnjih dneh.

Seja o vprašanju vode iz miljskega vodovoda

Koper, 23. dec. — V Koprju je bila danes druga seja delegacij jugoslovanske in italijanske vlade, ki razpravljata o vprašanju dobave vode iz miljskega vodovoda novopriključenim krajem. Seja je predsedoval predsednik italijanske delegacije Mario Cecovici. Italijanska delegacija je proučila jugoslovanski predlog sporazuma, ki ga je naša delegacija predložila že na prvem sestanku. Vendar še niso zavzeli dokončnega stališča. Na seji so razpravljali predvsem o količini vode, ki jo bodo dobavljali iz miljskega vodovoda, ter o vprašanju cen. Prihodnja seja obeh delegacij bo prav tako v Koprju 9. januarja prihodnje leto.

Asmara, 23. dec. (Tanjug). — V Asmari so bili danes zaključeni jugoslovansko-etioipski politični razgovori. Državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović, generalni tajnik predsednika republike dr. Jože Vilfan in jugoslovanski veleposlanik v Adis Abebi Dušan Kveder so se sestali z etioipskim zunanjim ministrom Ato Akilu Hapteveldom in drugimi funkcionarji etioipske vlade. Določili so dokončno formulacijo skupnega uradnega komuniqueja, ki bi vseboval povzetek razgovorov med predsednikom republike Josipom Brozom Titom in cesarjem Haile Selasijem ter njihovimi sodelavci.

Sklenjeno je bilo, da bodo uradni komunique objavili jutri v Masaui ob koncu 14-dnevnega državniskega obiska predsednika Tita v Etiopiji. Državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović in zunanji minister Akilu Haptevelld bosta sporočila vsebino komuniqueja na tiskovni konferenci.

To so nekatere izmed številnih težav, na katere je Etiopija naletela, ko je Eritreja postala njen sestavni del.

Pri reševanju teh problemov ima Etiopija velike težave. Slabo razvita dežela je. Njena gmozena in finančna sredstva so omejena. Da pa bi pristanišči ob Rdečem morju, Masaui in Asaba postali v resnici moderni, je treba vložiti velikanska sredstva. Luki je treba predvsem povezati z notranjostjo dežele. V tem delu Etiopije je samo ena železnica, in sicer ozkotirna železnica Masaui—Asmara, dolga le 115 km. Od Masaue do Adis Abebe pa je v značni črti nad 900 km. Če bi tu zgradili železnico, bi morala biti dolga najmanj 1600 km, tekla pa bi po zelo težavnem goratem terenu. Gradnja takšne železnice bi stala ogromno denarja. To so hudi problemi sodobne Etiopije.

Ko se vozi po teh krajih, človek jasno občuti, kako nujno potrebna je finančna pomoč OZN deželam, kakršna je Etiopija.

Etiopiji je potrebna pomoč, da bi lahko pospešila svoj gospodarski razvoj. Ta razvoj pa ne bi koristil zgolj Etiopiji, temveč vsemu svetu. Razen tega je Etiopija dežela, ki takšno pomoč zasluži.

Asmara, 23. dec. (Tanjug). — V Asmari so bili danes zaključeni jugoslovansko-etioipski politični razgovori. Državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović, generalni tajnik predsednika republike dr. Jože Vilfan in jugoslovanski veleposlanik v Adis Abebi Dušan Kveder so se sestali z etioipskim zunanjim ministrom Ato Akilu Hapteveldom in drugimi funkcionarji etioipske vlade. Določili so dokončno formulacijo skupnega uradnega komuniqueja, ki bi vseboval povzetek razgovorov med predsednikom republike Josipom Brozom Titom in cesarjem Haile Selasijem ter njihovimi sodelavci.

Sklenjeno je bilo, da bodo uradni komunique objavili jutri v Masaui ob koncu 14-dnevnega državniskega obiska predsednika Tita v Etiopiji. Državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović in zunanji minister Akilu Haptevelld bosta sporočila vsebino komuniqueja na tiskovni konferenci.

To so nekatere izmed številnih težav, na katere je Etiopija naletela, ko je Eritreja postala njen sestavni del.

Pri reševanju teh problemov ima Etiopija velike težave. Slabo razvita dežela je. Njena gmozena in finančna sredstva so omejena. Da pa bi pristanišči ob Rdečem morju, Masaui in Asaba postali v resnici moderni, je treba vložiti velikanska sredstva. Luki je treba predvsem povezati z notranjostjo dežele. V tem delu Etiopije je samo ena železnica, in sicer ozkotirna železnica Masaui—Asmara, dolga le 115 km. Od Masaue do Adis Abebe pa je v značni črti nad 900 km. Če bi tu zgradili železnico, bi morala biti dolga najmanj 1600 km, tekla pa bi po zelo težavnem goratem terenu. Gradnja takšne železnice bi stala ogromno denarja. To so hudi problemi sodobne Etiopije.

Ko se vozi po teh krajih, človek jasno občuti, kako nujno potrebna je finančna pomoč OZN deželam, kakršna je Etiopija.

Etiopiji je potrebna pomoč, da bi lahko pospešila svoj gospodarski razvoj. Ta razvoj pa ne bi koristil zgolj Etiopiji, temveč vsemu svetu. Razen tega je Etiopija dežela, ki takšno pomoč zasluži.

SEJA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

Sklicane seje odborov Zvezne skupščine

Sprejet je bil sklep o začasnih gospodarskih instrumentih do uveljavljenja družbenega plana za leto 1956
— Za novo leto dobe uslužbenci nagrado v višini 50% rednih mesečnih prejemkov

V nadaljevanju seje, ki se je začela pod predsedstvom Edvarda Kardelja v sredo in zaključila v četrtek, je Zvezni izvršni svet obravnaval zvezni družbeni plan in gospodarske ukrepe v prihodnjem letu. V tem smislu je dal ustrezne napotke zveznim organom, da bodo pripravili osnutke družbenega plana in instrumentov za leto 1956.

Ker do konca letošnjega leta ni moč sestaviti družbenega plana, je Zvezni izvršni svet predvčerajšnjim sprejel sklep o začasnih instrumentih za leto 1956, ki bo veljal do uveljavljenja družbenega plana.

Zvezni izvršni svet je tudi sklenil dati za novo leto državnim uslužbencem nagrado v višini 50% mesečnih prejemkov, v katere so razen osnovne plače vštete tudi dodatne plače in položajne določke.

Na isti seji so bili sprejeti odlok o odgovitvi začetka veljavnosti uredbe o otroških dokladah na 1. februar 1956, odlok o ustanovitvi Zvezne gradbene zbornice, odlok o vrstah založniške dejavnosti, s katero so bile na podlagi zakona o tej dejavnosti kategorizirane založbe, ter odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o carini zbornicam in strokovnim združenjem.

Odbor za organizacijo oblasti

in upravo se bo sestal 26. dec. ob 10. Obravnaval bo osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o prekrških, osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o oveljavljanju podpisov, rokopisov in prepisov ter osnutek zakona o ustanovitvi novih državnih tajništvev.

Zakonodajni odbor Zveznega izvršnega sveta je tudi sklicel sejo za 26. december ob 10. Na njej bo obravnaval osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah splošnega zakona o univerzah ter osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o prekrških.

Odbor za zunanje zadeve bo imel sejo 27. decembra dopoldne. Obravnaval bo osnutek zakona o ratifikaciji konvencije o zaščiti kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada.

Odbor za gospodarske organizacije Zbora proizvajalcev se bo sestal tudi 27. decembra in proučil pravila nekaterih gospodarskih združenj.

Mandatno-imunitetni odbor Zveznega izvršnega sveta je sklicel sejo za 27. december ob 10. Na njej bo proučil osnutek predloga za dodatne volitve v volilnem okraju Beograd V., ker je poslanec tega volilnega okraja Vladislav Ribnikar nedavno umrl.

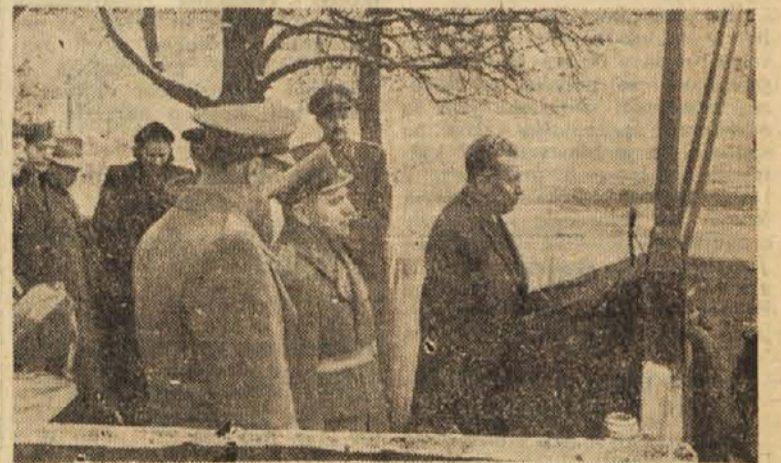
Sprejema in čestitki ob Dnevu JLA

Bukarešta, 23. dec. (Tanjug). Jugoslovanski vojaški ataše v Bukarešti podpolkovnik Milan Minić je sinoči priredil sprejem ob Dnevu JLA. Na sprejemu so bili načelnik generalštaba romunske vojske generalpolkovnik Tutuneanu, pomočnik obrambnega ministra generalpolkovnik Haupt ter več generalov in višjih oficirjev romunske vojske, kakor tudi predstavniki javnega in kulturnega življenja Bukarešte in vodje diplomatskih odposlanstev v Bukarešti.

Praga, 23. dec. (Tanjug). Jugoslovanski vojaški ataše v Pragi je

slovaške ljudske armade, predstavniki javnega in kulturnega življenja in člani diplomatskega zbora. Na sprejemu je bilo okrog 250 povabljenih, med njimi tudi skupina vojaških in političnih voditeljev češkoslovaške brigade »Jan Žižka«, ki se je borila v Jugoslaviji v okviru NOV. Na sprejemu je bil tudi jugoslovanski veleposlanik v CSR Ivo Vejvoda z osebjem veleposlanštva.

Beograd, 23. dec. (Tanjug). Minister za narodno obrambo LR Bolgarije armadni general Pančevski je čestital državnemu tajniku za narodno obrambo armad-

Predsednik Miha Marinko je v četrtek čestital pripadnikom Solskega centra za zveze JLA ob 10. obletnici ustanovitve tega Centra

priredil ob Dnevu JLA sprejem. Prisostvovali so mu podpredsednik češkoslovaške vlade in obrambni minister dr. Cepička, generali in višji častniki češko-

nemu generalu Ivanu Gošnjaku ob dnevu JLA. Čestitko ob dnevu JLA je poslal tudi obrambni minister LR Romunije generalpolkovnik Leontin Salajan.

IZŠLA JE BROŠURA

NAŠA GOSPODARSKA POLITIKA IN DRUŽBENO UPRAVLJANJE

Z REFERATOM PREDSEDNIKA TITA NA IV. PLENUMU ZVEZNEGA ODBORA SZDLJ, RESOLUCIJO IV. PLENUMA SZDLJ O NALOGAH GOSPODARSKE POLITIKE V PRIHODNJEM OBDOBJU IN REFERATOM PREDSEDNIKA MIHE MARINKA NA ZASEDANJU GLAVNEGA ODBORA SZDL SLOVENIJE.

Brošuro, ki vsebuje važno gradivo o naših bodočih gospodarskih nalogah, naročajte pri Casopisnozaložniškem podjetju

»LJUDSKA PRAVICA«

NARASČANJE KMETIJSKE PROIZVODNJE

Povprečni donos vseh vrst žit je večji od predvojnega

Beograd, 23. dec. (Tanjug). Pridelek pšenice je znašal letos po zadnji cenitvi 2.700.000 ton, koruze pa 3.524.000 ton. V primerjavi s povprečjem od leta 1953 do 1954 je narasel pridelek pšenice za dobrih 350.000 ton, pridelek koruze pa za dobrega pol milijona ton.

Letos je zlasti dobro obrodila hibridna koruza, ki smo jo pridelali za 30% več kakor običajno. Na 10.000 ha smo pridelali 1000 vagonov čistega semena te koruze. S tem semenom bomo prihodnje leto znašali nad 400.000 ha polja in pridelali po približnem računu 800.000 ton koruze ali 28.000 ton več, kakor bi je pridelali, če bi posejali toliko polja z običajno koruzo.

Agronomi poudarjajo, da je letošnji donos koruze in pšenice ne le posledica ugodnega vremena (deležne pomladi in poletja), marveč tudi pravčasne setve, uveljavljanja raznih tehničnih ukrepov in uporabe mineralnih gnojil, ki smo jih porabili zlasti mnogo letos. Leto 1955 so porabili v stari Jugoslaviji samo 47.000 ton mineralnih gnojil ali 4,7 kg na ha, predlanskim 107.000 ton ali 10,7 kg na ha, lani 270.000 ali 21 kg na ha, letos pa 400.000 ali 50 kg na ha. Prihodnje leto bomo porabili že kakih 600.000 ton mineralnih gnojil. Povprečen donos vseh vrst žit na posevstvu, kjer so pognojili zemljo z mineralnimi gnojili, je narasel najmanj za 20%.

Setev kvalitetnega, sortnega namesto običajnega semenskega žita je postala stalna praksa mnogih kmetovalcev. Na državnih posevstvih že več let pridelujejo odlično semensko žito, zlasti pšenice. Lani so posejali s sortno semensko pšenico 5% vseh setevnih površin, v žitordnih krajih pa 11%. V jesenski in pomladni setvi se poveča ta odstotek na 25. V šestih

rabljih pripravah za uničevanje plevele in tako naj bi se pridelek žita povečal za 50.000 do 75.000 ton. Za letos so poskrbeli s tako imenovanim hebricidom 50.000 ha z žitom zasejana polja in tako je bil donos za 200.000 kg večji, kakor na poljih, ki niso bila poskropljena s tem pripravkom.

Prve uspehe teh agrotehničnih ukrepov smo videli že letos. Celotni pridelek pšenice in koruze se ni znatno povečal, pač pa je povprečni donos vseh vrst žit večji od predvojnega. Leto 1933 je znašal 11,3, zdaj pa znaša 13 metriskih stotov na hektar. Po splošnem prepričanju se bo kmetijska proizvodnja vsake leto občutno povečala, če bomo te ukrepe uveljavljali v čedalje večjem obsegu. Tako bomo lahko zmanjšali uvos pšenice, ki je znašal v normalnih letih blizu 700.000 ton. Kmetje so čedalje bolj prepričani, da bodo pridelali več žita, če bodo uporabili mineralna gnojila in tehnike v Ljubljani skupaj z Zavodom za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu, udeležili pa so se ga tudi član izvršnega sveta LRS Franc Popič, predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Janko Rudolf, član izvršnega sveta LRS Hrvatske Marko Belinič, sekretar centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Norbert Veber in člani republiških komisij za plače iz ostalih republik.

Vzoredno z ukrepi za povečanje kmetijskih pridelkov smo uveljavili tudi več ukrepov za zboljšanje življenjskega standarda kmetov, ki je še oprimogla od posledic nase, število ovac pa je naraslo v primerjavi z lanskim letom za dobrih 300.000. Uspešno uveljavljenim ukrepom za zatiranje živalskih bolezni je treba pripisati, da je razvoj rejne prašičev in perutnine domače dosegel predvojno raven. Samo v letu 1952 in predlanskim je poginilo od nalezljivih bolezni približno 1.200.000 prašičev, kar pomeni izgubo 80.000 ton mesa. Zdad pa nam napravi svinska kuga le neznatno škodo in v treh letih jo bomo povsem zatrl. Tudi v zatiranju kokoške kuge smo dosegli lepe uspehe. Zdad pogine zelo malo perutnine. (Kokoška kuga je pobrala letno kakih 10.000.000 kokoši).

Iz zveznega sklada za pospeševanje kmetijstva smo dali letos nad 125 milijonov za nakup plemenskega živa, za sekele in umetno oplajenje ter za nagrada najboljšim živalim. Iz Anglije smo uvozili 3500 belih prašičev, od katerih dobimo 20% več kakor od domačih. To pasmo bomo redili in razmnoževali tudi v prihodnje, tako da bomo imeli razmeroma v kratkem času goveje za večji pridelek mesa. Uvozili smo tudi večje število plemenske govede in ovac. Samo Srbija je uvozila letos nad 5000 plemenskih bikov, ki so jih dobile oplenjevalne postaje kmetijskih združenj in državnih kmetijskih posestev. Razen tega smo v zadnjih štirih letih umetno oplodili kakih 600.000 krav. Tudi mineralizacijo ovac posvečamo posebno pozornost. Letos smo dali za mineralizacijo nad 20 milijonov. Do konca leta 1960 bomo imeli približno milijon merino-ovac.

V svojih uvodnih izjavah je inž. Božidar Guštin poudaril, da je dvigovanje produktivnosti dela eden izmed osnovnih problemov našega gospodarstva. S tem pa je najljubše povezano vprašanje pravilne organizacije poslovanja in podjetij. Znan ukrepi in naši gospodarski politiki bodo imeli v doglednem času za posledico stabilizacijo našega trga, pri tem pa bo v večji meri poudarjena ekonomska sposobnost naših podjetij. V daljši perspektivi bodo morala naša podjetja preizkusiti svojo konkurenčno sposobnost z inozemskimi podjetji tudi na domačem trgu. Vse to terjajo dobro premišljen proizvodni program in racionalno organizacijo proizvodnega procesa v celoti kakor tudi v podrobnostih. Če se naša podjetja vsena teza na bodo lotila o pravem času, bodo prej ali slej prišla

V četrtek zvečer je predsednik OLO Ljubljana dr. Marijan Dermastia izročil zaslužnim novinarjem odlikovanja predsednika Titana Najvišje odlikovanje — Red dela I. stopnje — je dobil bivši urednik »Ljudske pravice« Dušan Bole, ki ga vidimo na sliki.

POMOČ DRUŠTVA STROJNIH INŽENIRJEV IN TEHNIKOV PODJETJEM KOVINSKE INDUSTRIJE

Kako z boljšo organizacijo poslovanja dvigniti proizvodnost dela

V dvorani trgovske zbornice za Slovenijo je bilo večeraj zanimivo posvetovanje direktorjev podjetij kovinske in elektroindustrije o vprašanju, kako z boljšo organizacijo poslovanja dvigniti proizvodnost dela. Posvetovanje je sklicalo Društvo strojnih inženirjev in tehnikov v Ljubljani skupaj z Zavodom za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu, udeležili pa so se ga tudi član izvršnega sveta LRS Franc Popič, predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Janko Rudolf, član izvršnega sveta LRS Hrvatske Marko Belinič, sekretar centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Norbert Veber in člani republiških komisij za plače iz ostalih republik.

Franc Popič, ki je poudaril pomen dvigovanja produktivnosti dela za naš pretek vsake družbe, zlasti pa za deželo, ki gradi socializem. Krnji družba je sposobna prevzeti skrb za človeka le v obsegu, kakor se dviga intenzivnost in produktivnost dela. Neurejenost tega pogosto zamegljuje sliko ekonomske sposobnosti podjetja. Danes uspevajo pri nas tudi podjetja z zelo nizko produktivnostjo dela. To pa bo le tako dolgo, dokler se ne izboljša neurejenosti trga boljšo izplačalo doseže uspehe s komercialnimi ukrepi kakor z boljšim delom. Danes imamo v naših podjetjih najnaprednejšo obliko upravljanja, hkrati pa pri tem zaostajamo v načinu proizvodnje. Z boljšo organizacijo poslovanja in kooperacijo med podjetji. Seveda pa se je treba zavedati, da predstavlja vsaka sprememba organizacije v proizvodnji težko operacijske, obsežne priprave in temeljito pojasnjevanje. Tu seveda ni mogoče postavljati receptov. Tembolj pa je potrebno tesnejše sodelovanje med podjetji z izmenjavo izkušenj. Zato se je društvo odločilo, da se bo temeljito posvetilo tej problematiki. Prijelajo bo tečajne in seminarje ter posredovalo izkušnje med podjetji.

Pobudo društva je pozdravil in imenu izvršnega sveta LRS tovarš

Po Sloveniji ob Dnevu JLA Proslave v Ljubljani

Razen centralne svečane akademije v Filharmonični dvorani so bile v Ljubljani in okolici številne prireditve v počastitev Dneva JLA v vojaških enotah, šolah in ustanovah.

V sredo dopoldne je generalpodpolkovnik N. Karanović sprejel obveznike predvojaške vzgoje. V razgovoru z njima se je dotaknil nekaterih prečih vprašanj organizacije izvenarmadne vzgoje. V četrtek dopoldne pa je obveznike predvojaške vzgoje sprejel predsednik OLO Ljubljana dr. Marijan Dermastia.

V sredo popoldne so v prostorih Doma JLA priredili svečano proslavo za oficirje ljubljanske garnizije. Umetniški program je izvajal komorni zbor Radna Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberneta.

Na dan Armade sta bili v Veliki unionski dvorani dve svečani proslavi: za ljubljansko mladino in vojske ljubljanske garnizije. Na tej zadnji prireditvi so izročili priznanje najboljšemu športnemu kolektivnemu garnizije.

V šolskem Centru za zvezo so imeli v četrtek dopoldne proslavo dvojnega praznika: 14-letnice ustanovitve JLA in 10. obletnice ustanovitve prve šole za zvezo. Svečanosti so prisostvovali tudi visoki politični in vojaški voditelji, med njimi Miha Marinko, Vida Tomšičeva, dr. Marijan Brečelj, dr. Marijan Dermastia, generalpodpolkovnik Velimir Knežević in generalpodpolkovnik Nikola Karanović.

Proslava Dneva JLA na Kopskem

Po vsem kopskem okraju so bile v četrtek in prejšnje dni slovesne proslave Dneva JLA. Ob tem priložnosti so podelili odlikovanja rezervnim oficirjem JLA in mladincem predvojaške vzgoje, na sporedu pa je bilo tudi več kulturnih in športnih prireditev. V Izoli, Postojni in nekaterih drugih krajih so delegacije množičnih organizacij obiskale pripadnike JLA in izročile darila, posamezne garnizije JLA v raznih krajih na Primorskem pa so sprejele pionirje in jim izročile knjižna darila.

Svečan pregled brigadnih čet v Ajdovščini

Ajdovci so se pa zvečer pred Dnevom armade zbrali v polnem številu v kino dvorani in poslušali govor podpolkovnika Gliga Stojakovića o štirinajstletnem razvoju naše armade. Kulturno-umetniški program pa sta izvajala mešani pevski zbor gimnazije in vojaški pevski zbor ajdovske garnizije. Med recitatorji je pa poseben ugajal vojak Mitar Dragoš. Na praznik pa je bil svečan pregled brigadnih čet, hkrati so bila podeljena odlikovanja in pohvale. V domu JLA pa so priredili sprejem pionirjem in jih obdarili s knjigami. Popoldan so bila na sporedu razna športna tekmovanja.

Zračna puška — darilo trboveljske mestne občine najboljšemu zmagovalcu

Združenje jugoslovanskih rezervnih oficirjev v Trbovljah je v sredo zvečer priredilo v dvorani delavskega doma slavnostno akademijo. V obširnem sporedu, ki sta ga pripravila režiser Milko Rak in dirigent Jože Skrinar, so sodelovali moški zbor »Zarje«, delavska godba ter recitacijski zbor

V Ptujtu tekma med pripadniki JLA in domačimi športniki

V Ptujtu je bila zvečer pred Dnevom JLA akademija, na kateri so razen pripadnikov JLA sodelovali tudi odseki »Svobode« iz Ptujta. Uvodni govor je imel podpolkovnik tovariš Milan Klobas. Na Dn JLA je bila gimnazijska slovesnost in vojaška smotra, popoldan pa so se na športnih tekmah pomerili pripadniki JLA z domačimi športniki.

Polnoštevila udeležba mladincev predvojaške vzgoje na proslavi v Štorah

Podobno kot v ostalih krajih so proslavili Dan JLA tudi v Štorah. Proslave so se zlasti v polnem številu udeležili mladinci predvojaške vzgoje. O razvoju JLA in o pomenu predvojaške vzgoje je navzočim govoril rezervni poročnik tov. Rajko Marković. Po slavnostnem govoru je moški pevski zbor zapel nekaj partizanskih pesmi, vmes pa je recitiral tovariš Stane Ocvirk. Nato je tovariš Adolf Mlač govoril o delu predvojaškega centra Železarne in Betona Store. Hkrati je podelil diplomlo — centroma predvojaške vzgoje Železarne in Betona in posameznim mladincem obeh centrov. Najboljši predavatelji in mladinci predvojaške vzgoje so dobili tudi knjižne nagrade.

Dobro obiskana akademija v Zagorju

V Zagorju so imeli akademijo v počastitev Dneva JLA že v torek. Predavalci so se je udeležili v zelo lepem številu, razveseljivo pa je, da je bilo navzoče tudi veliko mladine. Po kratkem govoru je nastopil Slovenski otket, za recitacije pa je poskrbel član Slovenskega narodnega gledalištvov. Jan Rožanček.

DNEVNA KRONIKA

Občni zbor Združenja časopisnih podjetij Jugoslavije

Na letnem običnem zboru Združenja časopisnih podjetij Jugoslavije so obravnavali najvažnejša prečja vprašanja članikov. V primeri z doseženo potrošnjo rotacijskega papirja v letošnjem letu, ki znaša 17.760 ton, znašajo realne letne potrebe naših članikov, brez vojaških, nad 18.000 ton, s pogojem, da se članiki gibljejo v mejah dodeljenih kontingentov in ob nadzorstvu stvarne naklade. To pomeni, da letna potrošnja 18.000 ne bo dovolila naravnega narasčanja naklade. Dnevna naklada vseh naših članikov v letošnjem letu je znašala nekaj več kot 750.000 izvodov — samo za 20.000 izvodov več od povprečne dnevne naklade v 1954. Predstavniki vseh

Ideološko politično delo v organizacijah Ljudske mladine

Pod predsedstvom tov. Milijana Neoričiča je bil predvčerajšnjim v Beogradu sestanek predsedstva CK Ljudske mladine

SEJA ZVEZNE KOMISIJE ZA ŠOLSKO REFORMO

RAZNA MNEENJA O REFORMI GIMNAZIJE

Beograd, 23. dec. (Tanjug). Na seji Zvezne komisije za šolsko reformo, ki se je danes začela v Beogradu, je bila večina članov za to, da bi bilo treba o našem šolskem sistemu ohraniti srednjo šolo za splošno izobraževanje kot obliko šolanja mladine. O reformi gimnazije so prišla do izraza razna mnenja, ki pa so bolj segala o obdelavo in uresničenje temeljnih načel kakor o načela sama.

Kreditiranje stanovanjske izgradnje

Beograd, 23. dec. (Tanjug). — Na skupnem sestanku Komisije za gospodarsko finančna vprašanja in komisije za stanovanjsko gospodarstvo in stanovanjsko kulturo Stalne konference mest so razpravljali o finansiranju stanovanjske izgradnje. Razpravljali so na podlagi ankete, ki so jo izvedli ljudski odbori.

Zaključek razgovorov o regulaciji reke Timoka

Predstavniki Jugoslavije in Bolgarije so ta teden zaključili razgovore o skupnih ukrepih za regulacijo reke Timok na obmejnem področju. Poudarjajo, da so razgovori potekali v prijetnem duhu. Obe delegaciji sta se strinjali glede ukrepov, ki sta jih priporočili svojima vlada.

Napredek kmečkih delovnih zadrug v Vojvodini

Kmečke delovne zadruge v Vojvodini, poudarjajo v pokrajinski Zadrugi zvezi, so se letos v organizacijskem in ekonomskem pogledu znatno okrepile. Postopoma pridelujejo čedalje več tržnih presežkov. Zdad je v Vojvodini 386 kmečkih delovnih zadrug.

Urednik »Ljudske pravice« Dušan Bole, ki ga vidimo na sliki.

SEJA ZVEZNE KOMISIJE ZA ŠOLSKO REFORMO

V svojih uvodnih izjavah je inž. Božidar Guštin poudaril, da je dvigovanje produktivnosti dela eden izmed osnovnih problemov našega gospodarstva. S tem pa je najljubše povezano vprašanje pravilne organizacije poslovanja in podjetij. Znan ukrepi in naši gospodarski politiki bodo imeli v doglednem času za posledico stabilizacijo našega trga, pri tem pa bo v večji meri poudarjena ekonomska sposobnost naših podjetij. V daljši perspektivi bodo morala naša podjetja preizkusiti svojo konkurenčno sposobnost z inozemskimi podjetji tudi na domačem trgu. Vse to terjajo dobro premišljen proizvodni program in racionalno organizacijo proizvodnega procesa v celoti kakor tudi v podrobnostih. Če se naša podjetja vsena teza na bodo lotila o pravem času, bodo prej ali slej prišla

SEJA ZVEZNE KOMISIJE ZA ŠOLSKO REFORMO

Beograd, 23. dec. (Tanjug). Na seji Zvezne komisije za šolsko reformo, ki se je danes začela v Beogradu, je bila večina članov za to, da bi bilo treba o našem šolskem sistemu ohraniti srednjo šolo za splošno izobraževanje kot obliko šolanja mladine. O reformi gimnazije so prišla do izraza razna mnenja, ki pa so bolj segala o obdelavo in uresničenje temeljnih načel kakor o načela sama.

TISKOVNA KONFERENCA V DRŽAVNEM TAJNISTVU ZA ZUNANJE ZADEVE

Jugoslovanska vlada je prepričana, da v sedanjih razmerah dela v prid enotnosti OZN

je rečeno v uradni izjavi o izvolitvi Jugoslavije za člana Varnostnega sveta

Beograd, 23. dec. (Tanjug). Predstavnik Državnega tajništva za zunanje zadeve je prebral danes na tiskovni konferenci naslednjo izjavo v zvezi z izvolitvijo Jugoslavije v Varnostni svet:

»Znamo je, da Jugoslavija ni želela kandidirati na mesto stalnega člana Varnostnega sveta. Zanimanje je bilo na ponovni izvolitvi v Gospodarski in Socialni svet, kar je tudi dosegla.

Ko je po več prvih glasovanjih na volitvah v Varnostni svet postalo jasno, da nobeden izmed dveh kandidatov za mesto stalnega člana — Filipini in Poljska — ne bo mogel dobiti potrebne dvotretjinske večine, je nastalo v Generalni skupščini razpoloženje, da bi predlagali Jugoslavijo kot kompromisnega kandidata. Zaradi svoje neodvisne in ustvarjalne politike v ZN in na svetu sploh ter kot država, ki je zemljepisno na področju, kateremu to mesto pripada, je bila Jugoslavija posebno kvalificirana za kompromisnega kandidata. Njena kandidatura naj bi odpravila nevarnost boja v smeri blokavske razdelitve. Jugoslovanska kandidatura so podpirale v mnogih glasovanjih vse evropske države, predvsem Velika Britanija in ZSSR, pa tudi več dežel iz drugih delov sveta, ki so se postavile na stališče pravilne zemljepisne razdelitve mest v Varnostnem svetu.

To, da je Jugoslavija sprejela kandidaturu, nikakor ni pomembno, da se je postavila na negativno stališče nasproti ideji, da morajo biti azijske države pravičnejše zastopane v Varnostnem svetu.

Odlok argentinske vlade

Buenos Aires, 23. dec. (AFP). Argentinska vlada je objavila odlok, po katerem predsednik in podpredsednik časne vlade, ministri, pokrajinski komisariji ter člani pokrajinskih vlad ne bodo mogli kandidirati na prihodnjih občinskih volitvah.

Vlada je nedavno objavila odlok, po katerem tudi pripadniki obojestranskih sil ne smejo kandidirati na volitvah. Kdaj bodo volitve, še ni določeno.

Japonski parlamentarci obiščejo London

London, 23. dec. (AP). Britanski Spodnji dom je povabil osem poslancev japonskega parlamenta, naj 27. februarja 1956. obiščejo London. S prihodom v London bodo japonski parlamentarci vrnil obisk članov britanskega parlamenta na japonskem konec minulega leta.

PRED ZASEDANJEM VRHOVNEGA SOVJETA

Možnost dokončne razveljavitve francosko-sovjetskega in anglo-sovjetskega sporazuma

Moskva, 23. dec. (AFP). V diplomatskih krogih v Moskvi se do zdaj, da bi na zasedanju Vrhovnega sovjeta, ki je napovedano za ponedeljek, utegnili dokončno

Macumotovi razgovori z Malikom

Tokio, 23. dec. (AFP). Danes so uradno objavili, da bo japonski veleposlanik Macumoto ponovno odpoval v London, kjer bo sredi januarja nadaljeval razgovore s sovjetskimi veleposlanikom Malikom o ureditvi spornih vprašanj med SZ in Japonsko in o pripravi mirovne pogodbe.

Iranska parlamentarna delegacija v Moskvi

Moskva, 23. dec. (TASS). Daes je prispela v Moskvo iranska parlamentarna delegacija pod vodstvom predsednika zunanje-političnega odbora iranskega senata Mohameda Saeda. Iransko delegacijo, ki je prispela v Moskvo na povabilo Vrhovnega sovjeta SZ, je na moskovskem letališču sprejel med drugimi predsednik Sovjeta narodov Vrhovnega sovjeta SZ Laciš. Pred prihodom v Moskvo so se iranski parlamentarci ustavili za dva dni v glavem mestu Azerbejdžana Baku.

V Paragvaju je mir

Asuncion, 23. dec. (AFP). Sinoči je bil objavljen komuniké, v katerem je rečeno, da so zavrli upor, ki je izbruhnil v garniziji v Campo Grande. V komunikéju je tudi rečeno, da je v vsem Paragvaju mirno in da vlada red.

Nasprotno, kandidatura Jugoslavije, izrazito neodvisne države, ki je zunanji blokovi, je pomenila na širšem tirišču mednarodnih stikov uveljavljanje tiste politike, ki bi v bližnji prihodnosti nedvomno pripomogla k zmagi načel, za katera se zdaj zavzemajo azijske in afriške države.

Ko na koncu zasedanja Generalne skupščine po 34 glasovanjih niti Jugoslavija niti Filipini nista dobila potrebne večine, je nastal položaj, ki je pomenil nevarnost za normalno poslovanje Varnostnega sveta. V takšnem položaju so bile delegacije, ki so podpirale Jugoslavijo, in tudi tiste, ki so podpirale Filipine, primorane poiskati kompromisni izhod. Delegacije, ki so podpirale Jugoslavijo in ki niso videli druge možnosti, želele pa so ohraniti načelo zemljepisne razdelitve, so se strinjale z znanim dogovorom, po katerem bi bila Jugoslavija izvoljena na dve leti, po dveh letih pa bi se zahvalila za svoje mesto v Varnostnem svetu. Takšna procedura seveda ni ne normalna, ne običajna, pa tudi ne v skladu z dosedanjim praksom OZN. Ker pa je postalo očitno, da Generalna skupščina ne more najti drugega izhoda in ker so delegacije, ki so predlagale in podpirale kandidaturu Jugoslavije, kakor tudi druge delegacije, ki so podpirale Filipine, zahtevale od Jugoslavije, naj privoli v omenjeni dogovor, je jugoslovanska delegacija sprejela omenjeni dogovor, ker je smatrala, da ne sme ovirati edino možnega izhoda iz nastalega položaja. S tem stališčem se je strinjala jugoslovanska vlada v prepričanju, da bo v takšnih razmerah storila uslugo stvari enotnosti Združenih narodov in ob upoštevanju, da bodo v prihodnjem delu Združenih narodov našli izhod, ki bo pomenil okrepitev spoštovanja načela zemljepisne razdelitve, razumevajoč pod tem tako koristi dosedanjih članic, kakor tudi koristi 16 dežel, ki so v naše in splošno zadovoljstvo postale nove članice Združenih narodov.

V nadaljevanju tiskovne konference so predstavniki državnega tajništva za zunanje zadeve vprašali, kako gleda na možnost, da bi prišlo v kratkem do sestanka stalnega sveta Balkanske zveze. Predstavnik je odgovoril, da je Jugoslavija zadnje čase prispevala konstruktivne napore v želji, da bi prišlo do pozitivnega raz-

voja stvari glede sestanka Sveta ministrstev. To je tudi zdaj naše stališče pri premagovanju težav, na katere zadevamo, je rekel.

Dopisnik italijanske agencije ANSA je vprašal, ali so točne vesti nekaterih tujih časnikov, da je »Zveza komunistov Jugoslavije poslala svojega opazovalca na sestanek Kominforme, ki se je začel danes v Bukarešti.«

Predstavnik državnega tajništva za zunanje zadeve Draškovič je odgovoril, da to vprašanje sploh ne sodi v pristojnost državnega tajništva za zunanje zadeve. »Vzlic temu pa lahko rečem,« je dejal, »da ničesar ne vemo ne o sedanjem sestanku Kominforma v Bukarešti, ne o tem, da bi bili poslali nanj jugoslovanskega opazovalca. To smo prvokrat zvedeli iz vprašanja dopisnika ANSA.«

Jug in Sever ter neodvisnost Sudana

V novi republiki je dobil Jug enake pravice s Severom

Kairo, 23. dec. — Po 57 letih oblasti angleško-egiptovskega kondominija, nastalega po srditih bojih okrog Kartuma in Fasode, ki je prinesla razdelitev angleških področij plovila med Veliko Britanijo in Francijo v Afriki, je postal Sudan neodvisna republika. Najmlajša republika sveta, druga na afriškem kontinentu, je zadel na mnoge probleme; od uspešne ureditve le-teh bo odvisna njena bodočnost kot neodvisne in enotne države. Med njimi sta nedvomno najpomembnejša dva — vprašanje Juga in nadaljnji gospodarski razvoj države.

Vprašanje Juga je omejeno na osnovno vprašanje upostavitve znanjama med prebivalci treh južnih pokrajin in Severa. Ne smemo pozabljati, da je prišlo še letos poletu, nekaj ur po razglasitvi sudanskega parlamenta o umiku tujih čet iz Sudana, do srditega upora v južnih pokrajinah. Ob tej priložnosti so njihovi prebivalci, črnci, pod vodstvom svojih policijskih sil pobili precej predstavnikov Severa in potegnili

Turneja zahodnonemškega zunanjega ministra

Bonn, 23. dec. (DPA). Zahodnonemški zunanji minister von Brentano bo prihodnje leto v prvih mesecih obiskal Francijo,

Heinrich Von Brentano

Holandsko, Grčijo, Dansko in ZDA. Ob tej priložnosti bo imel razgovore o odnosih med Zvezno republiko in državami, ki jih bo obiskal.

Interpelacija demokristjanskih poslancev za videmsko pokrajino

Trst, 23. dec. — Skupina demokristjanskih poslancev za videmsko pokrajino v rimskem parlamentu je naslovila na vlado interpelacijo, v kateri se zavzema za ustanovitev deželne avtonomije Furlanija—Juljska krajina, v katero naj bi bilo vključeno tudi tržiško področje. Interpelacija furlanskih poslancev je presenetljiva videmske avtonomistične kroge, saj so bili prav predstavniki videmske krščanske demokracije proti vključitvi tržiškega področja v deželno avtonomijo Furlanija—Juljska krajina in je zaradi tega nastal dokaj hud spor med vodstvi demokristjanskih in Vidmu in Trstu. Ne glede na to, pravijo videmski avtonomistični krogi, da je smatrati to demokristjansko potezo kot spletko za nadaljnje zavlačevanje rešitve tega pretečega vprašanja, je ta korak vseeno v prid deželni avtonomiji, saj dokazuje, da morajo tudi demokristjani upoštevati želje prebivalstva, ki zahteva ustanovitev deželne avtonomije s posebnim statutom.

DANES PO SVETU

Obojestranska obsodba

Nedavno so jugoslovanski uradni krogi in javnost obsodili pisanje nekaterih grških časnikov o domnevni dejavnosti v naši deželi za upostavitve avtonomne Makedonije. Takšne trditve so bile označene kot »popolnoma nasprotno težnje obeh vlad, da bi razvili politiko medsebojnega prijateljstva in popolnega razumevanja in naperjene proti bistvenim interesom grškega in jugoslovanskim narodov.«

Naša javnost drugače ni mogla ravnati — ker se je znašla pred navadnimi izmišljotinami in zlonamernimi poskusi, da bi škodili izpričanemu grško-jugoslovanskemu prijateljstvu — je upravičeno bila prepričana, da bo tudi naša južna sosedja zavrnila takšno tendenciozno pisanje.

In res so bila naša pričakovanja kmalu uresničena. Predstavnik grškega zunanje ministristva je nedavno izjavil: »Mi odklanjamo takšne publikacije, ki koristijo samo tujim interesom in ki so v nasprotju z duhom

sodelovanja med zavezniškimi narodi Jugoslavije in Grčije.« Obojestranska obsodba je torej popolna.

Z zadovoljstvom pozdravljamo to stališče grških uradnih krogov in se popolnoma strinjamo, da na prijateljske in priskrbe grško-jugoslovanske odnose neodgovorni činitelji ne morejo vplivati, pa naj jih navdihuje in podpihuje kdorkoli.

Iz vse te epizode, ki je bila s skupnimi močmi in odločno likvidirana lahko povzamemo edini sklep, da so naši odnosi z Grčijo dosegli visoko stopnjo prijateljstva in da se razvijajo v popolni iskrenosti v medsebojnem razumevanju in zaupanju. Jasno je tudi to, da takšen pozitiven in obojestransko koristen razvoj dobrih sosednih odnosov med Grčijo in Jugoslavijo, ki je tudi v splošnem interesu, nekaterim ni pogodu. Zato ni izključeno, da bo tudi v prihodnje prišlo do kakšnega zlonamernega poskusa in tendencioznega podtikanja, navdihnjenega iz tujine.

Toda že tolikokrat potrjeno jugoslovansko-grško prijateljstvo, ki docela ustreza težnjam in koristim zavezniških narodov, je zanesljiv in trden jez proti vsem takšnim in podobnim namenom.

Dvema vladama ni težko na teh trdnih osnovah in neskaljenih tradicionalnih stikih še nadalje nenehno izboljševati vsestransko sodelovanje, in sicer ne samo v meddržavnih okvirih.

Prepričani smo, da so istih misli tudi naši grški prijatelji, ki so tako odločno obsodili nedavne sovražne poskuse in da bodo kakor doslej tudi v prihodnje vsestransko sodelovali v skupnih naporih v tej smeri.

D. Trailović

Nujna konferenca predstavnikov arabskih držav

Damask, 23. dec. (AP). Sirska vlada pripravlja nujno konferenco najvišjih predstavnikov arabskih držav, ki bo posvečena ukrepom, kako naj bi se Jordan znebil britanskega finančnega nadzorstva. Na tej konferenci bodo sklenili podpreti Jordanijo z zneskom 2,5 milijona funtov, če bo le-ta privolil v to, da zavrne letno pomoč, ki jo prejema od Velike Britanije v enakem znesku.

Arabske države hočejo s tem preragati stike med Jordanom in Veliko Britanijo, da bi Jordan ostal zunaj zahodu naklonjenega bagdadskega pakta.

1947 tesnejše sodelovanje med Sudanci Juga in Severa.

Ko je postalo po sklenitvi angleško-egiptovskega sporazuma leta 1953 jasno, da Sudan ne mara več angleškega guvernerja in tuje okupacije, so na jugu znova izbruhnil upori. Oživel so žalostni spomini iz časov, ko je bil Egipt povezan z nekdanjim otomanskim cesarstvom. Ni čudno, da sedanji črnici z Juga nezaupljivo sprejmejo slehernega popotnika s Severa. V novi republiki je dobil Jug enake pravice s Severom in njegova politična organizacija, Liberalna stranka, ga zastopa v parlamentu prek Benjamina Lukija in več poslancev. Njihovi glavni napor so zdaj osredeni na čim hitrejši gospodarski razvoj Juga, da bi iz teh zaostalih pokrajin nastale napredne pokrajine nove republike.

Vprašanje splošnega gospodarskega razvoja države in njenih 9 milijonov prebivalcev zahteva predvsem zgraditev cest, umetno namakanje in veliko gnojno pomoč iz tujine za uresničitev obsežnih načrtov o gospodarskem napredku. Nova republika upa, da bo v tem oziru deležna vse podpore Egipta, azijsko-afriških držav in ZN, pa tudi vseh dežel, ki so pripravljene na enakopravno in nesebično gospodarsko sodelovanje.

Z. Pečar

Koalicijska vlada v Sudanu?

Senat je soglasno sprejel sklep parlamenta o proglasitvi neodvisnosti države

Kartum, 23. dec. (AP). Sudanske politične stranke so se sinoči sporazumele o sestavi koalicijske vlade pod vodstvom El Azharija.

Nacionalna unionistična stranka bo imela v vladi osem mest, vse ostale stranke, in sicer Uma, stranka neodvisnih socialistov, južnosudanski liberalci, socialisti in republikanci ter blok enotnosti pa skupno osem mest.

Vlada bo sestavljena, ko bo parlament izvolil petčlansko komisijo, katera bo začasno vršila posle državnega poglavarja. Za jutri je sklicana izredna parlamentarna seja, na kateri bodo izvolili to komisijo.

Kartum, 23. dec. (AFP). Sudanski senat je soglasno sprejel sklep parlamenta o proglasitvi neodvisnosti države.

Senat je tudi odobril projekt o federaciji med južnimi in severnimi sudanskimi pokrajinami in predlog o ustanovitvi ustavodajne skupščine, ki bo sprejela sudansko ustavo.

Ureditev ciprskega vprašanja v zastoju

London, 23. dec. (Tanjug). Pogajanja med Atenami in Londonom za ureditev ciprskega vprašanja so v zastoju. Še ni znano, ali se bodo stiki med predstavnikoma grške in britanske vlade o tem vprašanju kmalu nadaljevali. Do tega bi utegnili priti v primeru, ko bi britanska vlada storila nekatere nove korake, da bi se približala grškim zahtevam. Grki zahtevajo, naj Velika Britanija objavi, kdaj bo prebivalstvo Cipra lahko izkoristilo pravico do samoodločbe. Britanski vladni krogi nočejo povedati nobenih podrobnosti o teh razgovorih.

Izmenjava diplomatskih predstavnikov Mongolije in Indije

New Delhi, 23. dec. (AFP). Tu so uradno objavili, da je Indija sklenila izmenjati diplomatske predstavnike z LR Mongolijo v rangu veleposlanstev. Indijski akreditiran v Pekingju bo hkrati akreditiran v glavem mestu LR Mongolije, medtem ko bo mongolski veleposlanik v Pekingju akreditiran tudi za veleposlanika v New Delhiju.

Prekinitev sovražnosti med uporniki in oblastmi na Malaji

New Delhi, 23. dec. (Tanjug). Delna prekinitev sovražnosti med uporniki in oblastmi na Malaji bo začela veljati danes popolnoma. Na majhnem področju blizu siamske meje so določili nevtralnino, v kateri se bosta čez nekaj dni, bržkone 27. decembra sestala predsednik malajske vlade Rahman in vodja upornikov Peng, da bi razpravljala o pogojih za preddajo upornikov.

V zvezi s tem poroča dopisnik

— Z VSEH STRANI SVETA —

ITALIJA
STAVKA CARINIKOV
Rim, 23. dec. (AFP). Približno 10.000 italijanskih carinikov je danes začelo enodnevno stavko. Le-ti zahtevajo, naj jim plače zvišajo.

CIPER
SKRBI OB NOVM LETU
Nikosia, 23. dec. (Reuter). Britanske oblasti na Cipru so večer aretirale pet ljudi, med njimi tudi nekoga duhovnika. Vojaške enote pa so s posebnimi policijskimi psi pregledale številne gorске kraje, da bi našle oprešena nacionalistov in orožje.

PORTUGALSKA
PROŠNJA MEDNARODNEMU SODIŠČU V HAAGU
Lizbona, 23. dec. (AP). Portugalski zunanji minister Paulo Cunha je večer sporočil novinarjem, da je portugalska vlada prosila mednarodno sodišče v Haagu, naj uredi vprašanje Dadré in Nagar Avela. To sta ločeni pokrajini portu-

galske posesti Damao, v kateri so leta 1954 nacionalisti v imenu Indije prevzeli oblast. Ti dve pokrajini sta ločeni od drugih portugalskih posesti s pasom indijskega ozemlja. Indijska vlada je portugalskim funkcionarjem prepovedala dostop v Dadró in Nagar Avel.

ZDA
DESETE REK PRESTOPILO BREGOVE
San Francisco, 23. dec. (AP). Deležje, kakršnega že ne pomnijo, je na zahodni obali ZDA povzročilo velike poplave. Najbolj sta bili prizadeti državi Severna Karolina in Zahodni Oregon. Deset velikih rek na tem področju je prestopilo bregove. Pri tem je utonilo pet ljudi, številna naselja pa so poplavljeni. V Kaliforniji so razglasili pripravnost stanje.

ARGENTINA
UPOKOJITVE ADMIRALOV
Buenos Aires, 23. dec. (AFP). Sedanja argentinska vlada nadaljuje čistko med uglednimi vojaškimi predstavniki. Argentinsko ministristvo za mornarico je objavilo imenik 55 oficirjev, ki bodo upokojeni. Med njimi je tudi 10 viceadmiralov in kontraadmiralov.

ČILE
UKREPI ZA PREPREČENJE INFLACIJE
Santiago, 23. dec. (AP). Čilski kongres je danes potrdil osnutek zakona o stanovitosti cen, plač in merzd. To je prvi vladni ukrep za preprečevanje inflacije.

SINGAPUR
ZA STATUS DOMINIONA
Singapur, 23. dec. (AFP). Predsednik singapurske vlade Marshall se je vrnil iz Londona v Singapur. V Londonu se je razgovarjal o bodočnosti tega ozemlja. Po prihodu je izjavil, da je bilo njegovo odločitev v Londonu uspešno. Pristavil je, da bo aprila prihodnje leto ob pogajanjih z Veliko Britanijo zahteval, naj Singapur nemudoma dobi status dominiona.

INDIJA
PREDAJA BURMANSKIH UPORNIKOV
New Delhi, 23. dec. (Tanjug). Vodja burmanskih upornikov iz vrst »Bele zastave« je Njund se je večer predal oblastem s svojimi 200 vojniki. Ob predaji je izjavil, da je sedemletni boj »Bele zastave« sad lažnega prikazovanja sedanje burmanske oblasti in da je dosegel misli, da se bozi za blaginjo ljudstva.

RAZGOVOR Z DRŽAVNIM TAJNIKOM ZA NARODNO GOSPODARSTVO FLRJ TOVARISEM IVICO GRETIČEM

Plačevanje davkov ni v skladu z dohodki kmečkih gospodarstev

V novem letu bo treba nujno zagotoviti večje davčne dohodeke

Državni tajnik za narodno gospodarstvo FLRJ Ivica Gretič je sprejel večeraj sodelavca »Horbe« in se z njim dolgo razgovarjal. Za naše bralce je odgovoril na več perečih vprašanj, ki se nanašajo na plačevanje davkov v letošnjem letu, na plačevanje davkov v letu 1956 ter na stanje in razne zadeve davčne službe.

Vprašanje: Kako so davkoplačevalci plačevali letos davke, kakšne so bile v tem oziru težave in kaj nameravajo pristojne oblasti ukreniti glede plačevanja davkov kmečkih posestev v letu 1956?

Odgovor: Če pogledamo gibanje plačevanja davkov na dohodek od kmečkih gospodarstev v zadnjih nekaj letih, vidimo, da so plačali ti davkoplačevalci:

Leta 1952	22.822 milijonov
Leta 1953	26.442 milijonov
Leta 1954	27.660 milijonov
Leta 1955	28.000 milijonov

Delež davkov v celotnem dohodku kmečkih gospodarstev (podatke o dohodku je dal Zvezni zavod za statistiko oziroma so povzeti po cenitvi Zveznega zavoda za plan) je znašal:

Leta	doh. kmečkih gospodarstev	plačani davki	%
1952	192.000	22.881	11,9
1953	291.000	26.705	9,2
1954	291.000	27.660	9,5
1955	376.000	28.000	7,4

Primerjava gibanja in plačevanja davka na dohodek od kmetijstva po četrtletjih 1954 in 1955 nam pokaže tole sliko:

	I. četrtletje	II. četrtletje	III. četrtletje	IV. četrtletje
1954	5584	6532	7687	8047
1955	4699	5604	7171	10550

Kakor vidimo, je dohodek kmečkih gospodarstev iz leta v leto znatno naraščal (čeprav te številke o dohodku niso točne, marveč je bil dohodek nedvomno večji, o čemer bomo pozneje podrobneje govorili), plačevanje davkov pa znatno zaostaja in v primerjavi z dohodkom pada. Če še upoštevamo, da imajo kmetje in obrtniki tudi druge dohodeke n. pr. od prevažanja (zlasti v gozdarstvu in gradbeništvu) kakor tudi iz neposredne zaposlitve pri gospodarskih organizacijah, tedaj vidimo, da postaja davčna obremenitev, gledana gospodarsko in politično, še bolj neopredna.

Cene kmetijskih pridelkov nenehoma naraščajo. Od leta 1952 so narasle povprečno za 35%. K takšnemu gibanju cen, kar pomeni drugače povedano k takšnemu gibanju ponudbe in povpraševanja na trgu kmetijskih pridelkov je nedvomno delno pripomoglo tudi omenjeno gibanje dohodkov kmečkih gospodarstev ter obseg in dinamika izpolnjevanja njihovih obveznosti do družbe.

Razen omenjene dinamike plačevanja davkov v letošnjem letu v primerjavi z lanskim je bila pomanjkljivost tudi v uveljavljanju sistema določanja davčne stopnje po okrajih. Zaradi teh pomanjkljivosti v mnogih ljudskih odborih je bilo lani odmerjenih namesto planiranih 31.206 milijonov samo 29.116 milijonov, letos pa namesto planiranih 31.737 milijonov komaj nekaj nad 28.000 milijonov. Sistem katastrskega dohodka ne obsega dohodkov iz izredne tržne konjunkturo teh ali onih pridelkov. Te izredne dohodeke bi najlaže zajeli z davčno doklado ali z davkom na promet za tiste pridelke. Toda v večjem obsegu so uveljavili te ukrepe samo v Makedoniji in delno v Sloveniji.

Pregled razmerja med narodnim dohodkom od kmečkih gospodarstev in njihovimi denarnimi dohodki od odkupa in trga kaže za lansko leto naslednjo sliko:

Narodni dohodek	291.000 milj.
Odkup in trg	161.000 milj.
Razmerje	55,3%

Podrobnejša analiza tega razmerja po republikah in pokrajinah kaže, da v izračunju dohodka iz kmetijstva očitno nekaj ni v redu. Po teh podatkih je kmečko prebivalstvo Slovenije za lastne potrebe lani potrošilo samo 3,2% lastnih pridelkov. Neskladnost med narodnim dohodkom in denarnimi dohodki Vojvodine vidimo iz tega, da znaša vrednost pridelkov kmečkih gospodarstev, porabljenih za lastno potrebo, lani samo 27,5%, kar je tudi očitno nerealno, ker bi to pomenilo, da so 369.104 kmečka gospodarstva, ki so dolžna plačevati davke na dohodek od kmetijstva, potrošila povprečno za domače potrebe samo za 30.000 din lastnih pridelkov letno oziroma za 2500 din mesečno. Te podatke in ugotovitve navajam zato, ker nenehoma preti nevarnost, da te podatke o dohodku iz kmetijstva čisto upo-

števam preveč togo kot podlago za politiko davčnih stopenj, v raznih razpravah pa kot argumente za presojo realne oziroma nerealne davčne obremenitve. Zato je nujno potrebna revizija računa narodnega dohodka iz kmetijstva, ker so nam ti podatki potrebni in ker jih uporabljamo ob raznih priložnostih. To bi morali storiti predvsem sami ljudski odbori.

Spriču vsega tega menim, da je nujno potrebno zagotoviti bistveno povečanje celotnega obsega davkov v letu 1956. Zato bi kazalo določiti točno davčno stopnjo, da bi zagotovili osnovno politiko obdavčenja, razne izjeme v sestavi proizvoznice (večjo živinorejo, pospeševanje industrijske kulture itd.) kakor tudi specifične tržne pogoje pa naj bi uredile ljudske republike in ljudski odbori z davčnimi dokladi in krajevnimi davki na promet.

Določitev enotnih davčnih stopenj iz centra pa ni tako bistvena, kakor je vprašanje enotne in zdrave davčne politike. Zato je ne glede na to, ali bomo imeli enotno davčno stopnjo ali ne, bistveno, da predvsem ljudski odbori amalgamirajo dosežene gibanje dohodkov kmečkih gospodarstev, da odmerijo in izterjajo davke, presodijo uspehe in vlogo plačevanja davkov tako iz gospodarskega kakor tudi iz političnega vidika in da store sklepe, ki bodo v skladu z našo splošno gospodarsko politiko — z bojem za povečanje proizvodnje ter z obravnavanjem vprašanja razmerja med vasjo in mestom.

Vprašanje: Kakšno je stanje in kakšne so težave davčne službe ter kadrov glede na naloge, ki jih čakajo?

Odgovor: Davčna služba ni dovolj organizirana in utrujena zaradi premajhnega dotoka uslužbencev v njo, pa tudi sedanji strokovni davčni uslužbenci nenehoma odhajajo iz te službe. Menimo, da so razen nezadostne skrbni glavni vzrok takšnega stanja tudi nekatera neurejena gmozna vprašanja davčnih in finančno-inšpektorskih uslužbencev, kakor terensko delo, prepoved honorarnega dela in drugi hujši pogoji. Na drugi strani pa ni potrebnega plačila za to.

Sestava finančnih uslužbencev po šolskih kvalifikacijah je bila na dan 1. oktobra 1955 takšna:

	1. XII. 1951.	1. X. 1955.
Fakulteta	5,5%	2,8%
popolna sred. šola	28,5%	27,8%
nepopolna sred. šola	46,1%	34,4%
osnovna šola	22,1%	35,—%

Vidimo torej, da se je v zadnjih štiri letih v sestavi povečal delež delež uslužbencev z osnovno šolo na račun uslužbencev z višjimi kvalifikacijami. Iz popisa uslužbencev iz leta 1951 je videti, da je bilo od celotnega števila vseh uslužbencev državne uprave 32% mlajših uslužbencev, to se pravi takšnih, ki so imeli na dan popisa do treh let delovnega staža. V finančni stroki pa je bilo tisti dan s stažem treh let samo 10,5% celotnega števila finančnih uslužbencev. Povprečje mlajših uslužbencev v finančni službi je bilo torej znatno nižje od splošnega povprečja in tudi nižje od povprečja katerikoli stroke. Nasprotno pa je bilo od celotnega števila uslužbencev s stažem nad 25 let kakih 12% finančnih uslužbencev, vtem ko je znašal delež finančnih uslužbencev v celotnem številu uslužbencev vseh strok ne glede na dolžnost staža 4,6%.

To pomeni, da so se starejši finančni uslužbenci težje odločali za zapustitev »svoje stroke«, mlajši, (kandidati za državno službo) s fakulteto in popolno srednješolsko izobrazbo pa so se bolj usmerjali na druge stroke. To kaže, da mora finančna stroka premagovati večje težave, da je glede na ostale stroke v slabšem položaju in da zasluži glede vzgoje mlajših strokovnih kadrov posebno pozornost.

V osvetlitev nazadovanja števila finančnih uslužbencev navajam naslednje podatke. Dne 1. januarja 1955 so bila delovna mesta finančnih inšpektorjev popolnoma zasedena z 62,5% oziroma je bilo vseh 809. Do 30. junija pa je zapustilo finančno službo 7% inšpektorjev, do 30. septembra nadaljnjih 20% tako, da jih je ostalo samo še 583. Število finančnih inšpektorjev se je krčilo tudi pozneje.

Ljudska republika Srbija je sklenila s posebno šolo vzposobiti mlajše uslužbence za davčno službo. Ljudski odbori so potrebovali 450 novih mlajših uslužbencev. Državno tajništvo za gospodarstvo LR Srbije je zagotovilo po-

goje za sprejem 200 uslužbencev, javilo pa se je samo 31 kandidatorov.

Najtežavnejše je stanje v občinskih upravah dohodkov v Sloveniji, Makedoniji in Črni gori. V teh upravah ni nobenega uslužbenca s fakultetno izobrazbo, v Bosni in Hercegovini pa imajo samo enega, čeprav je v teh štirih republikah znatno število mest z razvitim gospodarstvom. Od celotnega števila uslužbencev v občinskih upravah dohodkov ima samo 42% osnovno šolo, 37% nepopolno srednjo šolo, 20% srednjo šolo in samo 1% fakulteto. Če pa odštejemo mesta in večje kraje, tedaj je sestava še neprimernejša. V Vojvodini n. pr., kjer so življenjski pogoji in prometne zveze najboljše, je, če odštejemo občine na sedežih bivših okrajcev in v mestih uslužbencev brez kvalifikacije (t. je brez srednje šole) 87% vseh uslužbencev, na drugih terenih pa je položaj še slabši.

Prav zato, ker smo težišče nalog dohodne službe prenesli na ljudske odbore občin, je nujno ukreniti vse potrebno, da se bo v davčno službo vrnil večji del tistih kadrov, ki so spriču svoje strokovne izobrazbe našli boljše plačana mesta v gospodarskih organizacijah. Hkrati je treba ustvariti pogoje za večji dotok novih kadrov v uprave dohodkov. To lahko dosežemo predvsem s poglobitvijo v ta problem in pa tako, da bodo ljudski odbori in republike posvečale večjo pozornost tudi odkritemu vzpodbujanju in oblikovanju posebnih doklad oziroma nagrad, ki bodo v pravih razmerjih za napornim delom v tej stroki.

Sedanje plače uslužbencev v upravah dohodkov se prav nič ne razlikujejo od plač ostalih državnih uslužbencev. Zlasti težaven je položaj v občinskih upravah dohodkov, kjer 45% uslužbencev sploh nima dodatne plače, 18% jih ima dodatno plačo do 1000 din, 16% pa do 1500 din. To zlasti neugodno vpliva glede na predpise o dnevnih, ki jih uslužbenci ne dobivajo, če grede na teren do 10 km, upoštevana pa tudi ni večja obraba obleke in obuvene, ločno življenje od družine, neredni življenjski pogoji itd.

Menimo, da bi se lahko ta položaj kaj hitro zboljšal, če bi posvetili uslužbencem te stroke večjo pozornost in če bi uredili omenjena gmozna vprašanja. To bomo morali storiti že v nekaj mesecih.

Iz Ljubljane

Kako delujejo stanovanjske zadruge

Četrtno stroškov za hišo mora kriti zadržnik sam, za tri četrtine pa dobi dolgoročno posojilo z najnižjimi obrestmi

V letošnjem letu ustanovljene stanovanjske zadruge so se izkazale pri reševanju stanovanjske krize za zelo uspešne. Zavod za stanovanjsko izgradnjo je omogočil formiranje teh zadrug, in sicer s pogoji, ki so zelo ugodni za zadržnika, po drugi strani pa koristni tudi za skupnost, kajti povezati iniciativo posameznika z interesij skupnosti je osnovna misel teh zadrug. O pogojih zadržnika je bilo že pisano, zato naj le na kratko povemo o tem.

Četrtno stroškov za stanovanje oziroma hišo mora kriti zadržnik sam, za tri četrtine dobi dolgoročno posojilo z najnižjimi obrestmi, del tega posojila pa mu regresira v nekaterih primerih ustanova oziroma podjetje. Res je, da je po proračunu za hišo osebnih delež zadržnika skoraj 600.000 din, kar je vsekakor visok znesek, vendar ima vsakdo možnost, da tudi del tega doprinese s svojim delom na stavbi, ali pa z gradivom in opremo, ki jo že ima in je v ta namen uporabna.

Ni čudno, če je v tako kratkem času registriranih že 10 zadrug s skupnim številom 149 zadržnikov, nadaljnjih 12 zadrug pa je v pripravi. Ker so dela povsod dobro organizirana — Zavod za stanovanjsko izgradnjo redno kontrolira gradbena dela — bo v prihodnjem letu večina hiš dograjena. Če upoštevamo, da je bilo v Ljubljani v letih 1952 in 1953 izgotovljenih povprečno 300 novih stanovanj, lahko rečemo, da so stanovanjske zadruge upoštevano vredno činitelj pri

stanovanjski izgradnji. Nadalje je važno to, da zadržnik način zidanja dopušča le organizirano gradnjo, kar pomeni, da bodo mestne četrti zazidane po perspektivnih urbanističnih načrtih z urejenimi komunalnimi napravami in enotnim izgledom kot kombinacija nizkih, srednjih in visokih stavb, kar je dandanes najbolj ustrezna urbanistična rešitev. To in pa dejstvo, da so se zadruge, kot novo organizacijsko telo, borile za začetnim težavami, je narekovalo nizko gradnjo, medtem ko so za drugo leto predvidene večinoma visoke gradnje.

Osnovni načrt za stanovanjsko hišo v tlorisu cca 7 × 8 m, ki jo v raznih modifikacijah gradi večina teh zadrug, je izdelal ing.

arh. O. Jugovec. Pri najmanjši kvadraturi čistega stanovanjskega prostora cca 85 m² so izpolnjene vse potrebe sodobnega stanovanja. Prostori res niso veliki, so pa zato funkcionalno povsem ustrezni in to za 3 do 4 člansko družino. Po predračunu znašajo stroški za izgotovljeno stavbo z vsemi v zidanimi omarami, opremljeno kuhinjo in sanitariami okrog 2.600.000 din, kar je v današnji situaciji v gradbeništvu vsekakor ceneje od ustreznega stanovanja v stanovanjskem bloku.

Potrebno je še omeniti, da uživajo te stanovanjske zadruge vsestransko podporo oblasti, ki upoštevajo pravilnost te organizacijske oblike stanovanjske izgradnje.

M. V.

LETOŠNJI USPEHI IN BODOČI PROGRAM
GOSPODARSKEGA RAZSTAVIŠČA

Prihodnje leto 10 specialnih razstav na Gospodarskem razstavišču

Z nedavno razstavo radia in telekomunikacij je Gospodarsko razstavišče v Ljubljani uspešno zaključilo svoje prvo poslovno leto. Z desetimi letošnjimi razstavnimi prireditvami, ki jih je obiskalo okrog pol milijona ljudi, je Gospodarsko razstavišče dokazalo ne le upravičenost svojega obstoja in lepe možnosti nadaljnega razvoja, ampak tudi to, da je svoje delovanje pravilno usmerilo na specialne razstave, ki se prav tako v tujini čedalje bolj uveljavljajo, ker nudijo razstavljalcu več možnosti privabiti predvsem tisti krog obiskovalcev, ki jim je določena razstava v prvi vrsti namenjena. Prednost takih specialnih razstav potrjujejo zlasti tudi izjave inozemskih razstavljalcev, ki so se zaradi nadaljnje udeležbe po vrsti zanimali za bodoče podobne prireditve. Drugo, kar daje tem razstavam poseben pomen, pa je združitev komercialnega dela s poučno-propagandnimi prikazi, namenjenimi tistim delovnim ljudem, ki so neposredno udeleženi v dotični panogi gospodarstva, in širši javnosti, kar daje močno pobudo za nadaljnji razvoj in napredek gospodarstva. Seveda pa tudi komercialni uspeh prireditve, čeprav ta ni bil edini namen razstav, ni majhen. Samo na razstavi radia in telekomunikacij je bilo sklenjenih za 6 milijard din kupcij. Lepa je tudi bilanca inozemskih obiskovalcev, saj je letošnje razstave obiskalo blizu 1700 tujcev, čeprav Gospodarsko razstavišče še ni toliko znano v tujini.

Po teh uspehih naše mlade razstavne organizacije, ki smo jo zgradili z veliko pomočjo slovenske industrije in trgovine, je upravičeno upanje, da bo Gospodarsko razstavišče prihodnje leto lahko izkazalo še večje uspehe v korist vsega našega gospodarstva, zlasti ko bo dograjena nova velika razstavna dvorana z okrog 2000 m² in bo Gospodarsko razstavišče lahko nudilo razstavljalcem več razstavnega prostora. Zato bo treba to organizacijo nadalje podpreti, da bo lahko hitreje izkoristila že obstoječe razvojne možnosti.

Program za prihodnje leto je zelo pester. Izdelan je bil po predlogih posameznih strokovnih sekcij republiške Trgovinske zbornice ter gospodarskih združenj in organizacij. Prva prireditve v prihodnjem letu bo strokovna razstava tekstilij in oblačil z mednarodno udeležbo od 14. do 22. aprila s poučno propagandnim delom, ki bo pokazal vse, kar je v zvezi s proizvodnjo v tekstilni in konfekcijski stroki, zlasti tudi nova sintetična tekstilna vlakna in njih uporabo, nove stroje in naprave, napredek uporabne umetnosti v tekstilni in oblačilni stroki itd.

Med kongresom jugoslovanskih rentgenologov v Ljubljani bo od 23. do 26. aprila posebna razstava rentgenskih aparatov in pribora. V času zasedanja stalne konferenec jugoslovanskih mest pa bo od 26. maja do 3. junija razstava »Stanovanja za naše razmere«, ki bo zlasti prikazala racionalni način gradnje stanovanja.

Pod pokroviteljstvom predsednika Ljudske tehnike Jugoslavije, člana Zveznega izvršnega sveta Franca Leskoška bo v času od 16. do 24. junija razstava povojnih iznajdb in tehnične napredka v Jugoslaviji. Ta razstava nam bo nudila zanimivo sliko naše iznajditeljske ustvarjalnosti in bo gotovo dala novo pobudo za pospeševanje in razvijanje tehnične napredka na temelju domače iznajditeljske dejavnosti. V okviru te razstave pa bo od 21. do 24. junija še posebna razstava elektrogospodarstva Slovenije.

Ob naslonitvi na uspeh letošnje prireditve naših obrtnikov, bo prihodnje leto od 7. do 15. julija II. jugoslovanski obrtniški bazar z mednarodno udeležbo. Spriču letošnjega velikega zanimanja domačih in tujih razstavljalcev in obiskovalcev za razsta-

vo radia in telekomunikacij se je Gospodarsko razstavišče, upoštevajoč željo razstavljalcev, odločilo prirediti prihodnje leto od 4. do 12. avgusta III. mednarodno razstavo radia in telekomunikacij, na kateri bo verjetno poudarjen zlasti pomen televizije, saj lahko upamo, da bomo takrat že imeli v Ljubljani našo prvo poskusno televizijsko oddajno postajo.

Ljubljanske vinske razstave so postale že tradicija. Tako bo tudi prihodnje leto od 25. avgusta do 2. septembra mednarodna razstava vin. Nekaj povsem novega pa bo razstava izvoznih artiklov Jugoslavije od 29. septembra do 7. oktobra, ki bo nudila zlasti pregled o tem, kakšne možnosti še imamo za povečanje našega izvoza.

Poslednja razstava v prihodnjem letu pa bo I. velika razstava kmetijstva in gozdarstva v času od 20. do 29. oktobra. Ta razstava bo nekakšno nadaljevanje dosežanih delnih razstav na širši osnovi. Da je taka prireditve potrebna, nam je pokazala letošnja živinorejska razstava, ki je privabila iz vse Slovenije veliko število delovnih ljudi iz kmetijstva. Razstava v prihodnjem letu pa bo našim delavcem na kmetijskih gospodarstvih in našim kmetom nudila najširši vpogled v možnosti razvoja in napredka vseh panog našega kmetijstva.

Podjetje velikih možnosti

Marmor iz Hotavelj si bo utrl pot na tržišče

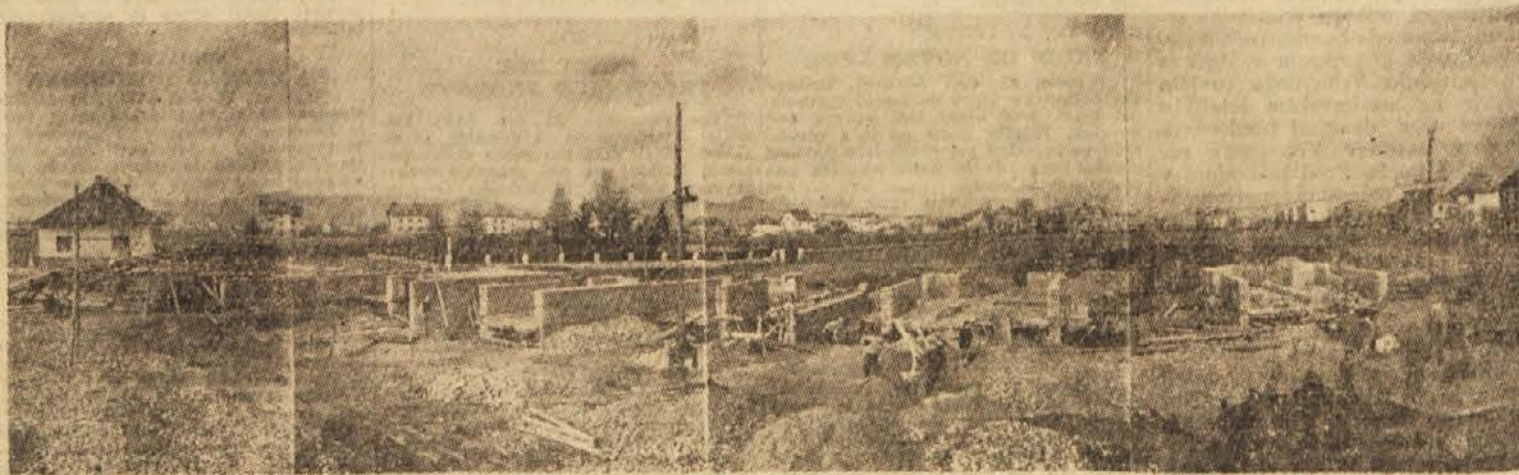
Industrijsko podjetje »Marmor« v Hotaveljah v Poljanski dolini, je deležno že nekaj let precejšnje pozornosti Okrajnega ljudskega odbora v Kranju. O njegovem nadaljnjem razvoju so med ljudskimi odborniki že mnogokrat razpravljali, vendar zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ni bilo moč podjetju nuditi doslej veliko pomoč, kot bi bilo potrebno, dasiravno je rentabilnostni račun ves čas kazal, da bi se sredstva, vložena vanj bogato obrestovala.

»Marmor« v Hotaveljah pomeni hkrati tudi edino industrijsko podjetje v sedanji Gorenjevaški občini.

Sedanji način proizvodnje marmorja, ki je tod izredno kakovosten, je zelo primitivni. Zaradi takega načina proizvodnje podjetje tudi ne more odprodati vseh zalog, ki so se doslej kopičile, ker ga proizvajajo v blokih in sicer neobdelanega. Ti marmornati bloki pa so dostikrat kakovostno sila različni in tudi barvno neenotni. Čeprav je po marmorju veliko povpraševanje ne le na domačem trgu, temveč tudi v inozemstvu, zlasti v Združenih državah, se jim zaloge iz dneva v dan kopičijo. Ker je marmor v blokih, ga kupci neradi kupujejo, ker nečajo »imati« mačka v žaklju.

Zaradi takega stanja je podjetje zašlo v precejšnje finančne težave, saj delavci niso dobili plač že tri mesece, čeprav je podjetje povečalo proizvodnjo letos za 85%. Upoštevaje tak položaj, je Svet za gospodarstvo OLO že odobril podjetju iz okrajnega kreditnega sklada 1 milijon dinarjev kredita za izdelavo investicijskega elaborata in za raziskave ter 2 milijona obratnega kredita. Za premostitev začetnih težav bo to zadostovalo, medtem ko bo moč govoriti o investicijskem kreditu za prihodnje leto šele po sprejetju okrajnega družbenega plana za leto 1956. Takrat bo šele razvidno s koliko sredstvi razpolaga okrajni kreditni sklad. Kot zatrjujejo, pa bo podjetje lahko konkuriralo tudi za najetje investicijskega kredita iz zveznega sklada.

(ai)

Gradbišče stanovanjske zadruga »Park« v Gornji Siskli

S III. ZASEDANJA OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA V TRBOVLJAH

Spremembe in dopolnitve družbenega plana

Pomembni sklepi za nadaljnji razvoj zasavskega okraja
— Enotna uprava vseh gozdov ljudskega premoženja
— Ustanovitev veterinarske bolnišnice v Brežicah in Zavoda za napredek gospodinjstva v Trbovljah — Decentralizacija zdravstvene službe — Okrajni sveti za telesno vzgojo, turizem in kmetijstvo

Trbovlje, 23. decembra
V sredo sta ves dan zasedala okrajni zbor in zbor proizvajalcev ter na ločenih in zatem na skupni seji, ki jo je vodil predsednik zasavskega okraja Tine Gosak, razpravljala in sklepala med drugim o nekaterih važnih vprašanjih za nadaljnji gospodarski in družbeni razvoj v vseh komunah zasavskega okraja. Zasedanju sta prisostvovala tudi zvezna ljudska poslanka iz bivšega krškega okraja Zivko Bernot in Karel Sterban.

S spremembami in dopolnitvami letošnjega družbenega plana za bivši okraj Krško so zagotovili takšen investicijski sklad, s katerim bo zagotovljeno kreditiranje nekaterih nujnih gospodarskih investicij, ki so že v teku, Z rebalansom so nadalje zagotovili stanovanjski sklad v višini že odobrenih kreditov, občinam Sevnica, Senovo, Videm-Krško in Brežice pa prvotno predvidene občinske proračune. Nadalje so za področje bivšega krškega okraja spremenili proračun sklada za urejanje voda, uredili vprašanje lokalnega kreditnega stanovanjskega sklada, razdelili med štiri občine preostala sredstva iz poplavnega sklada. O predvidenih proračunskih prihrankih so sklenili, naj se prenese v proračunsko rezervo in nato razdele med občine za elektrifikacijo podeželja.

Z odlokom o spremembah in dopolnitvah letošnjega družbenega plana za bivši trboveljski okraj so podaljšali odplačni rok za investicijska posojila iz okrajnega investicijskega sklada od 10 na 15 let, ker določene gospodarske organizacije ne ustvarjajo tolikšnih dohodkov, da bi lahko vrloče najeta posojila v preje določenem roku. Nadalje so spremenili stopnjo deleža od doseženega dobička po odbitku zveznega davka in obveznosti dobička po zakonu premogovnikoma Trbovlje-Hrastnik in Zagorje ter kemični tovarni v Hrastniku, pri čemer ste sedaj po tej stopnji deleža na dobičku popolnoma izračena oba premogovnika.

Oba zbor sta soglasno izrekla jamstvo za kredite, ki jih nameravajo na zveznem investicijskem razpisu za povečanje proizvodnje najeti premogovniki Trbovlje-Hrastnik, Zagorje in Krmelj. Iz utemeljitev za to okrajno jamstvo je razvidno, da potrebuje premogovnik Trbovlje-Hrastnik kredit zato, da izvede vsa pripravljajna dela in odpre nov jamski obrat na Dolu, s čimer ne bi samo nadomestili izpadajočo proizvodnjo obrata Trbovlje, ampak celo dvignili letno proizvodnjo ob boljši kakovosti premoga. V zagorskem premogovniku bodo po načrtu izvedli nekatere rekonstrukcije transportnih sredstev in drugih naprav tako, da bi po realiziranem rekonstrukcijskem načrtu dvignili v treh letih proizvodnjo od sedanjih 550.000 na 770.000 ton. Premogovnik Krmelj pa v glavnem namerava vložiti sredstva v mehanizacijo jame, v izvozni transport in zasekavanje, s čimer bi po predvidenem načrtu

V Kobaridu so dobili turistično in olepševalno društvo

Ze dolgo let so poskušali v Kobaridu ustanoviti turistično društvo, vendar se je to posrečilo šele letos. Pred dnevi je bil ustanovljen občni zbor turističnega in olepševalnega društva. Po vsej zgornji Soški dolini že dalj časa delujejo turistična društva. Tako se je sedaj izpolnila ta vrzel tudi v Kobaridu.

In koliko dela čaka društvo? Kako bo z drevoredom, če ga ne bodo vzdrževali? V Kobaridu ni nobenega parka, niti klopi! Kdor hoče v Vršno, mora na dolgo in široko izpraševati za pot, namesto da bi tujca na to opozoril velik napis ir: kažipot že pred Kobaridom. Ali na slap Kozjace, ki pada s stropa lepe vrtince, pa ni do njega niti poti, tako

Motiv iz Kobarida

dvignili sedanjo proizvodnjo za 32%. Oba zbor sta tudi dala načelni pristavek za popolno rekonstrukcijo zastarele steklarne v Hrastniku, za katero je izdelan že popoln elaborat.

S posebnim odlokom so bili vsi gozdovi ljudskega premoženja danj v upravo gozdnemu gospodarstvu v Brežicah. V Brežicah se po sklepu ustanovi veterinarska bolnišnica za ves zasavski okraj. Vsi zdravstveni domovi in postaje so bili po sklepu preneseni v pristojnost občinskih ljudskih odborov, s čimer je izvedena popolna decentralizacija zdravstvene službe v okraju. S posebno odločbo se v okviru Zdravstvenega doma v Trbovljah ustanovila otroški dispanzer, ki bo služil tudi potrebam Zagorja, Hrastnika in Radeč vse dotle,

Delavsko upravljanje na kmetijskih posestvih bo treba okrepeti

V sredo 21. t. m. je bila v Ptuj občinska konferenca Zveze komunistov, katere se je udeležilo 97 delegatov iz osnovnih organizacij ZK. Po referatu sekretarja občinskega komiteja ZKS tov. Ivana Kranjčiča, ki je govoril o nalogah komunistov pri družbenem upravljanju v občini ter delu v

O KMETIJSKEM GOSPODARSTVU TRATE

V sadjarstvu velik napredek
Kmetijsko gospodarstvo Trate je letos doseglo lep napredek zlasti v sadjarstvu. Posestvo ima 86 ha sadovnjakov, od tega 15 ha obnovljenih nasadov. Na ostalih 71 ha površine je bil letošnji povprečni hektarski donos 3700 kg sadja. Na nekaterih parcelah so ga nabrali celo po 20.000 do 25.000 kilogramov. Skupaj so pridelali 26 vagonov sadja: 20 vagonov industrijskega, 6 vagonov pa namiznega za izvoz. Pridelke je bil tolikšen zaradi dobre letine, precej pa tudi, ker so dobro oskrbovali sadovnjake. Prihodnje leto nameravajo obnoviti še 29 ha sadovnjakov.

Na posestvu se ukvarjajo tudi z vinogradništvom. Hektarski donos je 18 hl vina, le pred leti obnovele parcele so dale po 35 do 40 hl na hektar. Pridelke je bil slab ter je bilo treba dodati vinu precej sladkorja. Prihodnje leto nameravajo obnoviti še 8 ha vinogradov.

Tudi živinoreja sodi med važnejše panoge, s katerimi se posestvo bavi. Vendar živinoreja še ni dovolj razvita, glede na površino imajo pre malo goved. Na pomlad nameravajo graditi večji hlev. Sicer pa je povprečna mlaznost pri kravah dosegla 2000 kg, najboljši kravi pa dajeta 3000 in 3500 litrov mleka.

Rezultati fluorografiranja v bivšem goriškem okraju

Število tuberkuloznih in ostalih nalezljivih obolenj naglo pada

Nedavno fluorografiranje (rentgensko slikanje) odraslega prebivalstva v bivšem goriškem okraju je pokazalo, da število tuberkuloznih in ostalih nalezljivih obolenj naglo pada. Od skupaj 49.554 fluorografiranih so le pri 1500 osebah odkrili znake raznih bolezni in ostalih nalezljivih bolezni. V nekaterih organov v prsnem košu. Od teh so doslej ponovno pregledali

V Mislinju gradijo osnovno šolo

Pri gradnji osnovne šole v Mislinju je zaposlenih precej ljudi. Šola je v surovem stanju že dograjena. Upamo, da bo kmalu končana in da se otrokom kmalu ne bo več treba stiskati v šentiljskem župnišču in v nekdanji gostilni.

Okoli 450 sumljivih primerov in ugotovili le 14 bolnikov z odprto pljučno tuberkulozo, ostali pa bolehalo na srcu, ledvicah in drugih organih. Ostale bodo pregledali do januarja prihodnjega leta, vendar sodijo, da število ugotovljenih bolnikov z aktivno tuberkulozo ne bo presegalo 50. Proti pričakovani so zelo malo tuberkuloznih odkrili v Anhovem ob Soči in drugih industrijskih središčih.

Odkrili so dalje od 120 sumljivih, 8 oseb, ki imajo raka in 89 skoraj izključno starejših oseb, ki so okužene s sifilisom še izza prve svetovne vojne. Število spolno bolnih in bivšem goriškem okraju se je s tem dvignilo na 270. Vendar poudarjamo, da so to po večini lažji primeri, ki jih je mogoče z novimi sodobnimi zdravili hitro in zanesljivo ozdraviti.

Komisija za fluorografiranje je nalogo spričlo prizadevnosti in požrtvovalnega dela vseh članov dobro opravila. Razen točnih navodil zdravstvenemu in medicinskemu kadru za delo je komisija priredila po vaseh 62 zelo dobro obiskanih zdravstvenih predavanj o rentgenskem slikanju ter tuberkulozi in ostalih nalezljivih bolezni. V krajih, ki imajo elektriko, je bilo predvajanih skupaj 142 raznih zdravstvenih filmov in filmov o splošni zdravstveni vzgoji in osebni higieni. Te predstave si je ogledalo po nepopolnih podatkih okoli 15.000 ljudi. Razen tega so člani komisije napravili okoli 45.000 obiskov na domu.

Posebno priznanje zasluži predsednik komisije mladi solkanski zdravnik dr. Rajko Novak, ki je spričlo izpranosti in napornega dela z rentgenskim aparatom zbolel in bo potrebno približno 8 tednov, preden bo okreval. V tem času bo sicer službo v ambulanti

čokler se povsod ne ustanove podobni dispanzerji. Sprejeli so tudi odlok, po katerem se ustanovi v Trbovljah okrajni Zavod za pospeševanje gospodinjstva. Ljudski odborniki so nadalje potrdili investicijski načrt za vodovod v občini Videm-Krško in sprejeli nove tarife pravilnike elektrogospodarskih podjetij.

Na skupni seji sta oba zbor v celoti vskladila svoje sklepe z ločenih sej, ustanovila okrajne svete za telesno vzgojo, turizem in kmetijstvo, sprejela odloke o dopolnilnih plačah okrajnih uslužbencev, uslužbencev uprav za dohodke, uslužbencev okrajnega zavoda za soc. zavarovanje ter uslužbencev občinskih ljudskih odborov, medtem ko sta predloge za dopolnilne plače uslužbencev bolnišnic in zdravstvenih domov zavrnila v popravku in ponovni pretres. Pred zaključkom zasedanja so ljudski odborniki rešili več personalnih vprašanih ter s spremembami dopolnili sklep o povračilu stroškov odbornikom in članom svetov in komisij za njihovo delo. (Z)

množičnih organizacijah in društvi, so se delegati razdelili v tri komisije, ki so nato ločno razpravljale, vsaka o posebnem področju: o politično-organizacijskih vprašanjih, o družbenem upravljanju v gospodarstvu ter o kmetijskih vprašanjih. Po večurni razpravi so komisije sprejele zaključke, katere so objavile pred celotno konferenco. Komisija za politično-organizacijska vprašanja je sprejela zaključke o študiju v osnovnih organizacijah, o pomoči mladinski organizaciji ter ženskih društvih, predvsem o vprašanju discipline in sprejemu novih članov ZK iz vrst delavcev in kmetov. Zanimivji so bili tudi zaključki komisije za družbeno upravljanje in gospodarstvo ter komisije za kmetijstvo. Slednja je ugotovila, da je število članov ZK, ki delajo v kmetijstvu, premajhno in da je treba na Kmetijskih gospodarstvih posvetiti več pozornosti sprejemu novih članov. Razen več drugih zaključkov, je komisija ugotovila, da delavsko upravljanje na kmetijskih gospodarstvih ni najboljšje in da bodo morali komunisti poskrbeti za dvig politične zavesti delavcev na posestvih. Sprejeti so bili tudi zaključki o strokovnem usposabljanju kmetijskega kadra ter o dvigu kmetijske proizvodnje. Zaključki vseh treh komisij so na konferenci jasno prikazali številne naloge komunistov na vseh področjih družbenega življenja. Po skupni razpravi, ki pa k zaključkom komisij ni dodala bistvenih sprememb, so bile izvedene dopolnilne volitve v občinski komitej ZKS. Izvoljenih je bilo še 6 članov v komitej, tako da le-ta sedaj šteje 21 članov.

V zimskih počitnicah na Komno

Družina Počitniške zveze na Klasični gimnazij v Mariboru bo v zimskih počitnicah priredila 10-dnevni zimčarski izlet na Komno. Izlet bo vodil prof. Muzilović, ki je tudi v lanskih semestrskih počitnicah organiziral izlet v Julijske Alpe.

V Mostju iščejo krivce

Kdo je kriv, da se je kmetijska zadruga razbila in da vaščani ne zaupajo nikomur več, med seboj pa se prepirajo in si grozijo?

V Mostju so ustanovili kmetijsko zadrugo takoj po osvojitvi, lani pa so jo likvidirali z večjim primanjkljajem. Zadrugništvo ni izgrajeno. Mostju samo 107 članov, kolikor jih je imela zadruga od leta 1953 naprej, temveč je bivšim zadrugnikom povzročilo veliko breme: vsak bi moral plačati po 5000 din za kritje nastalih primanjkljajev. Sodišče je sicer našlo krivce in jih tudi obsodilo na povračilo povzročene škode. Krivce je bilo več, vendar bodo vsi razen Franca Toplaka, bivšega poslovojnega šefa, skodlo. V kratkem povrnil. Tudi Franca Toplaka, ki je povzročil 387.220 din primanjkljaja, je sodišče obsodilo na povračilo vse škode. Ker pa nima nobenega premoženja, bo to škodo lahko poravnal šele v dolgih letih v poslovanju od svojega zasluska. Zato je sodišče hkrati določilo, da morajo člani zadruga plačati garancijski znesek 5000 din za kritje vseh upravičenih terjatev do njihove zadruga.

To je povzročilo v vsaj veliko razburjenje. AH je sodišče razsodilo prav, da mora vsak zadrugnik plačati po 5000 din. Kako naj zadrugniki plačajo, ko pa je med njimi največ malih in srednjih kmetov, vtem ko iz vrst večjih kmetov ni bilo mnogo članov, ker so se utili gospodar. sko dovolj močni tudi brez zadruga? Zadrugniki se pripravajo med seboj, kdo je kriv, da so postali člani zadruga. Ljudje se postali nezaupani in se izogibajo vsakega javnega dela; niti na roditeljski sestanki nečejo več priti.

Kdor ne pozna ozadja, kako je v Kmetijski zadrugi Mostje prišlo do tega primanjkljaja, bi gotovo dejali: Pravi jim je! Zakaj pa niso kontrolirali finančno svojo zadrugo? Pri taki obsodbi pa bi se prenelih, kajti obsodilne niso bile tako preproste.

Po izreku razsodbe je pet bivših odbornikov Kmetijske zadruga Mostje podpisalo izjavo, v kateri pravijo, da

Prihodnje leto gasilski festival v Mariboru

Okrajna gasilska zveza Maribor pripravlja z Republiško gasilsko zvezo za prihodnje leto II. republiški gasilski festival v Mariboru. Njegov pokrovitelj bo Republiški odbor SZDL. Festival se bo menjal začel s avgusta, v času »Mariborskega tedna«. Namen festivala bo še bolj popularizirati gasilstvo. Takšen festival je bil v Ljubljani leta 1952. Predvidevajo, da bo sodelovalo 11 gasilskih zvez iz Slovenije z 11.300 člani. Pripravili bodo tudi razstavo o razvoju gasilstva. Program pa bo trajal ves teden. Ze januarja so izvolili 16-članski pripravljalni odbor. D. M.

Ustanovitev Ljudske univerze na Taboru

Svet za kulturo in prosveto na občini Maribor-Tabor je pričel uredničevati zamisel, da bi tudi v tem delu mesta začela delovati Ljudska univerza. Do sedaj so predavanja bila le študijna. Zdaj so izdelali program predavanj in se odločili, da teme iz zdravstva, ekonomske politike, razvojne teorije, geografije (predavanja iz potovanja) in vzgoje. Določili so že predavatelje, ki jih bo za zdaj še plačevala Zveza Svoboda in kulturno prosvetno društvo.

Predavanja bodo predvidoma v ponedeljkih, torekih, sredo in četrtek. Taborška Ljudska univerza prične delati po prvem januarju. Predavanja bodo na II. državni gimnaziji, v Novi vasi, Studencih in v Pekrah ali Limbušu. Skrb za organizacijo je prevzela Socialistična zveza, ki bo v ta namen ustanovila odbore na vseh štirih mestih, kjer naj bi bila predavanja. S.

PRI FILOVCIH SO POSPEŠILI ISKANJE NAFTE

Prvo odkritje zemeljskega plina pri Filovcih pred dvema mesecema je vzpodbudilo delovni kolektiv podjetja Nafta v Lendavi, da se je z večjim poletom lotil raziskave. Delavci so prepričani, da bodo našli nafto — če že ne nafto, pa vsaj mnogo zemeljskega plina, ki je prav tako dragocen. V Filovcih pri zadržnem domu so postavili montažno hišo za stanovanje, ker bo v prihodnjih mesecih prišlo vedno več vrtnalcev. Tudi v enem delu zadržnega doma, kjer prostori še niso bili ometani in urejeni, bo podjetje uredilo svoje prostore.

Približno 1 km jugovzhodno od mesta, kjer so odkrili zemeljski plin, so v izredno kratkem času zgradili močne betonske temelje in na njih montirali vrtnali stolp. Pri tem delu so pomagali vsi razpoložljivi delavci, da bi lahko začeli vrtati čimprej. Največ težav jim je povzročalo slabo vreme. Zemlja je bila razmočena, in težka vozila, ki so prevažala dele železnega vrtnalnega stolpa in druge težke naprave so se kar pogrezala v zemljo. Vse to je bilo namerje treba prepeljati skoraj 1 km daleč po mehkih poljskih poteh, ki so jih prej uporabljali samo kmetje za prevoz poljskih pridelkov in jih nikoli niso posipali z gramozom. Gramoz, ki so ga sedaj dovažali na cesto, je pod velikkim bremenom zemlja kar požirala. Na najslabših mestih so si lahko pomagali samo z lesom. Iz gozdov so pripeljali nekaj sto velikih butar, narejenih iz vejevja in tanjšega lesa, ki so jih na ne-

katerih mestih polagali tudi v več plasteh, da so tako »tlakovali« ceste.

Da jim ne bi bilo treba kopati vodnjaka in iskati močne talne vode, so speljali cevi za črpanje vode več kot 1 km daleč do potoka Ledava. S pomočjo posebnega buldožerja so v kratkem času izkopal približno pol metra globok jarek, vanj položili cevi za vodo in ga spet zasuli, da pozimi voda ne bi zmrzovala. To vodno napeljavno bodo podaljšali še do drugih vrtin, ki jih bodo pripravili v prihodnjih mesecih.

Vzlic vsem težavam je vrtnali stroj začel brniti že v prvi polovici tega meseca in sveder v gornjih, mehkejših plasteh hitro mine v zemljo. To vrtno bodo izvrtali mnogo hitreje, kakor so ono v vasi, čeprav je tudi ta še raziskovalnega značaja. Vrtnalci vedo že marsikaj o sestavi zemeljskih plasti v tem kraju, kar so morali pri prejšnji vrtni ugotavljati meter za metrom.

Raziskovanja gredo tudi v druge smeri. Na Filovskem vrhu, približno 1 km severno od kraja, kjer so odkrili plin, pravkar betonirajo temelje za nov vrtnali stolp. Za prihodnje mesece jih imajo v načrtu še več. Temelje bodo betonirali tudi v mrazu in jih sušili z gretjem, da bi bili čimprej pripravljani za montiranje vrtnalih stolpov. S temi poizkusnimi vrtninami bočejo ugotoviti, kje je v zemlji več plina in kje je nafta. Ko bodo to odkrili, bodo začeli vrtati bolj na gosto. P.

MLADINA LENDAVSKE OBČINE

V občini 12 mladinskih aktivov, vendar še precej mladine izven organizacije

Mladina v lendavski občini je volina delati. To je nedvomno potrdila zadnja občinska mladinska konferenca, ki je kritično ocenila delo Mladinskih aktivov in v mnogih vaseh bili le na papirju, za kar so odgo-

orne tudi osnovne organizacije Zveze komunistov in SZDL, ki so mladini nudile vse premalo vzgoje in pomoči. V zadnjih mesecih pa je znova opaziti razgibanost v mladinskih aktivih, kjer je vključenih okrog 350 mladincev, očima aktivov pa začela tudi delati. Aktiv v Veliki Polani ima več sekcij, med katerimi sta najbolj delavni dramska in folklorna. V Dobrovniku, kjer je večina mladine madžarske narodne manjšine, so našli tudi igro, s katero bodo nastopili še ta mesec. V vasi pa se pripravljajo na ustanovitev TD Partizan. Mladina v Gaberju je ustanovila šahovsko društvo, kjer sodelujejo tudi dekleta. V Turnišču obiskujejo mladinci šoferski tečaj, zaživelo pa je tudi prosvetno delo. Po večino dejavnost je opaziti tudi v Benici, Treh mlinih, Starem Mostju in v Lendavi, kjer si največ prizadeva delavska mladina pri Proizvodni nafti. Kmečka mladina v mnogih vaseh obiskuje kmetijsko-gospodarsko šolo, v Petišovcih pa je bil prirejen kmetijsko-gospodarski tečaj. Tudi problemov ne manjka. Predvsem je čutili pomanjkanje prostorov, ki bi aktivnost v mnogih vaseh še znatno povečali. F. B.

Logarska dolina — naš narodni park. Slika kaže del regulirane struge Savinje. Doslej je visoka voda nanašala v lepo dolino velike količine proda in raznega drugega materiala ter so zaradi tega bile naravne lepote v nevarnosti. Skrb za regulacijo voda v Logarski dolini je prevzela Stalna turistična konferenca Celja. Regulacijska dela bodo izvajali v več etapah

Drobne iz Ajdovščine

Nekaj dni pred Dnevom JLA so delavci gradbenega podjetja »Slovenija-cest« dozdali in spravili pod streho trnadstropno stanovanjsko hišo, ki jo grade za Upravo cest. V njej bo dobilo stanovanje 10 veččlanskih družin.

Stari most čez Hubelj na glavni cesti Gorica-Ljubljana je bil že dalj časa v nevarnosti, da se podre. Te dni so delavci »Slovenija-cest« zgradili poleg njega močan lesen zasilen most, preko katerega bo preusmerjen ves promet, dokler ne bodo zgradili novega, betonskega. Z delom zelo hitre in tako ljudje pričakujejo, da bo končan do poletja.

Proslava novoletne jelke bo na vseh solah na območju ajdovske občine. Za obdaritev otrok so doslej zbrali nekaj nad 250.000 dinarjev; največ je prispevala občina, drugo pa podjetja.

V Stomažu pridno deluje novooznanovano kulturno društvo »Iskra«. Najdelavnejši je pevski zbor, ki ima dvakrat tedensko pevsko vaje. Studirajo marljivo tudi komedijo, ki jo nameravajo uprizoriti ob koncu leta.

Dopisujte v naš list

DUNAJ V JESENSKEM MOLU

Edini kotički, kjer se lahko umakne dnevnemu hrupu, so razni muzeji in razstave. To velja za vsa velika mesta, prav tako za Dunaj, ki ga je v dneh mojega obiska polnil festivalski trušč. Praznik otvoritve Burgtheatra in Državne opere so spremenili v slavnostne tedne ter jih iz turističnih nagibov neznošno podaljšali. Val navdušenja sicer še ni uplahnil, toda državljani z navadnimi plačami so tiste dni vendarle obiskovali druga gledališča in prireditve. V glavnem so imeli menda prav, saj je z vsemi slavnostnimi predstavami približno podobno: rade se spreveržejo v modno revijo, katere dodatek, ne pa vzrok postane predstava.

A dovolj o tem. Bil bi čas, da nekoliko utemeljimo melarholični naslov teh zapiskov. Zato še nekaj besed o tipični dunajski razstavi, spominski razstavi ob 50-letnici smrti slikarja Rudolfa von Alta v Albertini.

Nenavadno prijetno in zbrano se počuti človek, ko se z bučnega križišča pred Opero umakne v tihe, reprezentativne prostore Albertine, znamenite grafične zbirke. Kot da je s tebe padla neka teža, ki ji ne veš natančne oznake, ki pa bi se ji morda reklo: *uskadanost*. Albertina je dovolj znan umetniški hram, vendar mi je še posebno všeč zaradi izredne lastnosti: v njene dvorane namreč kljub temu, da so v največji bližini glavnih ulic, ne prodre nikak glas iz zunanega sveta in v njih se lahko do siteda naužije tišine in zbravnosti. To navzlic temu, da je obiskovalcev na razstavi mnogo, presenetljivo mnogo. Pri vzhodu oddaš plašč, kupiš katalog in nekaj ur se lahko posvetiš samo razstavi v prijetno toplih prostorih, ki še danes kažejo odličnost starega dvorca.

Rudolf Alt je dunajski slikar, ki je živel od leta 1812 do 1905, torej v obdobju, ki pomeni največji razcvet tega mesta. Slikal je zlasti akvarele, katerih največji odliki sta zvestoba in natančnost, bogastvo detajlov vidnega sveta. Ustvarjal je dolgo vrsto let in s svojimi risbami in akvareli ohranil podobo nekega sveta, ki ga sicer danes ni več, a verdar po njegovi zaslugi še živi. To je Dunaj 19. stoletja in številni kraji, kjer je potoval. Zanj je značilno, da ni bil nikdar »starec«, vsaj ne po svojem občutju; bil je n. pr. prvi častni predsednik novoustanovljene Secesije. Veliki popustnik je prepoval vse kraje stare monarhije (tudi iz naše Dalmacije je bilo razstavljenih več del), videl je Italijo, Svico, Krim, Bruxelles, Nürnberg. Njegovo skoraj sto-

(Konec)

letno življenje je obsegalo lep kos zgodovine, od bidermajerja do začetkov ekspresionizma, od obrtne tradicije starih mojstrov do preloma v moderni umetnosti.

Ta pomembni predstavnik avstrijskega slikarstva me je zanimal predvsem kot veliki kro-

Z razstave
Albertini

Avtoportret
71-letnega
Rudolfa von Alta

nist starega Dunaja in s te strani je bil gotovo najbolj zanimiv tudi za občinstvo.

Naj je slikal še s tako virtuoznostjo razne kraje, nikjer ni bil tako v svojem elementu, kot takrat, ko je slikal svoj domači Dunaj z njegovimi starimi trgi, ulicami ter palačami. Mislim, da je znal odkriti dušo tega mesta s Stefanovo cerkvijo in Grabnom in z mnogimi drugimi kotički, obrabil je potomec prejšnjo podobo donavskih bregov, Kahlenberga, mnogih takratnih salonov, Pratra in nešteto drugih malenkosti, ki so danes že zgodovina. Ni se mi zdelo čudno, ko sem tu in tam slišal kako bolj vzdihu podobno pripombo iz ust obiskovalcev. Ni čuda, če postane Dunajčan rahlo sentimentalni, če zagleda na razstavi akvarel z naslovom »Zadnje lepo drevo ob Durajšćici«, nastal leta 1898. Zdad te rečnice ni več videti, ob njeni regulirani in že davno večidel pokriti strugi pa neusmiljeno bobnjajo v obe smeri

vozovi podzemeljske železnice.

Velika množica gledalcev, ki si je kot jaz ogledovala razstavljene akvarele, me je še posebno zanimala. Med raznimi, že na prvi pogled strokovno ali umetniško zainteresiranimi gledalci, sem videl tudi poseben tip ljudi, ki so — sicer različnih poklicev

Obnovljeni Burgtheater ima skupno 1590 mest (vštevši 334 stojšč), Državna opera 2200 (vštevši 600 stojšč), malo manjši so Volkstheater s 1539 in Scala s 1210 mesti. V poslopju Ronacherja s 1474 mesti, kjer je doslej gostoval Burgtheater, so zdaj odprli varieté. Druga gledališča se po velikosti približujejo ljubljanski Drami in Operi.

V zvezi z živahnim gledališkim življenjem je tudi kritika. Ta pa ni prav nič prizanesljiva in je n. pr. neko Pirandellovo uprizoritev v Konzerthausu odpravila kar z naslovom »Pogreb III. razreda«. Igralce je kritik razdelil imenoma v dve skupini: v takšne, ki so delo skušali rešiti, in v takšne, ki »sploh niso igralci«. Seveda je treba vedeti, da je igralcev in vseh vrst umetnikov na pretek ter je za obstoj v tem svetu potrebno vsaj še nekaj malega poleg resničkoga talenta. Povprečnih ljudi se zaradi splošne hiperprodukcije povsod brarjajo.

Za konec teh zapiskov naj se vrnem k tradiciji.

Nekaj dnevnika je pod naslovom »Mayerlinga na celuloidu ni bilo moč preprečiti« prinesel poročilo, da je avstrijski film naposled dobil nov obraz in to v osebi dijakinje Christl Hörbiger, ki bo igrala Marijo Večero z Rudolfom Prackom. Zraven je stalo v podnaslovu, da so šli po režiserja in scenarista v Nemčijo, da film »ne bi bil obseden od mayerlingškega kompleksa Dunajčanov«.

V slogu takšne dobrohotne ironije, ki je sposobna nekoliko ponorečevati se tudi iz lastnih slabosti, se razodeva po mojem neko novo stališče do zgodovine in življenja. Seveda je to še le seme, ki se bo moralo zasejati na vse vetrove.

FRANCE NOVŠAK

OB ŽIVLJENJSKEM JUBILEJU PESNICE LILI NOVY

BALADA TEMNIH VRAT

Neverjetno se zdi, čudno se sliši, a vendarle je res: mladostna Lili Novy praznuje danes sedemdesetletno življenje. Rojena dne 24. decembra 1885 v Gradcu je kmalu zapustila svoj rojstni kraj, ki ji je ostal za vedno tujina. Njen prvi dom je tu, v Ljubljani, v stari hiši pod Gradom na Starem trgu. Zgodaj, v rani mladosti, v katero še seže njen spomin, je s starši prišla v to starodavno hišo z rokokojkim pročeljem. Otroška doba, mladost zrela leta in ta poznojesenski čas, ki ga ni videti na njej, ki ga skriva, a ne more posem vsaj sebi ne utajiti, vse to je povezano z njo, s to plemenito stavo s temnimi vrati, z balkonom iz kovane železa nad mogočnim portalom. Nekeč, ne daono tega, je sama pisala o tem in jaz nikakor ne bi mogel tega tako napisati. Zato naj govori sama: »Na tisti smrtni dan me je peljal stari oče naravnost od mrtoške postelje očeta na svoj dom, v staro hišo pod Gradom, ki je bila odleš spet materin in moj dom... Balkon sloni na ramah nadse resnega kamnitega moža, ki si tišči prst na usta. »Molči!« veli brez besed. »Molči o najlepšem, najhujšem, najtemnejšem, kar si doživel!« Koliko ljudi je že hodilo skozi ta portal, mimo močnih kamnitih stebrov po stopnicah gor o sebe s starinskimi pečmi in štukaturnimi stropi, v dvoranico z velikimi stenskimi ogledali in zlatim lestencem! Hodile so dame v širokih krilih rokokoja, v visokimi napudranimi lasuljami, in gospodje v nizkih čevljih z zlatimi zaponami, o svilenih hlačah do ko-

len, pestrih frakih s čipkastimi naborki na prsih in z dolgimi belimi kodri preko ramen. Dostikrat mislim, da je tod gotovo kdaj stopal Prešeren v bidermajerski obleki, z resnim obrazom nad visokim oratnikom in s palico v roki. Sli so in odšli, govorili in

Lili Novy

molčali, mnogo zamolčevali kakor belela mož nad portalom. Ta hiša je bila in postala moj prvi dom.

A ne samo to. Balada njenega življenja, vezana na to hišo, je zašla za najnostjo pesniške izpovedi v njene pesmi, o balado temnih vrat: za mogočnim, temnim, mračnim, vabečim in strašljivim portalom je zaslajala svetloba človeka, ki je zraonan prebredel neveselo pot do finala in iz svoje skrite rane pel vsem drugim, srečnejšim ali morda še nesrečnejšim od sebe.

Pravzaprav bi bilo lahko mogoče, da bi Lili ostala nemška pesnica. Pisala je namreč, kot sama pravi, takrat, ko še ni znala pisati, v predšolski mladosti, nemške pesmi. Pa ne samo takrat. Se dolgo kasneje, ko je začela po prvi svetovni vojni objavljati nemške prevode iz slovenske poezije, so ti prevodi izhajali istočasno z njenimi nemškimi pesmi. Po svojih prevodih Prešerenovih poezij se je seznanila z Otonom Zupančičem. Morda je tudi Oton po sredi, ali pa jo je k pisanju slovenskih pesmi privedla že sama ljubezen do slovenske poezije in slovenskega jezika. Naj bo že kakorkoli; dobro je, da je tako, kot je, se pravi, da je Lili slovenska pesnica, saj teh in predvsem tako dobrih ne premoremo mnogo. Njena do sedaj edina pesniška zbirka »Temna vrata«, ki je tisk pred to vojno izšla pri Aka-

demski založbi, se nad vse častno uvršča med ostale knjige še zdaleč ne skromne slovenske poezije.

Pesnica pa se je tudi na drug način oddolžila rojakom svoje matere: leta 1924 je v izdaji Penklub tiskala svoje nemške prevode Prešerna, Gregorčiča, Cankarja, Ketteja, Murna, Zupančiča in Gradnika v knjigi »Blätter aus der slovenschen Lyrik«. Tej je sledila knjiga jugoslovanke ženske lirike, prevedene o nemščino: »Jugoslavische Frauenlyrik« in še posebna knjiga izbranih prevodov Franceta Prešerna. Prevaja pa še danes; za to pomembno delo, za popularizacijo slovenske poezije v tujini, ji gre vse priznanje in zahvala.

Po tej vojni objavila Lili Novy svoje pesmi zopet kot nekaj v Sodobnosti, pesmi za mladino pa v vseh naših mladinskih listih. Baje jo že dolgo »gjanjaita« Mladinska knjiga in Državna založba, da bi uredila svoje ene in druge pesmi za tisk, a do sedaj je bilo pri njej vse bob ob steno. Pravi pa, da je v njej trden sklep, da izpolni vse obljube v najkrajšem času, najkasneje pa v prihodnjih desetih letih. Kot je videti, se tudi o tem oziru ne stara. Njen humor, življenjska vedrina, zlatost, temperament in polja njej kakor nam obetajo, da bo svojo grozno lahko res tik pred potekom roka ali pa še kasneje izpolnila, saj pri njej je vse mogoče.

Da, vse mogoče. Spominjam se je in kar jo pomnim, je vedno enaka. Pomnim jo iz peselih ur literarnega vandraja po naši deželi, pomnim jo odeto v črno perlino, kako se v jutranjih urah vrača v ljubljanski megi v soje zatočišče pod Grad, pomnim jo iz živih debat, iskrenih človeških pogovorov, pomnim jo, kako občuduje bogve kolikokrat že prijazne let stihov golobov okrog Magistrata, čudoviti Robbov vodnjak ter neprenehno iztekanje vode in vidim jo, kakor o teh dneh pred njenim praznikom, ko mi je pravi: »Nekeč mi je bilo življenje in bodočnost, kakor ogromna nepregledna voda, brez konca, brez kopnega, brez obale in bregov. Zdad je čutim in vidim, kako se iz brezoblične megle izoblikuje prvi zaznani obris brega.« Nikar, gospa. Se daleč je, še tako daleč do večera in do pristani. To ne pravim samo jaz, ki sem nam hvaležen za marsikatero uro skupnega klepeta, to isto vam bodo rekli vsi naši najbližji, živi in mrtvi, ki bodo te dni posedli z vami o tisti dvoranici z velikimi stenskimi ogledali in zlatim lestencem. Zdad boste govorili tudi vse ono, kar ste morda nekoč morali zamolčati. Pozdravite vse, Otona in ostale in naj vam ta pomenek dà nove moči, če vam jo je treba, za leta in delo, ki je pred vami. TONE PAVČEK

V ČAST MOZARTOVE DVESTOLETNIČNE ROJSTVA »FIGAROVA SVATBA« v ljubljanski Operi

Letošnja sezona se ves kulturni svet pripravlja na svečano počastitev dvestoletnice enega največjih glasbenih duhov človeške zgodovine, Wolfganga Amadeusa Mozarta. V letu znamenju so letošnji repertoarji vseh opernih gledališč pa tudi koncertnih odrov, zlasti svečano pa bo to obletnico praznovala skladateljeva domovina Avstrija z glavnim mestom Dunajem in skladateljevim rojstnim mestom Salzburgom. Na Mozartov rojstni dan, 27. januarja, bodo v Salzburgu uprizorili svečano predstavo Mozartove opere »Idomeneo«, ki jo bo dirigiral direktor dunajske Opere dr. Karl Böhm. Tudi vsa druga evropska in svetovna operna gledališča obnavljajo in uprizorjajo vrsto Mozartovih oper, predvsem najbolj dve, »Don Juan« in »Figarovo svatbo«.

Ze doslej je predstavljal Mozart temeljni kamen vseh opernih repertoarjev, saj so njegova najboljša, klasična dela ne samo najdragocenejši biseri operne literature, temveč so se zaradi vsidra v ljudski in množični ljubiteljev operne umetnosti prav zaradi svojih vsestranskih in brezprimernih glasbenih in odskih kvalitete, kakršnih nima v tolikšni meri noben drug skladatelj. Lahkotna igrivost, smisel za humor, subtilna lirčnost pa tudi točno poudarjena dramatika, vsi ti odlični so v Mozartovi razviti do največje, moletske mere, pri tem pa je njegova glasba nezaprta skala bogatih melodij. Tudi če imajo pri tem nekatera njegova dela za osnovo manj izbirčen libreto, ne zmanjšuje to njihove cene, saj je njihova vrednost v vsakem primeru predvsem v glasbi, v Mozartovi glasbi.

Libretistična izjema pa sta vsakakor v njegovih delih operi »Don Juan« in »Figarova svatba«. Zato sta tudi ti dve deli umetniško najbolj zaokroženi in vsestransko najbolj dragoceni. In zato sta tudi prav ti dve operi sestavni del vsakega železnega repertoarja: »Don Juan« kot drama strasti z močno prineso mozartovske igrivosti in humorja, »Figarova svatba« pa kot najbolj histrična glasbena komedija z revolucionarno prineso socialne problematike svojega časa.

Kot za »Don Juana« je tudi za »Figarovo svatbo« napisal Mozartu besedilo Italijan, opat Lorenzo Da Ponte, ki je vzel za osnovo opere Beaumarchaisovo komedijo, Beaumarchaisov Figaro pa je navzlic svoji revolucionarnemu pomenu dobil svojo pravo umetniško podobo šele v sinetzi z genialno in očarljivo Mozartovo glasbo, ki je in bo ta revolucionarni lik grofovskega služabnika v borbi za socialne pravice stano podložnikov za trdnino obrnilo odru poznih človeških rodov. S svojim

nezmotljivim odskrnim občutkom je Mozart iz Beaumarchaisove časovne komedije ustvaril nadčasovno, trajno umetnino, popolnoma z oblikovno in vsebinsko doganjalni glasbenimi elementi, z Mozartovo glasbo. Genialna Mozartova stvaritev bo zato nedvomno živela kot najvišji vzor glasbeno odraške umetnine, ki visoko presega najboljšo primerke italijanske opere buffe, čeprav je vsekaror zrasla na njihovi osnovi.

Na odru ljubljanske Opere Mozart sicer prav gotovo ni novinec, res pa je, da so njegova, klasična, terjalna od izvajalcev največjo mero glasbene kulture, prišla k nam razmeroma pozno, saj zaznamujemo od prvih uprizoritev Mozarta v Ljubljani komaj trideset let. Navzile pozn dozori val naše ansambelske zmogljivosti pa se je Mozart pošel kmalu na našem odru ne le udomačiti, temveč hkrati predstavljati danes najvišje umetniške dosežke, kar jih je naša Opera doslej dosegla. Zato se vedno znova vračamo k Mozartu in v tem znamenju bo tudi letošnja obnovitev, nova premiera »Figarove svatbe«. Če je ljubljanska Opera že leta 1947 z ansamblom mladih solistov dosegla s »Figarovo svatbo« največje priznanje v državnem merilu, ko so najboljši ustvarjali naše uprizoritve prešli vrsto prvih državnih nagrad, bo sedanja nova uprizoritev z zrelimi umetniki in deloma novo solistični zasedbo gotovo pokazala operni ansambel v Mozartovem jubilejnim letu v najboljši ineli. Uprizoritev so tudi tokrat pripravili: dirigent dr. Danilo Svare, režiser Hinko Leskovšek, scenograf akad. slikar Maks Kavčič, kostumograf Milja Jarcova in zborovodja Jože Hanc. V glavnih vlogah bodo pri premieri nastopili: Grof — Samo Smerkolj, Grofca — Vanda Gerlovičeva, Figaro — Ladko Korosec, Suzana — Nada Vidmarjeva, Kerubin — Zlata Gasparičeva, Bartolo — Friderik Lupša, Marcelina — Bogdana Stritarjeva, Bazil — Janez Ljupšek, Antonio — Ivo Anžlovar in Barba — Sunja Hočevarjeva.

Ljubljanska Opera je že letos z uprizoritvijo »Don Juana« dosegla najvišji uspeh na Dubrovniškem festivalu, ki je to delo v naši uprizoritvi sprejel za naprej kot stalno festivalsko predstavo, za leto 1956 pa je ljubljanska Opera prejela tudi častno povabilo iz Italije, da bi tam v nekaterih mestih maja meseca nastopila v okviru proslav Mozartove dvestoletnice z »Don Juanom« in »Figarovo svatbo«. Pripravi premiere »Figarove svatbe« je torej ansambel tudi v tem smislu posvetil obilo skrbi in pozornosti.

Premiera v Operi 25. decembra kot predstava izven abonmaja.

in starosti — prišli v Albertino

obujati spomine na »tiste lepe čase«. Za tako ugotovitev je potrebno slišati le nekaj komentarjev, nevezanih pripomb k temu ali onemu akvarelu, ki zvenijo zdaj kot želja zdaj spet kot grenek spomin:

»Ja, ja, damals — das waren gute Zeiten!«

Vse to, povedano v pristnem dunajskem dialektu, potrjuje, da nekaj ljudi še vedno preveč visi na preteklosti, ki se ne vrne. Je to znak resignacije in staranja? Ali je to Dunaj v »jesenskem molu«?

Kajpada bo šlo življenje preko vsega tega, in pustilo na cesti spominov ljudi, ki gledajo samo nazaj, ne da bi hkrati vsaj z enim očesom ne stali na cesti prihodnosti.

In kljub tem mislim sem šel nerad iz Albertine. Očitno in bržčas neizpodbitno je, da je zgoraj omenjenih ljudi vsak dan manj. Iz vrtince vojne zmede in nelahke desetletne okupacije je dozorelo skoraj splošno spoznanje, da je pač treba najti svoje mesto v svetu. Upajmo, da bo tudi kultura zajemala v prihodnje iz neizčrpnih virov sodobnega življenja in da ne bo skušala samo počivati na lovorikah preteklosti.

To misel opravičuje vendarle vseskozi bogato kulturno življenje na raznih področjih.

Marsikaj bi se dalo napisati o Dunaju kot o gledališkem in glasbenem mestu. Morda še več o gledališčih, posebno o tistih majhnih, »kletnih gledališčih«, ki so največ nastala po vojni, v kletnih prostorih raznih kavarn.

Bilo je že osem takih gledališč, toda nekatera so morali zapreti. Ni bilo denarja, a samo navdušenje je vedno premo. Najstarejšje teh malih gledališč ima za seboj že osem sezon. Sicer pa so za vsakogar zanimive številke, ki povedo, koliko sedežev imajo ta kletna gledališča: Theater der Courage 145 mest, Kaleidoskop 49, Kleine Komödie 346, Kleines Theater im Konzerthaus 70, Parkring 110 in Die Tribüne 100.

LAJČI PANDUR RAZSTAVLJA

Vzporedno z decembrsko razstavo mariborskih likovnih umetnikov v Umetnostni galeriji razstavlja Lajči Pandur tudi v mariborski mali galeriji — gledališkem foyerju. Njegove študije iz Prekmurja in Italije (risbe, akvareli in gvaši) pomagajo dopoljevati vtis o njegovem delu v zadnjem času. To delo se je razraslo v obširen opus, dobilo je nekaj novih potez in barvi rezultat študijskega potovanja v Italijo. Kot slikarja Prekmurja ga zdaj že dobro poznamo, vendar nas kljub temu preseneča z vedno novimi motivi. Jedro njegove miniaturne razstave v gledališkem

foyerju tvorijo tri portretne študije prekmurških ljudi v akvarelni tehniki: kmetica, starec s pipo in kmet na polju, ki odražajo razen zunanje kostumske tipičnosti individualne izraze in razpoloženja. V risbah je opaziti Pandurovo skrb za dovršeno obliko, ki ji bolj pristojna realistična obdelava, kakor moderna, svobodna linija improvizacije. Razstava, kakor po obsegu ni velika, prijetno pozivlja sicer precej dolgočasne stene gledališkega foyerja in pomaga dopoljevati vtis o obširnem in pestrem slikarskem delu Lajčija Pandurja.

Fotografska razstava v Mali galeriji

Razstava fotografij mojstra Petra Kocjančiča v Mali galeriji je brez dvoma najzanimivejša fotografska razstava pri nas po osvoboditvi, saj je P. Kocjančič prvi pri nas, ki utira pot »subjektivni« fotografiji. Subjektivna fotografija zahteva od moderne fotografije, da ustvarja svoje silke iz zunanje vidnega sveta in iz svoje notranje duševnosti. Zato morajo biti upodobljeni predmeti skrbno izbrani in po estetskih in kompozicijskih pravilih v naprej določenem odnosu do končnega rezultata. Tako si fotograf oblikuje motiv sam. Seveda ni bil en posnetek »oblikovane« motive le navadno tihotičje v starem pojmovanju, zato je potrebno več takih motivov in s kopiranjem

dveh ali več negativov drug na drugega se mora končno strniti vse v ono celoto, ki si jo je fotograf zamislil.

S tega vidika je razstava vredna pozornosti in mojstru P. Kocjančiču gre vsa pohvala za njegovo pionirsko delo na tem področju. Prav bo, če bo ta razstava prinesla nekoliko razglabljene in lagodno dremavost fotografskega edinstvojanja pri nas.

Za konec še uspehi P. Kocjančiča v letošnjem letu: Penang (Malaja) in Bombay (Indija), bronasta plaketa, Shwabach (Nemčija) diploma, Bordeaux (Francija) srebrna plaketa, Münchenski fotoklub pa ga je letos razglasil za častnega člana. M. G.

HOKEJ NA LEDU

Na turnirju najuspešnejša Srbija

Srbiji niso uspeli ogroziti prvega mesta
Beograd, 23. dec. — Tudi v drugi tekmi hokejskega turnirja v počastitev Dneva JLA v Beogradu je bilo moštvo Srbije zmagovito. Tokrat je premagalo reprezentanco Hrvaške z istim rezultatom kot Slovenijo, to je s 3:1. Tako si je Srbija ne glede na izid tekme med Slovenijo in Hrvaško že zagotovila prvo mesto. Gole za Srbijo sta dosegla Reund 4 in Pecl, častni gol za Hrvatse pa Kraljević. Hokejisti Partizana so takoj po tekmi odpotovali na gostovanje po Avstriji in Italiji.

SZ B — CSR B 6:2

Moskva, 23. dec. Tekma v hokeju na ledu med B reprezentancama SZ in CSR je bila končana z zmago sovjetskih hokejistov — 6:2.

NOGOMET

Zmaga Odreda

Ljubljana, 23. dec. — V počastitev Dneva JLA je bila v četrtek na Centralnem stadionu nogometna tekma med Odredom in izbranim moštvom ljubljanske garnizije. Odred si je zmago zagotovil že v prvem polčasu, končni izid tekme pa se je glasil 5:1 (3:1). Sodil je Erlich.

BOKS

Dobili smo nove zvezne sodnike

Pred kratikom so na Hrvaškem in v Sloveniji boksarski republikanski sodniki opravili izpite za zvezne sodnike. Boksarska zveza Jugoslavije je namreč organizirala izpite po vseh naših republikah in v terek so bili na vrsti tudi slovenski boksarski sodniki.

Po razdelitvi BZJ je imelo v Sloveniji pravico opraviti izpit za zvezne sodnike 12 republikanskih sodnikov. Petčlanski izpitni komisiji, ki ji je predsedoval podpredsednik BZJ tov. Tis in so jo sestavljali mednarodna sodnika Mladenci in Nagy, zastopnik BZS tov. Groselj in zdravnik dr. Zavrnikova, so v terek objavilo 8 kandidatov in sicer 5 iz Ljubljane in 3 iz Maribora.

Izpraševanje je trajalo v terek ves dan in so morali kandidati pokazati dovolj znanja, kar pa ni vsem popolnoma uspelo. Nekateri so bili slabše pripravljeni in so precej neprijetno presenetili, med njimi celo taki, ki sicer niso vrsti slabših sodnikov. Zato so opravili izpit le oni, ki so se zares resno pripravili. Uspešni so bili le trije, ki so poleg izpitnih teoretičnih in praktičnih izpit. Od ostalih pet kandidatov je bil eden sicer uspešen pri teoretičnem izpitu, ni pa opravil praktičnega izpita.

Tako so dobili znanje zveznega sodnika Podberšek iz Ljubljane ter Jeržnik in Ipavec iz Maribora. Najbolje se je izkazal Podberšek, ki je na vsa vprašanja brezhibno odgovarjal.

Cepprav je zunanji videz uspeha tega izpita skoraj porazen, samo kljub temu lahko zadovoljni, ker imamo sedaj v naši republici štiri zvezne sodnike.

NAROCILNICA

Podpisani

kraj ulica pošta

naročam »Ljudsko pravico« in prosim, da mi jo začnete z

redno pošiljati.

Naročnino bom nakazal po položnicah, katero priložite prvi številki, oziroma jo bom plačal po inkasantu.

Datum

Podpis

Odrežite in nam pošljite

Ni minilo niti teden dni in nekatera moštva zvezne lige so že odptovalna na običajne zimске turneje v tujino. Da bi nekoliko zajeli množične pobe v tujino, so letos sprejeli sklep, da ne more gostovati v inozemstvu klub, ki se bo na letvični zvezni lige uvrstil slabše od sedmega mesta.

Zanimanje za nogometne tekme na Madžarskem se veča

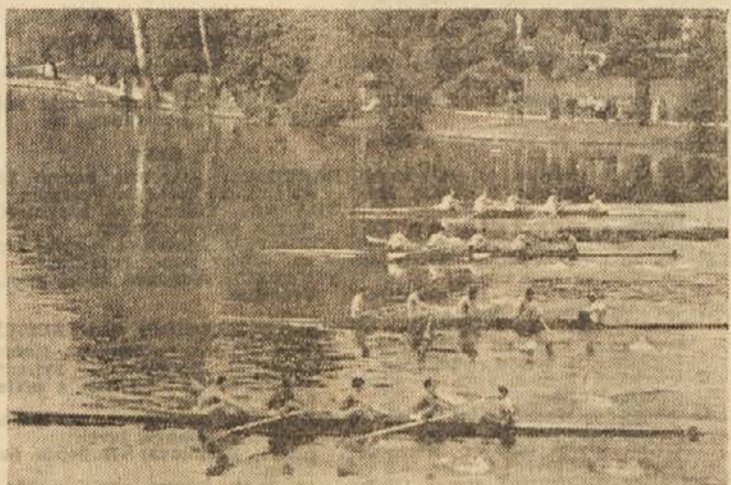
Na letošnjih tekмах za nogometno prvenstvo Madžarske se je močno dvignil izkupiček kar govori, da se je dvignil obisk gledalcev. Medtem ko letos gledalo vsa tekme nogometnega prvenstva 1.968.000 gledalcev, jih je bilo letos v istem času 2.415.000. Kar da povprečno na eno tekmo 13.000 gledalcev. Sodeč po zanimanju gledalcev kvaliteta madžarskega nogometa ne pada.

Začetek priprav

za evropsko prvenstvo v veslanju prihodnje leto na Bledu

Po petindvajsetih letih je naše veslaške delavce spet doletela čast, ja so jim zaupali izvedbo evropskega prvenstva v veslanju, to pot na Blejskem jezeru, kjer je bo vojni nastala ena izmed najlepših in najboljših veslaških prog v državi in celo v Evropi. Blejsko jezero bo verjetno kmalu pokrila plast ledu, toda to niti najmanj ne moti naših veslaških delavcev, katerih dolžnost je, da to prvenstvo skrbno pripravijo, niti naših veslačev, ki so se že začeli nactno pripravljati, tako da bodo uspešno zastopali našo državo.

Pa bi si najprej ogledali nekoliko organizacijsko stran tega prvenstva. Organizacijo je prevzela Veslaška zveza Jugoslavije, dejansko pa jo imajo v svojih rokah člani Veslaške zveze Slovenije skupaj z regatnim odborom Bleda. Ustanovljen je bil poseben komite za organizacijo, ki šteje deset članov. Delo samo pa je razdeljeno na 27 sektorjev. Kako pa je s finančnim stanjem organizacije? Za sedaj je odobreno devet milijonov dinarjev, organizacijski komite pa pričakuje, da bodo odobrili še nadaljnjih 14 milijonov dinarjev, ki so

Četverci na Blejskem jezeru

potrebni za razne investicije za gradnjo objektov na Bledu.

SE PRECEJ GRADENJ

Kar se tiče smisla objektov, delo za sedaj na njih dobro napreduje, vendar bo treba še precej graditi. Hangar za shrambo čolnov je dograjen, treba je samo še dokončati nekatera notranja dela (sanitarne naprave ter garderobe, ki so tik pred dograditvijo). Hangar je moderen, ekonomičen in bo po prvenstvu lahko služil v turistične namene. V Zaki, kjer je cilj, stoji že nekaj let tribuna za 3000 gledalcev, kar pa po mnenju organizatorjev ne bo zadostovalo, zato nameravajo narediti še dve tribuni, tako da bo prostora še za več gledalcev. Na nasprotni strani obale

usmeriti priprave naših veslačev, da nas bodo le-ti čim uspešneje zastopali. Kajti prvenstvo ima za nas še poseben značaj. To ni običajno prvenstvo, katerega se ni lahko udeležimo po naši lastni uvidenosti in izboru, temveč nam to prvenstvo nalaga kot domačinu moralno dolžnost, ki je postala za prireditelje le-teh prvenstev že kar tradicionalna — da na svojem »terenu« nastopijo s kompletno reprezentanco, t. j. v vseh sedmih moških in štirih ženskih disciplinah. Na zadnjem plenumu VZJ so pretehtali vse ekipe, ki bi prišle po svoji kvaliteti v poštev za prvenstvo in so tako določili v širši izbor 24 moških in 7 ženskih posadk. Med njimi so posadke za vse discipline, razen za disciplino skifa pri moških. V tej disciplini, v kateri smo bili pred dvema letoma najmočnejši, ganes sploh nimamo primernege tekmovalca, ki bi nas lahko zastopal in je zaradi tega vprašanje udeležbe v skifu ostalo odprto. Vlašič se je dokončno odločil, da bo nastopil v double scoullu, ker smatra, da v skifu ne more več doseči pomembnejšega uspeha.

VLASIČ LE V DOUBLE SCOLLU

Kaj je v Vlašičem? Po našem mišljenju gre za primer psihične prestrašenosti. Le-ta pa ima svoje korene v nepravilni psihični vzgoji še iz časov, ko je šlanec po steno navzgor, ko je še triumfal. Fizično pa je še vedno na isti višini in v

NOGOMET

Dinamo odšel v Nemčijo

Zagreb, 23. dec. — Nogometaši zagrebškega Dinama so odšli danes na krajsko turnejo v Zahodno Nemčijo, kjer bodo odigrali dve tekmi. Na turnejo ne pojdeta Likosovič in Crnković, ker bosta odpotovala v Azijo z malo reprezentanco Jugoslavije. Odpotoval ne bo tudi Matuš, ker opravlja sedaj izpit.

Plenum Teniške zveze Jugoslavije

Zagreb, 23. dec. — Jutri se začne v Zagrebu plenum Teniške zveze Jugoslavije. Na njem bodo poročali o nekaterih organizacijskih vprašanjih, o sistemu tekmovalstva ter o tekmovalnem pravilniku za prihodnjo sezono. Sprejeli bodo tudi lestvico najboljših teniških igralcev in tekmovalni kalendar. Posebno poročilo bo predložila komisija za mednarodne stike.

PRED GOSTOVANJI NAŠIH NOGOMETAŠEV V TUJINI

LETOS BOLJ SKROMNO KOT POPREJ

Ena napaka pa je le ostala: v Jugoslaviji brez mednarodnih tekem v »mrtvi« sezoni

vič, Bobek, Kaloperović, Herceg in Valok. Nekaj dni kasneje se jim bodo v Parizu pridružili še Jovanović, Lazarevič, Mesarović in Hmeljanič, ki bodo s Partizanom nadaljevali turnejo po Belgiji, Nizozemski in Zahodni Nemčiji. Prav gotovo bodo Beogradčani potrebovali tolikšno število igralcev, saj jih čakajo v tujini od vseh naših moštve največje naloge.

So trije klubi zvezne lige imajo že dogovorjena gostovanja. Jesenski prvak Crvena zvezda, šesti Dinamo in osmi »Vojvodina«. Crvena zvezda bo gostovala po novem letu v Atenah. Za uvod v novo koledarsko leto bodo igrali z Panatnakosom, 6. januarja bo njihov nasprotnik AEK, 8. pa Olimpijakos, Zagrebški Dinamo bo igral vsega dve tekmi v Zahodni Nemčiji: 26. decembra v Münchenu, 1. januarja pa v Wupertalu. Tudi »Vojvodina« bo gostovala v Zahodni Nemčiji. Njihov spored je za eno tekmo obsežnejši od Dinamovega: 25. Nürnberg, 26. Stuttgart in 1. januarja Süngeu.

Kot vidimo so se naši nogometni klubi letos omejili na Evropo. Največ tekem bodo odigrali v Zahodni Nemčiji, nato tega pa jih bodo videli tudi gledalci Belgije, Nizozemske, Španije, Grčije in Malte. Od drugih se pogajajo za gostovanja še beograjski Radnički, preseljenec letošnjega prvenstva, za štiri tekme v Carigradu. Prav tako pa bi tudi »Sarajevo« hotelo ponovno pokazati svoje znanje turskim nogometašem, s katerimi so se pomerili z uspehom že lani ob istem času. Kot vidimo je spored gostovanj precej skromen. Nekaj pa je

double scoullu, kjer ne leži vsa odgovornost samo na njegovih ramah, vesla še vedno s istim učinkom kot prej.

Skratka: za to pomembno nalogo se je treba dobro pripraviti, bolje kot smo se kdajkoli doslej, kajti to je zares edinstvena priložnost, da naši veslači pokažejo, kaj zmorejo. S. J.

ATLETIKA

II. Silvestrov tek v Zalcu

Društvo »Partizane« Zalca organizira II. Silvestrov tek v Zalcu 31. t. m. ob 15. uri. Prijavilo se je več članov »Partizane« Savinjske doline in AD Kladičvar (Celje).

Pripravljani odbor je sklenil, da bo obdaril prve tri iz vsake skupine s predhodnimi pokali in praktičnimi darili. Prireditelj je v čast občinskega — komunskega praznika Zalca.

Zatopek v Indiji

New Delhi. V New Delhi je dopotoval iz Prage na 7-tedensko gostovanje znan čehski atlet Emil Zatopek s svojo ženo Dano Zatopkovo, olimpijsko zmagovalko v metu kopja. Zatopek je dejal indijski novinarjem, da bo na prihodnji olimpijadi vse svoje sile posvetil maratonom. Nastopil bo sicer tudi na 10.000 m, kjer pa meni, da ne bo mogel zdržati ostre konkurence Iharosa, Kuca, Norrisa in Pirija.

SKUPŠČINA KEGLJAŠKE PODZVEZE MARIBOR

Koristni zaključki

Blizu 50 predstavnikov kegljaških klubov iz Maribora, Ptujja in Ruš se je udeležilo ustanovnega občnega zbora kegljaške podzveze Maribor, ki bo v bodoče kot sestavni organ kegljaške zveze Slovenije vodila in usmerjala razvoj kegljaške športa na področju Maribora in okolice.

V imenu pripravljalnega odbora je podal poročilo tovariš Glavnik, ki je na kratko seznanil navzoče o problemih razvoja kegljaške športa na skrajnem severu naše domovine, o pojavih hazardiranja na nekaterih gostilniških kegljiščih ter o nezanimanju pristojnih organov, da se taki pojavi ne bi več dogajali.

Ko so se navzoči v imenu svojih klubov zedinili o tem, da se v Mariboru ustanovi kegljaška podzveza, ki bi izvoljen odbor, ki ga bo vodil predsednik tov. Stane Kristof. Po volitvah je zastopnik kegljaške zveze Slovenije tov. Glavič opozoril navzoče na nekatere probleme, ki so se pojavili v našem kegljaškem športu in do katerih mora kegljaška podzveza zavzeti svoje stališče, ker se bo o le-teh razpravljalo na plenumu kegljaške zveze Slovenije v januarju.

Favoriti ne pojdejo v Cortino!

Avstrijska smučarska federacija je kaznovala štiri svoje najboljše alpske smučarje

Včeraj je bilo v Innsbrucku objavljeno, da najboljši predstavniki avstrijske smučarske zveze v alpskih disciplinah Schneider, Spess, Strolz in Hildebrand ne pojdejo v Cortino! Odmev je bil zelo velik in so to vest sprejeli kot prvotno senzacijo, saj so vse dosedanje prognoze prišlele do četvorice med največje favorite za alpske discipline na bližnjih olimpijskih igrah v Cortini d'Ampezzo.

Schneider, Spess, Strolz in Hildebrand so bili disciplinsko kaznovani zaradi zavojlo tega, ker so kritizirali trenerja avstrijske olimpijske reprezentance Rössnerja.

IMETNIK ZLATE MEDALJE KAZNOVAN

Med tistimi, o katerih je avstrijska federacija sklenila, da jih žrtvuje zaradi uglede trenerja olimpijske reprezentance, je vsekakor najbolj znan Otmar Schneider. Že nekaj let je bil eden najuspešnejših avstrijskih predstavnikov v mednarodni smučarski areni. Svoje največje zmagoslavje je Schneider žl dosegel na zadnjih olimpijskih igrah leta 1952 v Oslu.

Skupno s svojim sorojakom Pravdo in nekdanjim svetovnim prvakom Italijanom Collom je Schneider osvojil svet s svojo tehniko ob osvojitvi zlate medalje v slalomu. Z več

V CORTINI BREZ NJEGA Toni Spieß

likim uspehom je nastopil tudi v smuku. Resda je moral prepušiti prvo mesto Erikssonu, vendar je tudi srebrna medalja uspeh, za katerega se zama potegujejo številni svetovni »asi« smučarskega športa.

Tudi Toni Spieß je imel pred to kaznijo že takorekoč v rokah postal list za Cortino. Med njegovimi dosedanjimi športnimi uspehi je vsekakor najpomembnejša bronasta medalja, ki si jo je priboril v vesleslalomu na olimpijadi v Oslu.

PREDVSEM DISCIPLINA

Spod med to četvorico znanih avstrijskih smučarjev in trenerjem Rössnerjem sega nazaj v prve dni pred olimpijskimi pripravami. Leti so namreč temu uglednemu avstrijskemu trenerju izpodbijali strokovnost ter z javnimi izjavami in izjavami vplivali nanj. S tem so izvedli nam priptisk, ki je bil končan tako, da je Rössner odstopil.

In ko so bili Schneider in njegovi kolegi že malone prepričani o tem, da jih avstrijska zveza potrebuje bolj kakor Rössnerja je sledil sklep, ki jim je preprečeval tekmovali do 31. maja 1956.

Avstrijeci, prepričani, da je njih gospostvo v alpskih disciplinah tako močno, da lahko brez te četvorice konkurirajo za najvišje uvrstitve, so tokrat sklenili, da zavoljo discipline žrtvujejo svoje najboljše športnike. Fred Rössner pa je takoj po objavi vesti o kaznovanju »sopornikov« izjavil, da prekljuje svojo ostavko in da bo znova začel trenirati avstrijske reprezentante.

Cepprav so imeli ta sklep za dokaj drzen, so ga vendarle avstrijski smučarski krogi sprejeli z dokajšnjo naklonjenostjo.

KONČANI SO POLFINALNI TURNIRJI ZA DRŽAVNO PRVENSTVO

»Mrtvi tek« v Ljubljani

Pirc, Tot, Lukič in Marič nabrali isto število točk — V Zrenjaninu finalisti Matulović, Udovčić, Sokolov in Tomovič, v Šabcu štirje mladi

NI SLO Cveto Trampuž

Ljubljana, 23. dec. Danes dopoldne je bilo odigrano zadnje kolo ljubljanskega državnega polfinalnega prvenstva z naslednjimi rezultati: Pirc — Trajković 4:0, Krivec — Tot remi (5:0), Dimc — Segal remi (5:3), Stanovnik — Martilnovski remi (2:2), Nikolovski — Marič remi (1:1), Kozomara — Lukič 6:1 (5:0), Danjanović remi (2:2), Milenković — Damjanović remi (2:2). Prost je bil Gabrovšek. Obe prekinjeni partiji iz prejšnjih kol Bajec — Krivec in Trajković — Gabrovšek sta se končali remi.

Končno stanje na lestvici: Pirc, Tot, Lukič, Marič 10,5 (razvrščeni po sistemu Sonnenborn), Milenković 9, Gabrovšek, Danjanović 8,5, Krivec, Dimc, Bajec 8, Trajković 7,5, Martinovski, Kozomara 7, Gojak, Segl 6,5, Nikolovski 5, Stanovnik 4,5.

Prvi štirje so se uvrstili v finalni turnir za XI. prvenstvo FLRJ, ki bo februarja v Škoplju.

V ŠABCU: USPEH TRESH MLADIH

Šabac, 23. dec. — Rezultati XVII. — zadnjega kola šahovskega turnirja v Šabcu: Stambuk — Kržišnik remi, Momič — Džaja 0:1, Bertok — Jovančič prekinjeno, Čirič — Mihajličič remi, Smederevac — Djurašević remi, Sofrevski — Ugrinović prekinjeno, Osmangič — Vasiljevič 0:1, Janošević — Božič prekinjeno. Prost je bil Frančič.

Rezultati prekinjenih partij XVII. kola: Momič — Džaja 0:1, Bertok — Jovančič 0:1, Sofrevski — Ugrinović 1:1, Janošević — Božič remi.

Končna razvrstitev: Djurašević 10,5, Čirič, Jovančič, Janošević in Džaja 9,5, Ugrinović 9, Bertok, Vasiljevič, Sofrevski 8,5, Kržišnik 8, Stambuk, Božič 7,5, Mihajličič 7, Momič 6,5, Frančič, Smederevac 6, Osmangič 4,5.

Polfinalnom so se uvrstili v finalno Djurašević, Čirič, Janošević in Džaja. Na tem turnirju, nekdanji zavn mladinski pevka Čirič, Jovančič, ki je na tem turnirju najbolj presenetil, in Janošević.

V ZRENJANINU: TRAMPUŽ IN PIRCE NISTA USPELA

Zrenjanin, 23. dec. Danes je bil v Zrenjaninu končan polfinalni šahovski turnir XI. šahovskega prvenstva Jugoslavije. V zadnjem kolu so bili doseženi tla rezultati: Petek — Puc remi, Vukčević — Bradavčević remi, Danov — Trampuž 1:0, Tomovič — Tomšič remi, Sokolov — Dučić 1:0, Bogdanović — Matulović remi, Vuković — Bekavac 1:0, Udovčić — Rakič 1:0, Horvat je bil prost.

Končni vrniki: Matulović 13, Udovčić, Sokolov 12, Tomovič 11, Bogdanović, Bradavčević, Petek 9, Horvat, Trampuž 8,5, Puc, Rakič 7, Vuković 6,5, Dučić, Vukčević 6, Bekavac, Tomšič 4,5, Danov 3,5.

Potemlakom so se uvrstili v finalno šahovskega prvenstva Jugoslavije Matulović, Udovčić, Sokolov in Tomovič.

Na brzopoteznem turnirju zmagal Dimc

Na prost dan pred zadnjim kolum polfinalnega ljubljanskega turnirja se udeleženci in nekateri močnejši slovenski šahisti odigrali brzopotezni turnir. Razen štirih mojstrov je sodelovalo še 14 kandidatov in 6 prvokategorij. Iz dveh polfinalnih turnirjev se je uvrstilo v finale 12 igralcev. Končni izid: Dimc 9, Marič, Damjanović 7,5, Stupica 7, Grosek 6, Vošpernik, Tot, Trajković 5,5 itd. Turnir so igrali z urami in tempom po pet minut lastnega časa za partijo.

Šahisti za pokal »Slovenija sport«

V Ljubljani se bo 4. januarja začel zanimiv pokalni šahovski turnir, katerega je razpisalo podjetje »Slovenija sport«. Na turnirju bodo lahko sodelovali vsi slovenski mojstri in kandidati ter mladinski prvak Slovenije Ljubo Crepič. Turnir bo v šahovskem domu na Cankarjev cesti.

Simultanki

Keres in Ragozina London, 23. dec. Sovjetska šahovska velemojstra Keres in Ragozina sta na Angliji odigrala v Londonu prvi simultanki. Keres je izmed 20 partij 14 dobil in 3 remiziral, Ragozina pa je dobil 18 partij in dve remiziral.

Vesti iz Maribora

DNEVNE NOVICE

Program prireditev v Ljubljani za Novoletno jelko

CENTRALNI SPREVED »DEDKA MRAZA« od 25. decembra do vključno 31. decembra 1955.

Prilitek dnevo ob 17. uri iz Vegove ulice, preko Trga revolucije na Kardeljevo, po Kardeljevi in Titovi do preizca, nato po Masarykovi cesti do Miklošičeve, po Miklošičevi do Prešernovega trga od tod nazaj v Vegovo ulico.

Na Prešernovem trgu bo imel »Dedek Mrz« pozdravni govor, njegovo spremstvo bo izvajalo kratek program.

CENTRALNO ZABAVIŠČE »DEDKA MRAZA« od 26. decembra do vključno 30. decembra 1955 bo: v vseh prostorih Gospodarskega razstavišča otvoritev 26. decembra ob 18. uri - v ostalih dneih bo odprto od 8.-19. ure dnevo. Tu bodo predvajani ves dan otroški filmi, dnevo ob 10. uri, popoldne ob 16. uri pa nastop pionirskih odredov (harmonikarji, tamburaši, balet, pevski zbori itd.).

V posebni dvorani bo tekmovalje pionirjev po prometnih predpisih. V ostalih prostorih sodelujejo Ljudska tehnika, JLA, Lovska zveza itd.

Vsak dan bo ob 18. uri obiskal za bavišče »Dedek Mrz« s svojim spremstvom. DOM PARTIZANA MOSTE: zabavišče »Dedek Mrz« v dneih 26., 27. in 28. decembra 1955.

PROGRAM GLEDALIŠČ IN KINOPODJETIJ Drama: Golia: »Jurček«. Predstave izven: 26. dec. ob 14.30. 1. jan. ob 15.30.

Mestno gledališče: »Srce igraček« v dneih ob 26. do 31. dec. zaključne predstave za posamezna DPM. 1. januarja ob 15. uri predstava izven.

Sentiljabsko gledališče: Gerner: »Pepek«. 29. in 31. dec. in 1. jan. ob 15.30 predstave izven.

Obrtniško gledališče: »Alenica in čudežno drevo«. Od 26. do inkl. 30. dec. zaključne predstave za razna DPM.

Mestno lutkovno gledališče: »Medvedja lovinca«. Gostuje na področju okraja Ljubljana.

KINO V kinodvoranah bodo predvajani filmi: »Snežuljica«, »Kamnit sejo in »Izguljena rakca« - po naročju Na Gospodarskem razstavišču razni filmi ves dan.

Svet za urbanizem Ljudske republike Slovenije ima svojo tretjo sejo v torek, 27. decembra ob 10 v Ljubljani v prostorih Kluba ljudskih poslanec, Puharjeva ulica 13.

Narodna galerija v Ljubljani. Do nadaljnjega ostane stalna zbirka zaradi preurejanja zaprt.

Kakor mlio, tako spada k osebni higieni »JELA« kopalna sol. Desinficira, osvježuje, krepi tvoje živce. Zadrževaj kvaliteto »JELA« sol.

Veletrgovina Mercator Uvoz-izvoz Ljubljana, Titova 31, obvešča svoje poslovne tovaršice in podjetja, da bodo skladišča dne 23., 29. in 30. decembra 1955 zaprti zaradi letnega popisa blaga.

Metali denar skozi okno se pravi vskladščiti krompir brez zaštite pred gnitjem. Za 300 kg krompirja je dovolj 1 kg KROSANA.

GLEDALIŠČA SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA Sobota, 24. dec. ob 16: Golia: »Jurček«. Zaključna predstava za osnovno šolo Prule. Nastop Dedka Mraza. Nedelja, 25. dec. ob 10:30: Golia: »Jurček«. Izven in za podelitve. Nastop Dedka Mraza; ob 20: Shakespeara: »Henrik IV.«. Premiera. Izven. Ponedeljek, 26. dec. ob 15: Golia: »Jurček«. Zaključna predstava za osnovno šolo Vič. Nastop Dedka Mraza; ob 20: Shakespeara: »Henrik IV.«. Abonma red E. Torek, 27. dec. ob 15:30: Golia: »Jurček«. Zaključna predstava za sindikat SZDLŠ. Nastop Dedka Mraza

OPERA

Sobota, 24. dec. ob 19:30: Massenet: »Mamon«. Abonma red A. Nedelja, 25. dec. ob 19:30: Mozart: »Figarova svatba«. Premiera. Izven. Ponedeljek, 26. dec.: Zaprt.

Torek, 27. dec. ob 19:30: Balet: Kogan-Semenov: »Amazonke«. Mozart: »Les petits riens«. »Balada«. Borodin: »Polovski ples«. Abonma red F.

V okviru bližnje 200-letnice Mozartove rojstva, ki jo bo slovesno praznoval ves kulturni svet, bo v nedeljo, dne 25. decembra, v Operi premiera Mozartove komične opere »Figarova svatba«. - Delo štejemo hkrati z »Don Juanom« med bisere melodij. Premiero so pripravili dirigent dr. Danilo Svara, režiser Hinko Leskovič, inscenator akad. slikar Maks Kavčič, kostumograf Mija Jarčeva in zborovodja Jože Hanc. V glavnih vlogah bodo nastopili: grof - S. Smerkolj, grofica - V. Gerlovičeva, Figaro - L. Korosec, Suzana - N. Vidmarjeva, Kerubin - Zlata Gasperšičeva, Basilio - Lipušček, Marcellina - Bogdana Stritarjeva, Don Curzio - Slavko Strukelj, Bartolo - F. Lupša, Antonio - I. Anžlovar, Barba - S. Hočevarjeva. Premiera je izven abonmaja.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA Gledališka pasaža Sobota, 24. dec. ob 20: Matej Bor: »Vesolje v akvariju«. Izven. (Poet - Florjančič). Nedelja, 25. dec. ob 15: Matej Bor: »Vesolje v akvariju«. Izven. (Poet - Florjančič). ob 20: Gogolj: »Zenitev«. Izven. (Podkoljosi - Janez Rohaček). Ponedeljek, 26. dec. ob 15: Pavel Golia: »Srce igraček«. Zaključna predstava za Velike Lašče; ob 15:30: Pavel Golia: »Srce igraček«. Izven.

Torek, 26. dec. ob 15: Pavel Golia: »Srce igraček«. Zaključna predstava za IL gimnazijo; ob 20: Giraudoux: »Trojanske vojske ne bo«. Abonma Vajenci.

SENTJABSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom Sobota, 24. dec. ob 15:30: Goerner: »Pepek«. Prvična igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnarska predstava. Nedelja, 25. dec. ob 15:30: Goerner: »Pepek«. Prvična igra z godbo, petjem in plesom. Izven. Popolnarska predstava. ob 20: G. Senecič: »Logaritmi in ljubezen«, veseloigra. Izven. Večerna predstava. Veljajo vstopnice od 21. decembra.

Torek, 26. dec. ob 14:30: Goerner: »Pepek«. Prvična igra. Izven. Popolnarska predstava. V Mestnem domu, rezerviranje tel. št. 32-860. Prihodnje soboto bo premiera Fodorjeve veseloigre »Uspavanka«.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE Ročne lutke Gostovanje v okviru praznovanja Novoletne jelke

Sobota, 24. dec. ob 8: Gostovanje v Predvorju; ob 11: Gostovanje v Domu invalidske mladine Kamnik; ob 14: Gostovanje v Kamniku; ob 18: Gostovanje v Kamniku. Ponedeljek, 26. dec. ob 10: Gostovanje v Rovtalu; ob 14: Gostovanje v Dol. Logatcu; ob 16: Gostovanje v Dol. Logatcu; ob 19: Gostovanje v Domu SZDL na Dolenjski cesti.

VESTI Z JESENIC MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Torek, 27. dec. ob 16: Bojan Cebulj: »Janko in Metka«. Krstna predstava. Režija in scena Bojan Cebulj. Glasba Silva Gračner. - V okviru Novoletne jelke za terene. Sreda, 28. dec. ob 16: Bojan Cebulj: »Janko in Metka«. V okviru Novoletne jelke za terene. Četrtek, 29. dec. ob 16: Bojan Cebulj: »Janko in Metka«. V okviru Novoletne jelke za terene. Petek, 30. dec. ob 16: Bojan Cebulj: »Janko in Metka«. V okviru Novoletne jelke za terene. Vstopnice niso v prodaji. Ponedeljek, 2. jan. ob 19:30: Bojan Cebulj: »Janko in Metka«. Izven. Torek, 3. jan. ob 15: Bojan Cebulj: »Janko in Metka«. Izven. Vstopnice za zadnji dve predstavi v prodaji. Zvezje so ugodne.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za soboto, 24. decembra Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.00-6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni sporod - 6.20 Naš predlog za vaš jedilnik - 6.25 Reklame - 6.35 Jutranji orkestralni sporod - 7.10-7.30 Francoski šanson - 11.00 Radijski koledar - 11.05 Gospodinski nasveti - 11.15 Slovenske narodne pesmi izvajajo Mariborski komorni zbor - 11.45 Pojte z nami, otroci (Pesmica o Dedku Mrazu) - 12.00 Lahek opoidanski glasbeni sporod - 12.30 Kmečka univerza: Dr. F. Janežič: Najnovejša dognanja pri krompirju - 12.40 C. A. Weber: Poziv na ples - M. de Falla: Triogelnik - 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 13.30 Za prijeten odih - 14.20 Pionirski kotiček - 14.35 Zeleni ste - poslušajte! - 15.15 Zabavna glasba - 15.30 Utrinki iz literature: Miško Kranjec: Mala družina roma (odlomke iz romana »Imel sem jih rad«) - 15.45 Melodije Georga Gershwina - 16.00 Novi filmi - 16.10 Koncert po željah - 17.20 Zabavna in plesna glasba, vmes reklame - 18.00 Okno v svet: Egipt na novih poteh - 18.15 Poje Ljubljanski komorni zbor - 18.35 Jezikovni pogovori - 18.50 10 minut z Ljubljanskim plesnim sekstetom - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame - 20.00 Veseli večer - na valu 327,1 m - 22.15 ob 23.00 UKV program: Igramo za ples - 23.00-24.00 Oddaja za tužino - na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba)

VESTI IZ KRANJSKE PREDSENOVO GLEDALIŠČE Nedelja, 25. dec. ob 16: Vajsa Ocvirk: »Tretje letišče«. Komedia. Izven in za podelitve.

VESTI IZ TRBOVELJ Zdravniško dežurno službo ob soboto ob 14. uri do ponedeljka do 7. ure opravlja dr. Marijan Kržišnik v splošni bolnišnici.

Dramska družina »Svoboda-Center« ponovi do nedelje že četrtič uspešno komedijo »Skupno stanovanje«. Predstava bo ob 19.30 v dvorani Delavškega doma.

Kino »Svoboda-Center« predvaja do ponedeljka ameriški film »Senca preteklosti«.

Kino »Svoboda II« predvaja do ponedeljka ameriški film »Začarani otok«.

Kino »Svoboda-Zasavje« predvaja do ponedeljka avstrijski film »Jaz in moja žena«.

Celjske vesti

CELJSKO GLEDALIŠČE Sobota, 24. dec. ob 9: William Inge: »Vrni se, mala Sheba«. Sobotni abonma in izven. Nedelja, 25. dec. ob 15 in 20: Ranko Marinkovič: »Glorija«. Gostovanje v Ravnan na Koroskem.

POROČILO O GIBANJU PREBIVALSTVA V MESTU CELJU v času od 10. do 17. decembra 1955. Rojenih: 50 dečkov, 28 deklic.

Poročili so se: Karol Cerovšek, delavec, in Mastnak Stefanija, delavka, oba iz Celja; Viktor Pekosak, namočenec iz Vojnika, in Marija, Irena Elizabeta Matjaz, nameščenka iz Celja; Marko Kačičnik, elektroinstalater iz Celja in Breda Zupančič, pletil. vajenka iz Smarjete; Alojz Verčevnik, stroj. mojster in Flora Nemec, gospodinja, oba iz Celja; Jurij Motoh, delavec in Skorjanec Antonija, oba iz Celja; Ivan Borovšek, zgradbeni tehnik in Danijela Lednik, tkalka, oba iz Celja; Franc Kosec, vodovod. monter in Krobath Henrieta, Elvira, oba iz Celja; Vincenc Prolog, dipl. ekonomist in Leopoldina Alojzija Savodnik, nameščenka, oba iz Celja; Martin Pospoh, poljedelec iz Osredka in Marija Vogrine, gosp. pomočnica iz Celja.

Umrli: Janez Minkar, delavec iz Obhalta, star 47 let; Anton Potočnik, otrok iz Trlinje, star 3 dni; Neža Gerlah, roj. Godec, gospodinja iz Celja, stara 84 let; Alojzija Krulc, roj. Andrešek, gospodinja iz Babno roke, stara 49 let; Katarina Glinaček, roj. Črnjavič, upokojenka iz Celja, stara 82 let.

In v okraju Celje Rojenih: 16 dečkov in 15 deklic. Poročili so se: Stanislav Fale, čevljarški pomočnik in Frančiška

Na podlagi 83. člena Zakona o okrajnih ljudskih odborih sklicujem 6. skupno sejo Okrajnega zbora in Zbora proizvajalcev Okrajnega ljudskega odbora Maribor, ki se bo vršila v torek, dne 27. decembra 1955 ob 10. uri popoldne v dvorani Ljudske prosvete, Partizanska c. 5 s sledečim predlaganim dnevnim redom:

- 1. otvoritev seje in ugotovitev sklepčnosti;
2. izvolitev dveh overiteljev zapisnika;
3. potrditev zapisnika 5. skupne seje;
4. poročila odborniških komisij.

Po skupni seji se vršita ločeni seji obeh zborov in to: 3. seja Okrajnega zbora v leti dvorani s sledečim predlaganim dnevnim redom:

- 1. otvoritev seje in ugotovitev sklepčnosti;
2. izvolitev dveh overiteljev zapisnika;
3. potrditev zapisnika 2. seje;

4. sprememba in dopolnitev družbenih planov okrajev Maribor-okolica, Slovenski Gradec in mesta Maribora za leto 1955;
5. pritrditve k odlokom o sistemizaciji delovnih mest uprave občinskih ljudskih odborov ter potrditve odlokov občinskih ljudskih odborov o dopolnilnih plačah in položajnih dodatkih;

6. pritrditve k odločbi o določitvi dopolnilnih plač in položajnih dodatkov Okrajnega zbora za socialno zavarovanje;
7. razpravljanje in sklepanje o sprejetju a) Odloka o vodstvu poslovnih knjig v zasebnih gostiščih v okraju Maribor; b) Odloka o obrtnih strokah, za katere se izdajajo obrtna dovoljenja za zasebna obrtna delavnice po prostem preudarku;

c) Odloka o izdelavi in potrditvi investicijskega programa za objekte, ki se financirajo iz sredstev s katerimi gospodarska organizacija prosto razpolaga, d) Odloka o javnem redu in miru okraja Maribor; e) Odloka o razveljavitvi odlokov o vinskih dnevnic za potovanja in mejnih bivših okrajev Maribor-okolica in Slovenski Gradec;

8. potrditev poslovnih svetov OLO; 9. poročila odborniških komisij in 3. seja Okrajnega zbora proizvajalcev v Beli dvorani v isti zgradbi s sledečim predlaganim dnevnim redom:

- 1. Otvoritev seje in ugotovitev sklepčnosti;
2. izvolitev dveh overiteljev zapisnika;

3. potrditev zapisnika 2. seje;
4. sprememba in dopolnitev družbenih planov okrajev Maribor-okolica, Slovenski Gradec in mesta Maribora za leto 1955;

5. pritrditve k odlokom o sistemizaciji delovnih mest uprave občinskih ljudskih odborov ter potrditve odlokov občinskih ljudskih odborov o dopolnilnih plačah in položajnih dodatkih;

6. pritrditve k odločbi o določitvi dopolnilnih plač in položajnih dodatkov Okrajnega zbora za socialno zavarovanje;
7. razpravljanje in sklepanje o sprejetju a) Odloka o vodstvu poslovnih knjig v zasebnih gostiščih v okraju Maribor;

b) Odloka o obrtnih strokah za katere se izdajajo obrtna dovoljenja za zasebna obrtna delavnice po prostem preudarku, c) Odloka o izdelavi in potrditvi investicijskega programa za objekte, ki se financirajo iz sredstev s katerimi gospodarska organizacija prosto razpolaga, 8. poročila odborniških komisij.

Predsednik OLO: TONE BOLE I. r.

DEŽURNA LEKARNA Sobota, dne 24. decembra: lekarna »Center«, Gosposka ulica 12. Nedelja, dne 25. decembra: lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.

KINO PARTIZAN: Ameriški barvni film: »Osamljena pištola«. Predfilm. UDARNIK: Franc.-nem. barvni film: »Cigan barons. Tednik. POBEZJE: Ameriška barvna risanka: »Peter Pan«. Predfilm. STUDENCI: Ameriški film: »Možje«. Predfilm.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE Sobota, 24. dec. ob 19:30: H. Hofman: »Admiral Bobby«. - Pritrditve MKUD »Jože Kerencič« z učiteljica v Mariboru. Izven. Nedelja, 25. dec. ob 10: H. Hofman: »Admiral Bobby«. Izven; ob 15: Brenkova: »Najlepša rožca«. Izven; ob 19:30: Goetz: »Hiša v Montevideu«. Izven.

Gostovanje prvakov beogradskega baleta v Mariboru. Solisti prvaki beogradskega baleta, bodo gostovali v ponedeljek, 26. decembra ob 15 in 19.30 v gledališču. Izvajali bodo odlomke iz »Kitajske pravljice«, »Labodjega jezera« in drugih baletov. Rezervirajte pravočasno vstopnice.

UMETNOSTNA GALERIJA Razstava primorskih motivov celjskih slikarjev Darinke in Milana Lorenčaka - v spodnjih prostorih galerije. Razstava originalnih ilustracij Gaspari-Bitolla »Slovenske balade in romances«, ki je prireja UG v sodelovanju s Kmečko knjigo Ljubljana. Ob razstavi sta odprti dnevno od 9-16 v času od 18. do 31. decembra.

Razstava otroške likovne ustvarjalnosti risb, slik, grafike in plastike, ki jo prireja Zveza prijateljev mladine Slovenije. Razstava je odprta od 31. decembra dnevno od 9-16.

Poročili so se: Ignacij Čeh, 24 let, kličavničar - Veronika Kolman, 24 let, tkalka; Miroslav Hartner, 51 let, strojni kličavničar - Gabriela Cof, 20 let, navijačka; Radoslav Karličnik, 24 let, absolvent prava - Marija Goliath, 23 let, absolventka prava; Dujo Ojdenič, 43 let, upravnik - Zožlja Perko, 23 let, kuharica; Miha Paskojevič, 50 let, nameščenec - Marija Molan, 43 let, nameščenka; Rane Jakob Slapnik, 22 let, livar - Anžela Skerget, 21 let, gospodinja; Vlado Smrekar, 24 let, avtomehanik - Slavica Ladinek, 22 let, tkalka; Dragster Brecej, 39 let, agronom - Marjeta Papež, 31 let, živinogovodnica; Mujo Cokaja, 35 let, podoficer JLA - Justina Krajnc, 17 let, gospodinja; Ferdinand Filipič, 39 let, lesar - Katarina Rajh, 42 let, predica; Dušan Jošt, 25 let, živinogovodnik - Vanda Kolar, 20 let, nameščenka; Jožef Kaiser, 46 let, varilec - Matilda Onič, 40 let, gospodinja; Lovrene Peršon, 23 let, kličavničar - Vida Pristovnik, 21 let, trgovska pomočnica; Jožef Šotnar, 24 let, bolniški strožnik - Ana Voršnik, 20 let, bolniška strožnica; Maska Čelan, 30 let, nameščenec - Elfrida Sajko, 22 let, nameščenka; Ivan Gašček, 33 let, strojni kličavničar - Doroteja Molnar, 25 let, pomožna skladiščnica; Edvard Koban, 29 let, voinik - Rozalija Pivec, 47 let, predica; Franc Koci, 30 let, vodovodni instalater - Ljudmila Sajoric, 30 let, delavka; Karol Kovčič, 41 let, plekar - Ernestina Lisenc, 38 let, modistinja; Feliks Grün, 29 let, bolniški strožnik - Viktorija Jarc, 32 let, administratorka; Ludvik Zelezinger, 29 let, varilec; Stanislava Perger, 24 let, nameščenka; Stanislava Ploj, 22 let, delavka - Ljudmila Toplak, 24 let, hči poset. niška.

Umrlil so: Viktor Magdič, 42 let, kličavničar; Antonija Zgur, 87 let, gospodinja; Andrej Pangar, 50 let, upokojenec; Rozalija Utrik, 80 let, upokojenka; Neža Jamnikar, 85 let, upokojenka; Jožef Mihalje, 56 let, upokojenec; Marija Ornik, 67 let, upokojenka.

Cistoča v toaletnih prostorih je ogledalo kulturnega naroda

za dezodorizacijo bodo mnogo pripomogle

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

60-60 TABLET

»Ce mi poveste, kdaj je bil ubit, vam bom povedal, kje sem bil.«
»To je bilo v sredo, v noči od štirindvajsetega na petindvajseti.«
»V sredo... Pomisliti moram. Tisto noč sem kvartal z nekimi svojimi prijatelji. Srečno roko sem imel in nekaj malega zaslužil.«
»Kje ste kvartalili?«
»V posebni sobi neke krčme v Weldenovi ulici. Če hočete, vam lahko pokažem, kje je to.«
»S kom ste igrali?«
»S štirimi prijatelji. Pet nas je bilo: Martin Gonsky, Joseph Vraz, Fritz Werfel in Mike Malinsky.«
»Inšpektor Frayne se je mrlzo zasmeljal.«
»Torej sami dobri prijatelji, a?«
»Mar mislite, da bi kvartal z neznanici? je vprašal Schäffer.«
»Seveda ne bi. Od tega ne bi imeli nobenega užitka,« je rekel Keen. »Zdaj pa natančno povejte, kaj vse ste počeli, denimo, po šesti uri popoldne tistega dne.«
Willy je imel pripravljeno zgodbo. Čez dobre pol ure vprašan in odgovorov, je rekel Keen Couttsu, stoječemu pri zidu:
»Ponovitev!«
Coutts je odprl skrita vrata v zidu in zaustavil magnetofon, vnovič navil magnetofonski trak in napravo vključil. Iz zvočnika je bilo slišati Keenovo in Willyjevo govorjenje.

»Dobro, Coutts, mislim, da mu je zdaj jasno,« je rekel Keen.
»Začnimo spet skraj, Willy,« je rekel Keen.
Mali Willy je brez obotavljanja ponovno začel svojo zgodbo. Njegove majhne črne oči so buljile v Keena, in ko je zaključil, je negibno obsedel. Bil je videti hudoben.
»Dobro ste se naučili,« je rekel Keen. Odprl je predal in vzel iz njega nemški padalski nož, ki ga je Coutts našel pri Ridge-wayu. »Rad bi vam nekaj pokazal,« je rekel in sunil nož čez mizo proti Willyju. »Vzemite ga.«
Willy se je sklonil in vzel nož.
»Ali veste, kaj je to?« je vprašal Keen.
»Videti je kakor ročaj kakega noža.«
»Niste takega noža še nikdar videli?«
»Se nikoli. Podoba je, da je rezilo skrito.«
»To je nemški padalski nož. Rezilo je skrito v držaju. Res niste še nikoli videli takešnega noža?«
»Nein. Nikdar nisem videl takešnega noža.«
»Dobro, vrnite mi ga.« Keen je položil nož v odprt predal.
»Koliko zaslužite Willy, ko popravljate mikroskope in druge reči?«
»Včasih šest, včasih pa sedem funtov tedensko.«
»Ni mi všeč kraj vašega krojača. Toda vaša obleka je prav gotovo zelo draga. Niti tale prstan ni slab. Kaj pa imate na samoveznici? Kaže, da je tistih sedem funtov tedensko nekaj zelo tegljiivega.«
»Nekaj zaslužim tudi na konjskih dirkah. S stavami. Mar ste me aretirali zato, da bi me vprašali, kako se oblačim?«
»Kaj pa na črni borzi - dobro zaslužite?«
»Najprej ste me vprašali, ali poznam nekega Piggyja Quinna, zdaj pa trdite, da se ukvarjam s črno borzo. Zakaj se najprej ne odločite, kaj me boste vprašali?«
»Mislim, da sem se kaj hitro odločil,« je rekel Keen in vstal.

Uprava »LJUDSKE PRAVICE« Ljubljana Kopitarjeva ulica 2 Poštni predal 42

»Morda bi lahko zdaj odšel?« je vprašal Willy. »Saj me ne morete aretirati, če nisem ničesar zagrešil. Mislim, da smo se do-dobra nagovorili.«
Keen je rekel Couttsu:
»Zapišite si tista štiri imena in naslove, ki jih je Schäffer omenil. Zatam je rekel Willyju, kakor da ga nadaljnje izpraševanje prav nič ne mika: »Dobro, lahko greste. Narednik Griggs vas bo povedel dol.«
»Škoda, da vam nisem mogel pomagati,« je rekel Willy.
»Morda boste imeli še kdaj priložnost za to,« je rekel Keen. Willy je bil pri vratih, ko je Keen spet vzel nož iz predala. »Se nekaj, vjemite!«
Vrgel je nož v Willyja. Nož ga je zadel v prsi in Willy ga je ujel.
»Dobro, ujel sem ga.«
»Poglejte rezilo.«
Willy je pritisnil na gumb in rezilo je izskočilo. Nenadoma se je zbral in suknil nož v rokah, kakor da ga je presenetilo tisto, kar se je zgodilo.
»Navadno ostro rezilo,« je rekel.
»To je zelo neprijeten nož, če človek ne ve, kje je treba pritisniti. Odvzemite mu ga Griggs.«
Griggs je vrnil nož Keenu.
»Kaj bočete od mene?« je vprašal Willy.
»Odpeljite ga od tod, toda spodaj ga pridržite,« je rekel Keen Griggsu.
»Dobro, gospod,« je rekel Griggs in odvedel Willyja iz sobe. Keen je zamahnil z roko in vrgel nož v vrata. Nož se je zaril v les in nekaj časa nihal.
Frayne je bil osupel.
»Kdo vas je naučil metati nož?«
Keen se je nasmehnil in pokazal na Couttsa.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

»Veselo izkrcevanje«

Tednik: Filmske novice št. 51. — Predstave ob 16, 18 in 20. — Ob 22 premiera madžarskega barvnega filma: »Liliumfi«. Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14 dalje.

»KINO VIČ«

Ameriški barvni film

»Gimeronska roža«

Tednik: Filmske novice št. 51. — Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14 dalje.

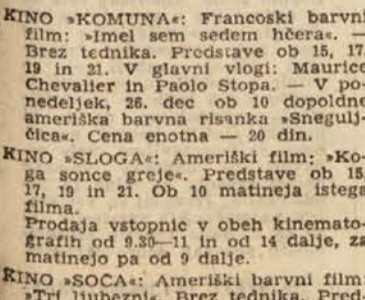

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

Dvigni zaveso

Tednik: V glavni vlogi Fred Aster, Sid Ceris in Oskar Levant. Predstave ob 16, 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 15 dalje.

»DOM«: Francoski film: »Bela griva — divji konj«. Predstavi ob 18.15 in 20.15.

KRANJ: »STORŽIC«: Ameriški barvni film: »Beau Brummel«. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Stewart Granger in Elisabeth Taylor. Ob 22 ameriški barvni film: »Niagara«. V glavni vlogi Marylyn Monroe in Jean Peters. Film se predvaja na wide screen sistem. Jutri ob 10 matineja angleškega barvnega filma »Romeo in Julija«. Zadržnikrat. — Ob 22 bo premiera ameriškega barvnega filma: »Gypsy — črni konj«.

»SVOBODA«: Angleški barvni film: »Romeo in Julija«. Brez tednika. Predstavi ob 17.30 in 20.

KINO »ŠIŠKA«

Ameriški film

»Z vragom so trije«

V glavni vlogi Gene Kelly in Anne Maria Pierangeli. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Na sporedu samo še danes in jutri.

UPRAVNI ODBOR

TOVARNE OLJA

SLOVENSKA BISTRICA

razpisuje delovno mesto za:

KEMIKA-TEHNOLOGA

Pogoji so: Inženir kemije, po možnosti s prakso v oljni industriji ali vsaj s prakso v predelovalni industriji organskih maslač.

V poštev pridejo tudi začetniki, ki imajo interes posvetiti se tehnologiji organskih maslač.

Nastop službe po dogovoru. Vsi ostali pogoji po tarifnem pravilniku podjetja.

Ponudbe pošljite na naslov: TOVARNA OLJA, SLOVENSKA BISTRICA.

4382

Color

TOVARNA BARVIN LAKOV

MEDVODE

prejme:

strokovno moč

za tajništvo podjetja

samostojnega korespondenta

(z znanjem slovenske, srbohrvatske in nemške korespondence)

tehnika kemije

laboranta

PONUDBE Z ŽIVLJENJEPISOM TER OPISOM STROKOVNE USPOBLJENOSTI DOSTAVITE NA GORNJI NASLOV.

4384

Obvestilo

TURISTIČNE ZVEZE SRBIJE

Po sklepu II. redne letne skupščine Turistične zveze Srbije, ki je bila 23. maja 1955, smo prenesli vsa sredstva, vložena v campinge v Rovinju, na Rabu, Hvaru, Lapadu, v Srebrenu in Dečanih,

na novo ustanovljeno organizacijo

KAMPING-KLUB SRBIJE

(Dobrinjska ulica 11)

Obveščamo vse zainteresirane, da smo prenesli pogodbe, dolgove in terjatve ter vse ostale pravice in obveznosti iz poslovanja Turistične zveze Srbije v zvezi s prejšnjo organizacijo in vodstvom campingom.

TURISTIČKI SAVEZ SRBIJE

Dobrinjska ulica 11

3705

RADIO-CENTER

LJUBLJANA — Cankarjeva 3

SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA PRODAJO IZDELKOV DOMAČE IN TUJE RADIO INDUSTRIJE

Sporočamo, da je zaradi LETNE INVENTURE zaprto skladišče, Dalmatinova ulica 13 od 3. do 7. januarja 1956 in prodajalna na Cankarjevi cesti 3 od 3. do 4. januarja 1956.

4390

ŽELI VSEM SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1956!

»Tehnometal«

specializirana trgovina

z železnino

LJUBLJANA

Titova cesta 16

obvešča vse cenjene odjemalce, da bo zaradi

letnega popisa blaga

izdaja blaga ukinjena v posameznih oddelkih in sicer:

SKLADIŠČE, ŠMARTINSKA CESTA 152a:

skladišče barvastih kovin 29.—31. decembra 1955
skladišče črne metalurgije 27. dec. 1955 do 7. jan. 1956

SKLADIŠČE, TITOVA CESTA 16:

orodje za obdelavo lesa 29.—31. decembra 1955
krogljčni ležaji 29.—31. decembra 1955
zagostila in brusni material 30.—31. decembra 1955
vodovodno inštalacijski material 28.—31. decembra 1955
vijačno blago 28.—31. decembra 1955
ostalo blago panoge 117 28.—31. decembra 1955
plemenita jekla 28.—31. decembra 1955
skladišče preciznega orodja 3.—6. januarja 1956

MED POPISOM BLAGA NE BOMO IZDAJALI!

OBČINA LJUBLJANA-MOSTE

razpisuje

JAVNO DRAŽBO

lesene stanovanjske barake, Domžalska c. 20

Baraka je stara 10 let. Streha je do polovice krita z vkladniki in do polovice z lepenko. Zazidana površina 61 m². Izklicna cena znaša 115.000 din. Javna dražba bo na kraju samem, Domžalska cesta 20, dne 29. decembra 1955 ob 9. uri dopoldne. — Najboljši ponudnik je zavezan plačati kupnino v gotovini takoj ob koncu dražbe.

Vse potrebne informacije daje pravni odsek občine Ljubljana-Moste, Zaloška cesta 51a.

4389

UPRAVA

SPLOŠNE BOLNIŠNICE V ČRNI NA KOROŠKEM

razpisuje mestni za:

zdravnika sekundarija in farmacevtskega pomočnika

za vodstvo zavodove zaloge (lekarne) zdravil. Zaželena tudi sposobnost za delo v bolnišničnem laboratoriju

Temeljna plača po uredbi. — Dopolnilna po pravilniku. Stanovanje in hrana v zavodu.

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

4379

Oglašujte v »Ljudski pravici!«

PRODAMO

tovorni avto Ford, V8, 1.650.000 din, 3-tonski, družbeni sektor
osebni avto Ford V8, model 1952, 5.000.000 din, družb. sektor
poltovorni avto Chrysler, 300.000 din, 1-tonski, družbeni sektor
osebni avto Fiat 1100, 800.000 din, družbeni sektor
osebni avto Opel Olimpia, model 1939, 1.000.000 din, zas. sektor
osebni avto Stoeber, 4-sedežni, 500.000 din, zasebni sektor
motorno kolo, DKW 125 cm, 132.000 din, zasebni sektor

Vsa vozila so v zelo dobrem stanju.

AVTOMATERIAL — MARIBOR, PARTIZANSKA 27
Komisijska prodaja

M-601

NAROČNIKI

»LJUDSKE PRAVICE«

SO ZAVAROVANI

ZA PRIMER NEZGODE

TRGOVSKO PODJETJE

»MLINAR« - LJUBLJANA

RESLJEVA CESTA 16

obvešča odjemalce, da bo

letni popis blaga

od 26. do 30. decembra 1955 in v tem času ne bomo izdajali blaga

4380

Delavski svet

TEKSTILNE INDUSTRIJE

»IVAN MILUTINOVIČ«

ZEMUN

Tvornička ulica 14

razpisuje natečaj

za strojnega inženirja za vodjo obrata

POGOJI:

Strojna fakulteta s 5-letno prakso.

Plača po dogovoru.

Ponudbe pošljite tajništvo podjetja.

3685

Knjižničarji in bralci!

preglejte ta seznam, ker je lahko mogoče, da katera od navedenih knjig manjka v vaši zbirki. Knjige so vsebinsko zanimive in priznane umetniške in književne vrednosti.

1. ZABAVNA KNJIŽEVNOST

a) Domači pisci

	Cena din
Milutin Velimirovič: VELIKE GODINE	450
Stevan Jakovljevič: VELIKA ZABUNA	550
Andjelko Krstić: TRAJAN	460/520
Vladimir Bartol: ALAMUT	250/280
Jovan Popović: IZBOR	220/250
J. Jovanović-Zmaj: SRCE ČLOVEKA I PESNIKA	500
Mica Popović: SUDARI I HARMONIJE	160
Rodojubi Colaković: UTISCI IZ INDIJE	500/580
Ljubica Radić: SASELI JEDNOSPRAVNE KUĆE	240/300
Ljubica Jocić: I S TOBOM SAMO	200/250
Dušan Baranin: NJIH TROJE	200/250
Mihajlj Majtenji: GRABANCIJAS	200/250
Ballint Vujkov: HRVATSKE NARODNE PRIPOVETKE	550
Dušan Kostić: ZOV LISCA	250
Miroslav Antić: ROZDESTVO TVOJE	400
Mihajlo Vasiljevič: KA NOVIM OBALAMA	110
Savremeni domači pisci: SCENE S AKTOVKI	150
Julija Najman: TOČAK U BLATU	120
Anton Panoč: PEČALBAR	200
Vladimir Cerkez: SPIJUNI	250

b) Inozemski pisci

Andre Žid: KOVACI LAŽNOG NOVCA	240/300
Džon Knih: VIA MALA	550
Alberto Moravia: KONSORMIST	300/360
Teofil Gotj: GOSPODJICA DE MOPEN	200
Harard Spring: SINE MOJ SINE	500
Somerser Moom: MESEC I STOPARAC	250/300
Somerser Moom: KOLACI I PIVO	250/300
Sesil Skot Forester: KAPETAN HORNBOUWER	580
Margaret Mičel: PROHVALO SA VIHOROM	650
V. Basko Ibanjez: METVI ZAPOVEDAJU	250/300
Vilijam Fokner: SVETILISTE	200/250
A. J. Kronin: HEROJSKE GODINE	70
Erskin Koldvel: NEREDU U JULU	120/150
Bernard So: KARIJERA	140
Elizabet Bauec: SMRT SRCA	240/300
Abe Prevo: MANON	100
Klod Avlin: DVOSTRUKA SMRT FREDERIKA BELOA	150
Klod Avlin: MITYO VREME	160
Stefan Zeromski: UOCI PROLECA	40
Bret Hart: STARI ZAPAD	240/300
Andre Moroa: OBECANA ZEMLJA	200/250
Norman Daglas: JUŽNI VETAR	250
Zorž Simenon: KUĆA NA KANALU	200/240
Zorž Simenon: PEDIGRE	—
Jakub Kndri: Karnosmanogiu: TUDJINAC	200/250
Mihajlj Bahić i dr.: SEŠTI JUTARA RUŽA	200/250
Zan Kasu: POHYALA LUDOSTI	250/300
Emil Zola: SLOM	470/530
Mihajlo Korjubinski: FATAMORGANA	250/300
Mor Jokai: ZLATAN ČOVEK	550
Jungbil Kang: KROV OD TRAVE	550
Eliza Ožškova: MEIR EZOPFOVIC	550
Džon Golsvordi: PATRICIJE	550/620

2. KNJIGE ZA DECU I MLADINU

Branko Čopić: PRICE ZA DJECU	240
Džon Kopić: OGNJENO RADJANJE DOMOVINE	100
J. Debrececi: PRVO POLUVREME	200
Bogdan Ciplić: SINOV I RAVNICE	150
J. Jovanović-Zmaj: KRILAT KONJIC, pesme	450
LISAC RANJEK	250
Džek London: DŽERI SA OSTRAVA	160
Ferenc Molnar: DECACI PAVLOVE ULICE	200/250
Robert Hajulaja: PATROLA SVEMIRA	140
Kurt Kleber-Held: DRUZINA RIDJOKOSE ZORE	250
Feliks Salten: ZECICI	100
SEHEREZADINE PRICE	600
Mark Tven: TOM SOJER KAO DETEKTIV	120
M. Borota i R. Perica: BUBA MARA I PAUK GARA, slikovnica	150
CRVENKAPA, slikovnica	65

3. RAZNO

Jožef Sulhof: KNJIGA O OPERAMA	450
B. Tokin i V. Lukić: FILMSKI LEKSIKON	580
Viktor Kunc: ENCIKLOPEDIJSKI HEMISKI PRIRUČNIK	500
Dr. Nikola Pačić: POLNI ŽIVOT	500
Miladin Tutorov: LOVAČKI ALMANAH	80
Zivojin Culum: SUNCE I NJEGOVA PORODICA	100
Milenko Parabuški: S PJESMOM KROZ VOJVODINU	100
SOCIALISTIČKI POKRET U VOJVODINI (1896—1919)	150
M. Debeljak-M. Hijić: MADJARSKE NARODNE IGRE U VOJVODINI	150
M. Stevanović: GRAMATIKA SRPSKOHRVATSKOG JEZIKA	520/580
Tednor Uzelac: STENOGRAFIJA ZA SVAČKOG	140

Vse te knjige lahko nabavite v vsaki boljši knjigarni v državi ali pri izdajatelju

IZDAVAČKO PREDUZEĆE Bratstvo-Jedinstvo

NOVI SAD, ARSE TEODOROVICA ULICA 11

Primitiven način pripravljanja koruzne moke. Mlado afriško dekletje »melje« koruzna zrna med dvema velikima kamnoma. Ta primitiven način uporabljajo domačini na zahodni afriški obali. Vidi se, da se s »civilizacijo« niso dosti opomogli.

ZIVLJENJE V VROCI VODI

V njej lahko žive samo najbolj primitivne alge

Človek bi mislil, da v vročih vrelecih ni možno življenje. Dr. F. Starmühlner, ki se je udeležil letošnje znanstvene odprave na Islandijo, pa pravi, da to ne drži. Nasprotno, v vroči vodi naravnih vrelecev je življenja več kakor v mrzlih potokih. Človeku se zdi to čudno, saj je znano, da se začne raztopljen beljakovina, temeljna snov vsega organskega življenja, pri temperaturi 50 do 70° strjevati. Če so organizmi, rastline in živali, nezaščiteni izpostavljeni takšnim temperaturam, neogibno poginejo. Žuželke postanejo že pri temperaturi 39° nemirne, pri 47° pa poginejo. Večina sočnih rastlin pri zračni

temperaturi nad 50° ali vodni nad 45° že v nekaj minutah uvene. Kakor zmeraj v naravi tako so pa tudi tu izjeme. In kakor so se živa bitja prilagodila suši v puščavi ali mrazu v Arktiki, tako so se nekatera naselila tudi v vroči vodi. Tudi v tem primeru se je pokazalo, da se najhitreje in najlažje prilagode neugodnim okoliščinam najbolj primitivno organizirana živa bitja, torej bakterije in virusi. Ta živa bitja se razmnožujejo z razpadanjem. Iz ene same bakterijske celice se razvije v kratkem velikanska kolonija. Različne vrste bakterij nahajamo povsod. Nekatere lahko žive nekaj časa celo v vreli vodi. V gejzirih, katerih voda je blizu vrelišča, so jih našli že večkrat.

Voda, ki teče po robu gejzirskega žrela, se ohladi navadno precej hitro. Že nekaj centimetrov od roba žrela znaša njena temperatura samo še 40 do 50° C. In ta življenjski prostor so si priborile najbolj primitivne alge, kar jih poznajo naravoslovci, zaradi svoje barve nazivane modre alge. Kakor bakterije tudi te alge nimajo celičnega jedra, pač

pa so se že strnile v dolge, nitim-podobne celične kolonije. Njihovo plazemsko telo je obdano s precej debelim sluzastim obodom. Ker se nobenim drugim rastlinam razen tem algam ne posreči prodrati v vročo vodo, so tako rekoč neomejeni gospodarji v njej.

Če jih vzamemo iz nje, imamo v roki mehko, želatino podobno snov, ki se ob najmanjšem pritisku razleže. Pod mikroskopom vidimo docela svojevrstno premikanje modrih alg, ki še ni do kraja pojasnjeno. Če ima iz toplih vrelecev tekoča voda v sebi žveplo, dobe modre alge še konkurenco, namreč svetlorumene kolonije po obliki njim podobnih žvepljenih alg. Te alge lahko kopičijo v svojih celičnih telesih čisto žveplo in dobe bleščasto rumeno barvo. Brezbarvne žveplene bakterije pa so edina živa bitja, ki jih nahajamo v zelo kislih odtokih žvepljenih vrelecev v severnem delu Islandije. Ta bitja kljubujejo celo žvepleni kislini.

Pri temperaturah vode, v kateri žive modre in žveplene alge, namreč nad 40°, bi težko našli še kake druge žive organizme. Pač pa uporabljajo neka mušička, ki živi samo na vodi islandskih vročih vrelecev, površino iz vode moličih blazinic modrih alg za svoje prijetno, toplo bivališče. Zunanja temperatura in močni viharji tu seveda niso ugodni za življenje letelih žuželk, pač pa imajo na želatini podobnih algah v potokih strugah varno in prijetno zavetišče. Z algami se te mušice tudi hranijo.

Drobne ZANIMIVOSTI

AVSTRIJA IMA NAJVISJO CARINO NA POMARANČE IN MANDARINE. Predsedstvo dunajske Delavske zbornice se je obrnilo na finančno ministrstvo s prošnjo, naj bi ukinilo carino na pomaranče in mandarince, ker jih podražja za 150 šilinga pri kilogramu. Zato jih mnoge družine svojim otrokom sploh ne morejo kupiti. Avstrija ima v vsej Evropi najvišje carine na to južno sadje.

SELE PO DESETH LETIH ODSTRANJENE MINE. Sele zdaj, 10 let po vojni, so odstranili mine na cestah Koverto-Mori, državi proti Gardskemu jezeru. Nemški pionirji so položili tik pred koncem vojne na osemih mestih blizu jezera Loppio mine. Ameriške čete so se zadovoljile s tem, da so odstranile samo vžigalnike in s tem tudi neposredno nevarnost. Minski nabojni pa so ostali v zemlji in po cesti je vozilo v teh letih že na desetisoče avtomobilov, ne da bi potniki slutili, kakšni nevarnosti so izpostavljeni. Sele nedavno je ondodna vojska oblaš vedela za mine in jih odstranila. Izkopali so več stotov najmočnejših razstreliv, ki so se v tesno zaprtih pločevinastih posodah dobro ohranila.

NA SVETU JE 1.200.000 ZDRAVNIKOV. Iz statistike Svetovne zdravstvene organizacije povzemo, da je na vsem svetu 1.200.000 zdravnikov. Na 395 medicinskih fakultetah v 85 deželah dobi zdravniške diplome vsako leto 50.000 do 60.000 mladih zdravnikov. Med dve in pol milijarde ljudi na svetu so zdravniki porazdeljeni zelo neenakomerno. V Evropi odpade en zdravnik na 956 prebivalcev, v Severni Ameriki 948, v Južni Ameriki 2295, na Srednjem vzhodu 498, v Aziji 6804, v Afriki pa 9111. Vsem ko odpade v 9 deželah ena medicinska fakulteta na manj kakor milijon prebivalcev, odpade v 13 deželah ena fakulteta na 9 do 17 milijonov prebivalcev.

PRVE ČLOVEŠKE ŽRTVE LETOŠNJE ZIME

- Posebno hud mraz je pritisnil v nekaterih državah ZDA in Kanadi

Vzhodni del severnoameriškega kontinenta od kanadskih prerij do srednjega zahoda ZDA je zajel val izredno ostrega mraza. V državi Minnesoti je padla temperatura na 40° pod ničlo, v Kanadi pa so imeli od -20 do -28° C. Na zahodni obali ZDA so divjali hudi viharji, ki so napravili za več milijonov dolarjev škodo. V Severni Kaliforniji je divjal najhujši vihar, kar jih je zadelo to področje letos. V kanadskem mestu Prince Albert so imeli v ponedeljek -58° C.

V ZADNJEM TRENUTKU REŠENI

Pri reševanju angleške tovarne ladje »Judith Mary« ob jugovzhodni obali Finske so se odigravali v ponedeljek dramatični prizori. Angleška ladja je bila zavezila na plitvino, razen tega pa so jo stisnile velike ledene plošče, da ni mogla ne naprej ne nazaj. Sele finskemu ledolomilcu »Sam-poc« se je posrečilo utreti si pot. Lomiti je moral debelo ledeno skorjo. Vihar, ki je divjal s hitrostjo 90 km na uro nad morjem, je pokril krov in jambore ladje z debelim ledom, tako da je bila nevarnost, da se bo ladja prevrnila. V zadnjem trenutku se je posadki finskega ledolomilca posrečilo razbiti led, da je prihitela na pomoč pilotska ladja z motornim rešilnim čolnom. Potem je motorni rešilni čoln sprejel 18 članov posadke ogrožene ladje in jih prepeljal na parnik »Herkules«, ki je čakal 8 km daleč na morju.

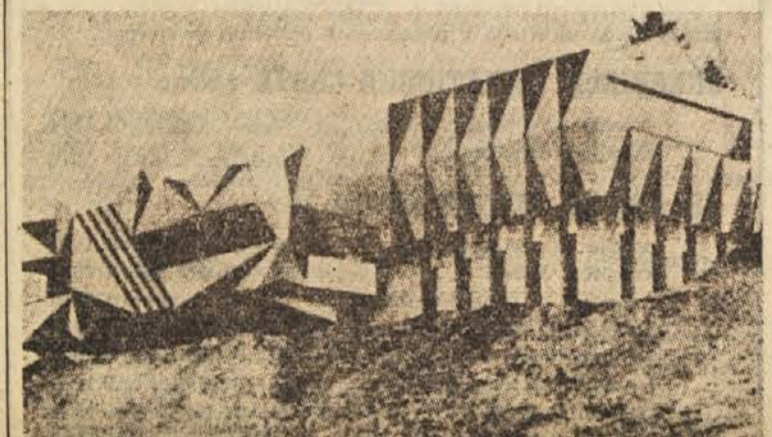
16 ŽRTEV V EVROPI

V Skandinaviji so silni viharji in snežni meteži zadnje dni ponahali, pritisnil pa je hude mraz. Stevilo žrtev izredno ostre letošnje zime je naraslo v Evropi že na 16. V Botniškem zalivu med Finsko in Švedsko je obtičalo v ledu 25 ladij, v zalivih Danske in na švedski obali pa se je nakopičilo mnogo ledu. Na Švedskem so zahtevali snežni viharji in mraz v enem dnevu šest človeških žrtev, na Danskem pa štiri. V Veliki Britaniji so imeli najprej več dni gosto meglo, potem pa je začelo snežiti. V severnem delu Anglije in na Škotskem je zapadlo toliko snega, da so morali na mnogih cestah promet ustaviti. Snežni zameti so povzročili

Velike jate slanikov

Ribičev na zahodni angleški obali je narava sama nepričakovano naklonila izredno srečo. Velikanske jate slanikov so po dvajsetih letih prvokrat spet priplavale v Bristolski prekop. Od Walesa do Devonshira so odplule na prekop vse razpoložljive ribiške ladje. Ribiči so poklicali na pomoč celo motorne čolne, ki so že od začetka jeseni stali priklenjeni v pristanišču. Manjši čolni pripeljejo dnevno povprečno po 3000 slanikov. Pred dvajsetimi leti je večina ribičev na obali pri Devonshiru in Welesu prodala čolne. Mnogi ribiči so se naselili na ugodnejših krajih, ker slaniki nobeno leto niso več pripuli v ta prekop. Zdaj pa se jim je najbrž stožilo po njem.

tudi več prometnih nesreč. V Liverpoolu sta trčila skupaj dva avtobusa. Ranjenih je bilo 40 potnikov. Angleži že dolgo ne pomnijo tako zgodnje in ostre zime. Mraz je zahteval v Angliji že štiri človeške žrtve.

Kaj vse se nam še obeta: človek kar verjeti ne more, da nam prikazuje pričojoča slika sodobno stanovanjsko hišo, ki so jo zgradili po načrtih italijanskega arhitekta Venturellijja v Turinu. Kje ima vhod, iz njenega opisa ni razvidno.

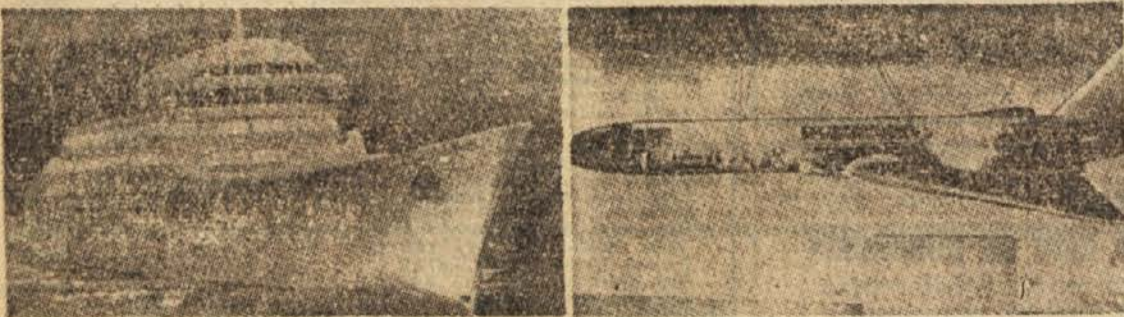
Stavka borzijancev

Iz protesta proti novemu zakonu o ureditvi prometa z vrednostnimi papirji, ki ga je ondan sprejel italijanski parlament, so v petek v Rimu in Milanu od jutra do večera stavkali borzni agenti. V obeh mestih so morali borzo zapreti. Novi način določa, da bodo morali v prihodnje vse borzne

transakcije uradno registrirati. Borzijanci pa odklanjajo ta zakon, ker registracija izda finančnim oblastem, koliko imajo premoženja ljudje, ki vrednostne papirje prodajajo in kupujejo.

Mestece se pogreza

Italijansko mestece Cannosa di Puglia se je začelo nedavno pogrezati. Najprej so razpokale stene nekaterih poslopij, potem pa so se začele v nekem stanovanjskem okraju pogrezati cele ulice, ceste in hiše. Kje tiči vzrok, še niso dognali. V največji naglici so spravili na varno najprej 45 družin iz najbolj ogroženih hiš. Kmalu so morali preseliti še 30 družin. Pristojne oblasti so zaprele ves ogroženi okraj, da bi preprečile katastrofo. Tehniki so izjavili, da se je začela zemlja pod tem mestnim okrajem nenadoma pogrezati.

Pred dnevi je bila v Tokiu odprta zanimiva razstava o atomski energiji, ki jo je organiziral tamkajšnji ameriški informacijski center. Na sliki vidimo dva modela bodočnosti: prekoceanska ladja in letalo, ki ju bo poganjala atomska energija

JOZE ŽIŽEK:

ŠOLA PONIŽANJA

Značilno za pripovedovanje vseh »novih emigrantov«, ki so nekoliko bliže spoznali življenje beguncev na Salzburškem in ki — dajati je treba — še niso zabredli tako globoko, da bi postali povsem neobčutljivi za različovanje dobrega od slabega, je predvsem odmik od tam živeče emigrantske družine in njihovih podvigov, kajti prav pred »novinci« stari radi obujajo spomine na čase, ko so klali in mučili borce NOB in njihove družine, pri čemer pa redkokdaj pozabljajo ilustrirati, kaj bi počenjali, »če« bi se vrnili... Kartanje, tihotapstvo, verižništvo in črna trgovina »emigrantov«, ki po svojih kanalih čez mejo zmorejo »od igle do tanka« vse, pri čemer se da zaslužiti, je neizogibno in sestavni del begunske »aktivnosti« zlasti na tem področju. Dodajmo, da se pravkar omenjena »aktivnost« najzgodnejših žrtev svobode ne nanaša samo na taborišča — med katerimi je najbolj znano Asten pri Linzu — temveč tudi na ostala središča emigrantov na Salzburškem. Tako n. pr. vedo begunci mnogo povedati o »Augasse« v Salzburgu, ki so jo le-ti sami prekrstili v »Jau-Gasse«, ker je v tej ulici stanoval — oziroma stanuje — mnogo beguncev in ker je v njenem okolju gostilna »Ebner«, poslovno shajališče emigrantov in pretepaški center, zaradi česar je gostilna dobila ime »Koreja«. Taborišča, izbrani gostinski lokali in kletna zatočišča pa odkrivajo novincu tudi to, da je prišel v brezna, v katerih se

porajajo načrti in rekrutirajo pajdaši za najrazličnejše »akcije«, od drobnih prevaj in kraje, do vlomov in ubojev (Glej klišé »iz brezna morilca« v D-vlaku). Slednjemu se pridružuje spoznanje, da predstavljajo danes le še lesene stene taboriščnih barak, zatohle gostilne in kleti tista mesta, v katerih živi in se ohranja skupaj z izrodki izginulo sovražstvo med jugoslovanskimi narodi. Naposled pa naj ne pozabimo dodati: novincu pri spoznavanju razmer v emigrantskih žariščih ne more ostati neopaženo, da velika večina ljudi, ki se tako dobro spozna na karte, kletvice, prehode čez mejo, na tihotapstvo in na vrsto drugih sorodnih »obrti«, sodi med »ednostne« vernike. »Norečanje iz boga in vere«, pravi N. N. iz Osijekca, »dosega vrhunec v tem, da klavci iz druge svetovne vojne v taboriščnih kapelcah in v cerkvah blizu taborišč prosijo boga za tretjo svetovno vojno, ker le v njej vidijo rešitev... Resnica pa je, da emigranti predvsem na pritisk polnijo cerkve in obhajilne klopi. Budno oko znanega ustaškega duhovnika Cecilja v Salzburgu in njegovega križarskega štaba, raztresenega po Salzburškem, najde za tiste, ki jim cerkev ne diši, tudi v »svobodnem« svetu dovolj sredstev, da si jih pokori. Kaj bi pripovedoval, saj je več ko znano,« pravi N. N. iz Osijekca, »da je brez priporočila duhovnika Cecilja in njegovih zaupnikov misel na izselitev v prekomorske dežele brezupna...«

Nazaj ali v pretečo negotovost O »novem« beguncu, ki je z opisanim tavanjem položil neke vrste »emigrantsko maturo«, lahko rečemo, da se je znašel na drugem, usodnem razpotju. Kajti šolnina, ki jo je plačal z neštetimi ponižanji, z lakoto, domotožjem, s strahom in obupom, mu je razbila vse utvare. Gola, kot je navadno gol begunec sam po tej svojevrstni »maturi«, se pred njim odkrije tudi stvarnost. Le-ta mu pomaga pretopiti zadnje sence pustolovskih načrtov in upanja v srečno naključje, v spoznanje, da je višek srečnega naključja, ki ga lahko pričakuje fizično odporen begunec v tujini, le skromen obstoj v zameno za trdo delo. Če ne prej, mora begunec jasno spoznati po »maturi«, da je delo za življenje v tujini neizprosno pogoj, vestno, disciplinirano delo, ki zahteva nenehno strokovno izpopolnjevanje, za povprečnega begunca pa še posebej učenje in še marsikaj drugega, kar se mu je v domovini zdelo odveč. Spoznal pa je tudi, da to neizprosno pravilo ne velja samo za Avstrijo, temveč prav tako za vse »obljubljene« prekomorske dežele, »če« in zopet »če« bi se mu le kdaj posrečilo priti onstran oceana. Na mnogih beguncih, ki so zboleli, je mogel razbrati tragedijo, ki ga čaka, če bi tudi njemu popustile moči. Njegovi znanj ali neznanj »kolegic«, obsojenj zaradi tavnine, vlomov, prevar in najrazličnejših drugih kriminalnih dejanj vse do umorov, pa mu kažejo bodočnost, ki ga čaka, če bi še dalje vztrajal pri iskanju »slahkega« zaslužka...

Kljub vsemu temu pa je za slehernega begunca odločitev za »naprej ali nazaj« tudi na tem razpotju težka. Pripovedi beguncev povsem nedvoumno odkrivajo, da je notranji boj pred dokončno odločitvijo za vrnitev mnogo težji kot premislek pred begom.

PRVI NOVINAR ki je opisal lastno smrt

Kot prvi novinar je lahko so-delavec »Cincinnati Times Star« Joseph Dressman poročal o svoji smrti. Doživel je smrt in njej sledečo četrt ure pri popolni zavesti na operacijski mizi v zdravniški operaciji. Dressmanova klinična smrt je bila nedvomna, njegovo srce ni več utripalo in tudi dihanje je prenehalo. Vzlic temu pa je slišal zdravnikove resilne napore in čutil umetno dihanje, s katerim so poskušali rešiti življenje. Dve uri po »smrti« so začela pljuča spet delovati in Dressman se je počasi vrnil v življenje.

Zadeva se je začela povsem nedolžno. Zaradi hude gripe se je novinar obrnil na zdravnika. Prosil ga je, naj mu da naglo učinkujoče sredstvo, ker je bil z novinarskim delom tako zaposlen, da ni utegnil ležati. Zdravnik mu je dal injekcijo. Še ko sta govorila, je začutil novinar po nogah in rokah hudo trganje. »Upam, da mi niste dali penicilina, doktor,« je rekel in prebledel. Zdravniku je bil namreč pozabil povedati, da alergično reagira na to sredstvo, odkar so mu pred petimi leti z njim rešili življenje, ko je imel hudo pljučnico.

Zdravnik je takoj razumel nevarnost penicilinskega živčnega pretresa. Položil je Dressmana na operacijsko mizo ter mu

PO PENICILINSKEM ŽIVČNEM PRETRESU MU JE UTRIPANJE SRCA IN DIHANJE ODPOVEDALO

dal injekcije adrenalina in kislika, hkrati pa je telefoniral rešilni postaji. Dressmanov krvni pritisk je padel na 90, potem pa je sploh prenehal. Tudi srce je nehalo utripati. In Dressman ni več dihal. »Mrlič« je dokaj nepriseben doživel vse, kar se je dogajalo z njim. Sele potem, ko ga je zdravnik punktiral med rebri, si je skušal dopovedati, da mora dihati, pa ni šlo. Tedaj pa so ga začeli obujati z umetnim dihanjem. Čez nekaj minut so začela njegovo srce in pljuča spet delovati.

Dressman je ležal v bolnišnici devet dni, potem pa si je toliko opomogel, da je v uredništvu spet lahko delal. Njegovo prvo delo je bilo poročilo o lastni smrti.

DEDIŠČINA

»Gospa, krasne, bujne lase imate.«
»Da, po materi jih imam.«
»Pa so še izvrstno ohranjeni.«

PISATELJ

»Jaz živim od svojega peresa.«
»Kaj pa pišeš?«
»Pisanim svojemu stricu, da mi pošilja denar.«

»Očka, ali smem iti Miri pomagat pri domači nalogi?«

Dražba — razumljivo veselje do nakupa